

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Posavska

STRATEGIJA RAZVOJA ŽUPANIJE POSAVSKE

za period 2016. – 2020. godina

Rujan/Septembar 2015.

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Empowered lives.
Resilient nations.

STRATEGIJA RAZVOJA ŽUPANIJE POSAVSKE ZA PERIOD 2016. – 2020. godina.

Orašje, Rujan/Septembar 2015.

Strategija razvoja Županije Posavske je izrađena uz podršku Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDP), zajedničke inicijative Vlade Švicarske i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH.

Princip jednakopravnosti spolova je integriran u dokument kao jedan od temeljnih principa. S tim u vezi, pojedini izrazi koji se koriste u muškom rodu (npr. premijer, načelnik, i sl.) su neutralni i odnose se i na muškarce i na žene.

Stavovi i mišljenja izneseni u dokumentu ne odražavaju nužno stavove i mišljenja Vlade Švicarske ili UNDP-a.

SADRŽAJ

Uvod	4
Metodologija kreiranja strategije.....	5
1. STRATEŠKA PLATFORMA	6
   1.1. Izvod iz socio-ekonomiske analize	7
1.1.1. Geografske i prirodne karakteristike.....	7
1.1.2. Demografske karakteristike i kretanja	7
1.1.3. Pregled stanja i kretanja u gospodarstvu Županije Posavske	8
1.1.4. Poljoprivreda i šumarstvo	13
1.1.5. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada	14
1.1.6. Analiza proračuna.....	16
1.1.7. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja	17
1.1.8. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga.....	29
1.1.9. Stanje okoliša	34
   1.2. Pregled unutarnjih i vanjskih faktora.....	40
   1.3. Strateško fokusiranje.....	45
   1.4. Vizija razvoja	48
   1.5. Strateški ciljevi	48
   1.6. Prioriteti razvoja.....	49
   1.7. Veza s planskim dokumentima.....	50
2. PROGRAMSKI OKVIR.....	53
   2.1. Mjere po strateškim ciljevima	54
   2.2. Indikativni finansijski i terminski okvir	91
   2.3. Institucionalni i organizacijski okvir za provedbu strategije	93
   2.4. Plan praćenja, izveštavanja, evaluacije i revizije strategije	96
PRILOZI	98
Prilog 1 – Operativni/Akcioni trogodišnji plan sa finansijskim okvirom	99
Prilog 2 – Makro indikatori razvoja.....	107
Prilog 3 – Sektorski indikatori razvoja	109
Prilog 4 – Procjena očekivanih rezultata sa pokazateljima	113
ZAHVALE	122

Uvod

Strategija razvoja Županije Posavske 2016–2020. godine je ključni strateško-planski dokument Županije, koji treba da podstiče njen budući rast i razvoj. Strategija obuhvata gospodarski i društveni aspekt, ali i aspekte zaštite i unaprjeđenja okoliša i prostora. Izrađena je kao okvir za definiranje zajedničkih ciljeva, poticanja lokalnih snaga, ali i kao odgovor na izazove budućeg razvoja Županije i sveukupnog života u njemu. Kao takva, Strategija razvoja Županije Posavske je u skladu sa strategijama i politikama na višim nivoima vlasti, i to prije svega sa Strategijom razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2010.-2020. godina, ali i sa drugim sektorskim strategijama viših nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini.

Strategija razvoja Županije Posavske za period 2016.-2020. godina izrađena je od strane Županijskog odbora za razvoj (ŽOR), kojeg je imenovala Vlada Županije Posavske, uz podršku Partnerske grupe kao šireg konsultativnog tijela. Strategija predstavlja osnovu za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima, kreira osnovu za praćenje napretka te potiče na suradnju i dogovor u planiranju različitih razina vlasti i društveno-ekonomskih partnera. Strategija je izrađena u okviru Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDP), koji predstavlja zajedničku inicijativu Švicarske agencije za razvoj i saradnju (SDC) i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP), a provodi se u saradnji s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH, Federalnim ministarstvom pravde, Ministarstvom uprave i lokalne samouprave Republike Srpske i savezima općina/opština i gradova u oba entiteta.

Vizija razvoja, te strateški ciljevi razvoja županije definirani su na period od 5 godina.

VIZIJA: „*Županija Posavska, pogranični poduzetnički centar i prosperitetan poljoprivredni kraj, predstavlja sigurnu zajednicu u kojoj se živi, radi i djeluje u skladu sa održivim razvojem.*“

Ova vizija ostvarit će se kroz postizanje ključnih razvojnih ciljeva:

1. Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom;
2. Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu;
3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu usklađenu sa principima održivog razvoja;

Prihvaćajući činjenicu da postavljanje ciljeva podrazumijeva ne samo odgovor na pitanje „šta“, već i „kako“, te da je odgovor na ovo pitanje od ključnog značaja za kvalitetnu implementaciju Strategije, Županijski odbor za razvoj (ŽOR) je izradio programski okvir i operativni/akcioni trogodišnji plan implementacije koji sa ostalim prilozima predstavlja integrirani dio Strategije.

Bitno je naglasiti da Strategija obuhvata i listu prioritetnih mjera u svakom sektoru, a koji omogućavaju dostizanje postavljenih ciljeva putem provođenja operativnih aktivnosti, čime se stvara osnova za sveukupnu implementaciju Strategije. Financijski okvir za provođenje Strategije usklađen je sa mogućnostima proračuna i sa dostupnim izvorima financiranja u periodu do 2020. godine.

Preduvjet kvalitetne i pravovremene implementacije Strategije jeste prepoznavanje njenog značaja od strane sveukupne lokalne zajednice i viših razina vlasti, ali i uspostavljene Strategijom predviđenih mehanizama za njenu implementaciju, izvještavanje, ažuriranje i sveukupnu operacionalizaciju, a što je zadatok koji stoji pred Županijom Posavskom u narednom periodu.

Metodologija kreiranja strategije

U izradi Strategije razvoja Županije Posavske korištena je standardizovana Metodologija za planiranje razvoja kantona/županija u Federaciji Bosne i Hercegovine. Metodologija definira principe planiranja razvoja kantona/županija; obuhvat, minimalne integrativne elemente i vremenski okvir strategija razvoja kantona/županije; procese i ključne faze izrade, provedbe, monitoringa i evaluacije strateških dokumenata. Svrha metodologije je sistematizacija i operacionalizacija strateškog planiranja na županijskoj razini gdje je županijska administracija nosilac procesa izrade i implementacije strategije, uz maksimalno uključivanje i svih drugih aktera života u lokalnoj zajednici.

Vodeći principi na kojima se zasniva Strategija razvoja Županije Posavske su održivost i socijalna uključenost. Održivost kao princip integrira gospodarski i aspekt zaštite okoliša, dok princip socijalne uključenosti podrazumijeva jednake prilike za sve i pravičnost u smislu identifikovanja potreba i interesa marginaliziranih i socijalno isključenih grupa stanovništva. Nadalje, Strategiju razvoja karakterišu integracija (što znači da su gospodarski, društveni i aspekt zaštite okoliša promatrani kao neodvojivi dijelovi jedne cjeline) i participacija (svi zainteresirani akteri su angažirani i doprinijeli su izradi Strategije).

Proces izrade Strategije razvoja Županije Posavske započeo je potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju između Županije Posavske i UNDP-a 2014. godine, kojim je definirana saradnja u okviru podrške putem ILDP-a. Nakon potpisivanja memoranduma uslijedilo je formiranje radnih tijela – Županijskog odbora za razvoj (ŽOR) i Partnerske grupe (PG). Proces izrade Strategije je operativno vodio Županijski odbor za razvoj.

Polazna tačka za izradu Strategije razvoja Županije Posavske bila je analiza postojećih strateških dokumenata, nivoa njihove realizacije, te stepena razvoja ljudskih potencijala neophodnih za izradu i implementaciju strategije. Noseći i najvažniji dio Strategije predstavlja njen strateški dio, tj. strateška platforma, a koja obuhvata izvod iz socio-ekonomiske analize¹, SWOT analizu, strateške fokuse, viziju razvoja, strateške ciljeve i prioritete razvoja, kao i veze sa drugim planskim dokumentima. Programski okvir strategije, koji obuhvata aspekte gospodarstva, društva i zaštite okoliša, izrađen je od strane sektorskih grupa koje su bile sastavljene dominantno od članova ŽOR-a, a obuhvata pregled mjera po strateškim ciljevima, indikativni financijski i terminski okvir, institucionalni i organizacijski okvir za provedbu strategije, kao i plan praćenja, izvještavanja, evaluacije i revizije strategije.

U završnom dijelu procesa, Županijski odbor za razvoj je objedinio i uskladio sektorske dokumente, te izradio okvirne trogodišnje planove implementacije, uključujući i plan razvoja organizacionih kapaciteta i ljudskih potencijala neophodnih za proces implementacije Strategije. Kako bi se omogućila učinkovita implementacija Strategije, financijski okvir Strategije i dokument okvirnog budžeta 2016.-2018. su u potpunosti usklađeni.

Tehničku podršku Županijskom odboru za razvoj u sklopu ILDP projekta pružio je Centar za razvoj i podršku (CRP) iz Tuzle.

¹ Cjelovita verzija socio-ekonomске analize dostupna je u Uredu za gospodarski razvoj Županije Posavske.

1. STRATEŠKA PLATFORMA

NADÁCIA
NAKVĚČNÉHO
VÝROBY

Stratešku platformu čine izvod iz socio-ekonomске analize, SWOT analiza ili pregled unutrašnjih i vanjskih faktora razvoja, strateški pravci ili fokusi razvoja koje nadograđuje vizija razvoja. Iz tako postavljenih osnova izvedeni su strateški ciljevi sa svojim pokazateljima uticaja, prioriteti po svakom strateškom cilju kao i veze sa planskim dokumentima na višim nivoima djelovanja.

1.1. Izvod iz socio-ekonomске analize

1.1.1. Geografske i prirodne karakteristike

Bosna i Hercegovina po svom ustavnom i administrativnom uređenju se sastoji od dva entiteta: Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) i Republike Srpske (RS). Po Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) županije/kantoni su administrativno-teritorijalne jedinice. Jedna od deset županija u FBiH je i Županija Posavska. Sastavljena je od općina Orašje, Domaljevac-Šamac i Odžak. Prema statističkim pokazateljima Federalnog Zavoda za statistiku o Županiji Posavskoj, tri posavske općine prostiru se na području od 324,6 km².

Orašje je županijsko središte u kojem je sjedište izvršne vlasti (Vlada Županije Posavske). U Domaljevcu je sjedište zakonodavne vlasti (Skupština Županije Posavske). U Odžaku je sjedište sudske vlasti a tamo se nalazi i sjedište nekoliko ministarstava Vlade Županije Posavske.

Županija Posavska ima izuzetno povoljan geoprometni položaj i sa razlogom nosi naziv «Kapija BiH» jer je na njenom području lociran jedan od glavnih graničnih prijelaza koji povezuje BiH sa Republikom Hrvatskom i Europom što je jedna od značajnijih komparativnih prednosti ovog područja. Poljoprivreda je osnovna djelatnost kojom se bavi najveći broj žitelja u tri posavske općine. Ujedno, to je i županijski prioritet u koji se

ulaže najviše proračunskih sredstava. Također se eksploracija šljunka, lovni turizam i izvorišta pitke vode smatraju potencijalima, koje je potrebno dodatno istražiti i iskoristiti.

Zemljište Posavske županije je pretežno ravničarsko koje tek svojim jednim dijelom (općina Odžak) prelazi u brdsko-planinsko područje. Prosječna nadmorska visina većeg dijela područja iznosi oko 80 m (općine Orašje i Domaljevac-Šamac) dok je tek jedan dio općine Odžak na nadmorskoj visini od oko 200 m. Upravo iz razloga same konfiguracije tla, naslonjenosti na dva velika riječna korita (Sava i Bosna), činjenice važnosti poljoprivrede u sveukupnom gospodarstvu Županije Posavske, a i zbog samih podataka o prošlim katastrofama i zaključaka izvedenih u Procjeni ugroženosti Županije Posavske slijedi da poplave, suše, tuče i manji požari predstavljaju glavne opasnosti koje prijete teritoriju Županije Posavske.

Po pitanju rizika od poplava Županija Posavska predstavlja potencijalno najugroženije područje u Bosni i Hercegovini gdje su pod visokim rizikom od poplave sve tri općine u Županiji i to općina Domaljevac-Šamac sa 98,64%, općina Orašje sa 92,05% i općina Odžak sa 51,78% čime su upravo te tri općine prema procjenama najugroženije na prostoru čitave Bosne i Hercegovine.

1.1.2. Demografske karakteristike i kretanja

Prema preliminarnim rezultatima popisa stanovništva provedenog u BiH u 2013. godini na području Županije Posavske živi ukupno 48.089 stanovnika što čini 2,03% stanovnika FBiH odnosno 1,27%

stanovnika BiH. Analizirajući ukupan broj stanovnika u periodu od 1991. (godina kada je izvršen popis stanovništva) do kraja 2013. godine evidentno je da je broj stanovnika u Županiji Posavskoj smanjen u 2007. godini u odnosu na 1991. godinu za 35%, a potom dodatno smanjen u 2013. godini u odnosu na 2007. godinu za 5%. Gustoća naseljenosti u Županiji Posavskoj u 2013. godini iznosi 120 stan/km^2 i potom podatku Županija Posavska spada u kategoriju gusto naseljenih županija/kantona. Gustina naseljenosti je veća od prosjeka naseljenosti u Federaciji BiH (90 stan/km^2) i BiH (75 stan/km^2). Najgušće naseljeno područje u Županiji je općina Orašje (158 stan/km^2).

Uzimajući u obzir podatke iz 2012. godine, najveći broj od ukupnog broja stanovnika predstavlja grupa stanovništva od 15 do 64 godina starosti i to 69,6%. Taj broj istovremeno predstavlja i ukupno radno sposobno stanovništvo. Udio stanovnika starije dobi (65+) godina je relativno velik i iznosi 15,8% od ukupne populacije. Udio od samo 14,6% mlađih (0-14 godina) govori da populaciju Županije karakterizira regresivni tip starosne strukture. Ovakva starosna struktura stanovništva nije povoljna sa aspekta daljnje reprodukcije populacije Županije Posavske. Većina stanovništva ili oko tri četvrtine živi u ruralnim područjima, s tim da je struktura stanovništva u odnosu na 1990. godinu, takva da postoji značajniji postotak stanovništva koji živi u urbanim dijelovima Županije. Ovo je indicija o migracijama stanovništva iz ruralnih u urbana područja Županije.

U periodu od 2009. do 2013. godine u Županiji Posavskoj ostvaren je negativan prirodni priraštaj (broj živorođenih osoba je manji od broja umrlih) sa tendencijom smanjenja broja rođenih u posljednjim godinama, a naročito u 2013. godini. S obzirom na spol, u posmatranom periodu, zabilježen je nešto veći broj novorođene djece muškog spola (53%). Međutim, ovi zvanični pokazatelji, ne prikazuju stvarno stanje u Županiji, odnosno stvaraju pogrešnu predstavu s obzirom na to da roditelje odlaze u rodilišta u druge sredine, te se novorođena djeca tek djelomično upisuju u knjige rođenih, a veliki dio njih ostaje upisan u drugim općinama rođenja. Podaci se ispravljaju naknadno, a najčešće tek prilikom upisa djece u osnovnu školu. Iz tog se razloga iskazani zvanični pokazatelji moraju koristiti sa dosta rezerve i opreza. Stavljući u odnos broj stanovnika koji se doselio i broj stanovnika koji je napustio (odselio se) Županiju, za period 2010.-2013. godina, dobiva se negativan migracijski saldo koji iznosi -540 stanovnika, ili u prosjeku godišnje -135 stanovnika. U svim općinama Županije prisutan je negativan migracijski saldo u posljednje 4 godine.

Prema podacima Franjevačkog samostana u Tolisi, samo u 2014. godini iz ovog mjesta je iseljeno 440 stanovnika. Prema zvaničnim podacima Zavoda za statistiku FBiH, preko 1.300 stanovnika je napustilo Posavsku županiju u periodu 2007 do 2013. godine (od toga 12% iz općine Domaljevac – Šamac, 42% iz Odžaka, te 46% Orašja). Nadalje, zabrinjava podatak da je od ukupno registriranih oko 2.300 iseljenih osoba u posljednjih šest godina, njih 8% u dobi između 19 i 24 godine, te 38% u dobi 20 do 34 godine.

Osnovni problemi koji karakteriziraju ovu oblast su negativan migracijski saldo, napuštanje sela i pritisak na gradska sjedišta te pad broja novorođene djece.

1.1.3. Pregled stanja i kretanja u gospodarstvu Županije Posavske

Pokazatelji razvoja

U 2013. godini, bruto domaći proizvod (BDP) u Županiji Posavskoj iznosio je 218.404.000 KM, što predstavlja učešće u BDP-u Federacije BiH od 1,3%. BDP po glavi stanovnika u 2013. godini u Županiji Posavskoj iznosio je 5.606 KM, te je za 22% ispod BDP-a po glavi stanovnika F BiH. Bruto domaći proizvod po glavi stanovnika je rastao u periodu 2010.-2013. godina. Prosječna stopa rasta po glavi stanovnika je 3,47% u posmatranom periodu. BDP po glavi stanovnika je najpovoljniji u općini Orašje sa 6.984 KM BDP-a po glavi stanovnika i približava se prosjeku FBiH. Sa druge strane izrazito nizak BDP po glavi stanovnika ima općina Domaljevac-Šamac koji je za gotovo dva puta manji od prosjeka FBiH.

Federalni zavod za programiranje razvoja, kao institucija odgovorna za cijelokupan proces strateškog planiranja u FBiH, analizira razvijenost kantona i županija spram nivoa razvijenosti prosjeka FBiH i to iskazuje indeksom razvijenosti. Ono što posebno zabrinjava je kontinuirano veoma loša pozicija Županije Posavske prema indeksu razvijenosti. Indeks razvijenosti Županije Posavske u 2013. godini je za 42,2% manji od prosjeka Federacije, te Županija Posavska prema indeksu razvijenosti zauzima zadnje, 10. mjesto od deset kantona Federacije BiH. Promatrujući zadnjih 5. godina, Županija

Posavska prema indeksu razvijenosti zauzima zadnje mjesto, osim u 2012. godini kada je Kanton 10 po rangu bio posljednji a Županija Posavska prethodnja.

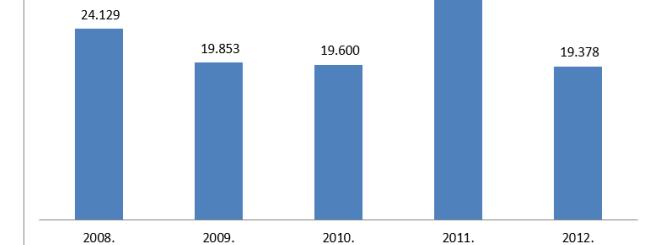
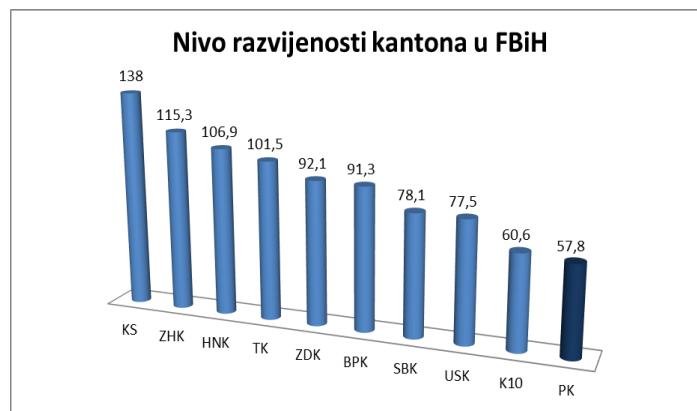
Uvoz i izvoz

Vanjskotrgovinski bilans Županije Posavske karakterizira vanjskotrgovinski deficit kojeg uzrokuje veći uvoz od izvoza. S obzirom da izvoz iz Županije Posavske raste po većoj stopi od uvoza, prisutan je trend smanjenja vanjskotrgovinskog deficita od 2011. godine. Županija Posavska nije značajan učesnik u vanjskotrgovinskoj razmjeni na nivou Federacije BiH i Bosne i Hercegovine. U 2013. godini je Županija Posavska učestvovala u izvozu 1,62% čime je na devetom mjestu u Federaciji BiH, dok je u ukupnom uvozu Federacije BiH, učešće Županije 1,27%. Pokrivenost uvoza izvozom Županije Posavske se kretala od 33,52% u 2009. godini do gotovo 72% u 2013. godini. U posljednjih 5 godina prisutan je trend povećanja pokrivenosti uvoza izvozom, a naročito je to izraženo tokom 2013. i 2012. godine. Kada se promatra uvoz i izvoz po područjima klasifikacije djelatnosti BiH, onda je vidljivo da je područje „Prerađivačka industrija“ najzastupljenije i u dijelu uvoza i u dijelu izvoza dobara. U strukturi izvoza značajno je povećanje izvoza iz prerađivačke industrije (prerada drveta, osim namještaja, prerada voća i povrća), izvoz metalnih proizvoda, mašina za obradu metala (najznačajnije povećanje), električnih mašina, aparata i uređaja, kao i obuće. Pad izvoza primjetan je u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (hrana i piće, žive životinje, mlijeko i mlječne prerađevine, žitarice i proizvodi od žitarica, drvo i pluta i prirodna đubriva, koža, guma, papir i predivo). Prema statističkim podacima značajno povećan uvoz industrijskih mašina i dijelova kao i drugih uređaja, mogao bi značiti i nove nabavke sredstava za rad odnosno uvođenje novih tehnologija u gospodarstvu Županije Posavske. Proces fiskalizacije je doprinio i značajnom povećanju uvoza uredskih mašina i mašina za automatsku obradu podataka.

Industrijska proizvodnja

U ovoj županiji ostvaren je pad fizičkog obima industrijske proizvodnje po stopi od 32,3% u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu. Međutim, prema dostupnim informacijama rast proizvodnje je zabilježen u sljedećim proizvodnjama proizvodnje prehrambenih proizvoda i pića, štavljenje i obrada kože, proizvodnja proizvoda od kože, proizvodnja proizvoda od guma i plastičnih masa te proizvodnja proizvoda od nemetalnih minerala.

U periodu 2008.-2012. godina, ostvarene investicije u nova stalna sredstva po namjeni

ulaganja i tehničkoj strukturi u Županiji Posavskoj, najviši iznos zabilježile su u 2011. godini kada su iznosile 29.775.000 KM. U strukturi ovih investicija, u svim posmatranim godinama, najveći udio odnosio se na materijalna stalna sredstva, u čijoj su pak strukturi u najvećoj mjeri učestvovali građevinski radovi i to u prosjeku oko 52%, te investicije u strojeve, opremu i transportna sredstva sa prosjekom od oko 40%. Promatraljući namjenu ulaganja prema sektorima najviši iznos ostvarenih investicija u svim posmatranim godinama odnosio se na djelatnosti prerađivačke industrije, trgovine na veliko i malo, građevinarstva te poljoprivrede, šumarstva i ribolova.

Struktura gospodarskih subjekata

Broj registriranih pravnih osoba i jedinica u sastavu u Županiji Posavskoj je u blagom porastu u periodu 2010.-2012. godina. Prema vrsti djelatnosti, najveći broj registriranih pravnih osoba u 2012. godini odnosi se na djelatnosti ostale javne komunalne, društvene i vlastite uslužne djelatnosti (31%), trgovine na veliko i malo i održavanje (22%), zatim prerađivačke industrije (12%) te državne uprave i odbrane; obavezno socijalno osiguranje (8%). Najmanji broj pravnih osoba u 2012. godini zabilježen je u djelatnostima ribarstvo, proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom i vodom te vađenje ruda i kamena. Uzmu li se u obzir podaci od 2009. do 2013. godine, na 1.000 stanovnika na području Županije Posavske registriran je u prosjeku 61 poslovni subjekt. Kada se uspoređuje broj poslovnih subjekata na području Županije Posavske sa prosjekom Federacije BiH, onda se nameće zaključak da je situacija u Županiji povoljnija za oko 20%. Generalni trend pokazatelja broja poslovnih subjekata na 1000 stanovnika je povećanje sa prosječnim godišnjim rastom od 1%.

Za razliku od pravnih osoba i jedinica u sastavu koje pokazuju blagi rast, broj obrta u Županiji Posavskoj ne doživljava značajne promjene. U 2013. godini na području Županije Posavske poslovalo je ukupno 557 obrta, što je više za 5 obrta u odnosu na 2012. godinu. Na području Županije Posavske na 1.000 stanovnika registrirano je u prosjeku 14 obrta, što je za 7,68 obrta na 1000 stanovnika manje nego što je prosjek u FBiH (21,68). Sektorskom strukturom obrtničke aktivnosti u Županiji Posavskoj u 2012. godini prevladavaju obrti registrirani u grupi djelatnosti koja se odnosi na djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) i trgovinu na veliko i trgovinu na malo, popravak motornih vozila i motocikala, poljoprivreda, šumarstvo i ribolov i dr. Značajan dio gospodarskih aktivnosti odvija se u okviru domaćinstava i privatnih poljoprivrednih gazdinstava.

Institucije koje se bave problemima gospodarstva i poduzetništva i predstavljaju servis gospodarstvenicima su:

- Gospodarska komora Županije Posavske,
- Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja,
- Ured za gospodarski razvoj Županije Posavske,
- Obrtnička komora Županije Posavske i
- Općinski uredi za gospodarstvo.

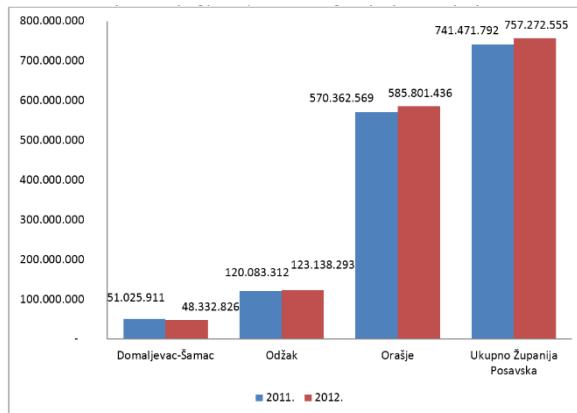
Na prostorima Županije Posavske prema podacima Agencije FIP sa danom 28.12.2012. godine registrirana su 525 aktivna gospodarska subjekta, što sa dodatne 63 poslovne jedinice čini ukupno 588 pravnih subjekata. Broj pravnih subjekata na području Županije Posavske po općinama u 2012. godini prikazan je u narednoj tabeli.

Broj gospodarskih subjekata na području Županije Posavske u 2012. godini

Općina	Broj pravnih subjekata	Broj poslovnih jedinica/jedinica u sastavu/podružnica	Ukupan broj subjekata	(%)
Domaljevac-Šamac	47	8	55	9,35
Odžak	230	15	245	41,67
Orašje	248	40	288	48,98

Županija Posavska	525	63	588	100,00
-------------------	-----	----	-----	--------

Prihode koje su ostvarili gospodarski subjekti iznose u prosjeku na godišnjoj razini cca 712 miliona KM.

Ostvareni ukupni prihodi u 2012. godini poduzeća iz oblasti trgovine iznose 551.553.570 KM ili 72,83% ukupnih prihoda svih pravnih subjekata. U djelatnosti trgovine na veliko i malo uposlen je i značajan broj djelatnika, ukupno 1134 ili 34,4% od svih uposlenih. U ovoj djelatnosti je zabilježen porast broja uposlenih od 1,34% u 2012. godini u odnosu na prethodnu 2011. godinu. Na drugom mjestu po vrijednosti ostvarenih ukupnih prihoda nalazi se prerađivačka industrija sa 93 registrirana poduzeća ili 22,4% aktivnih poduzeća u ukupnom

broju poduzeća. U prerađivačkoj industriji ostvareni su ukupni prihodi u iznosu 144.168.468 KM ili 19,3% ukupnih prihoda svih aktivnih poduzeća. U prerađivačkoj industriji zaposlen je i značajan broj djelatnika, ukupno 1091 ili 33,1% od svih uposlenih. U ovoj djelatnosti je zabilježen porast broja zaposlenih od 0,18% u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu.

Ukupni rashodi u 2012. godini svih 415 pravnih subjekata u Županiji Posavskoj iznose 748.973.747 KM i veći su za 2,42% u odnosu na ostvarene ukupne rashode iz 2011. godine. Kada se govori o ostvarenoj dobiti na prostoru Županije Posavske, onda ohrabruje činjenica da poduzeća iz djelatnosti prerađivačke industrije ostvaruju najveći iznos dobiti, iako su po prometu iza poduzeća iz oblasti trgovine. Nakon ove dvije oblasti, poduzeća iz djelatnosti poslovanja nekretninama, građevinarstvo i poljoprivreda i šumarstvo ostvaruju pojedinačno najveće vrijednosti dobiti. Struktura neto dobiti po djelatnostima i godinama je prikazana u narednoj tabeli. Neto dobit u 2011. godini, koja se zadržala na približnom istom nivou i u 2012. godini, je za 12,8% veća od one iz 2010. godine.

Pokazatelji poslovanja za Županiju Posavsku u razdoblju 2010.-2012. godine

	Neto dobit (KM)		
	2010.	2011.	2012.
Sveukupno Županija	13.670.790	15.425.295	15.407.789

Mnoga poduzeća ne izmiruju svoje obaveze tražeći opravdanje u recesiji, što zabrinjava cijeli gospodarski sektor županije. Tako je prema podacima Županijskog poreznog ureda Orašje, sa 31.12.2012. godine blokirano 150 računa pravnih i fizičkih osoba. Od toga se 46 blokada odnosi na Rješenje o blokadi računa, a 104 Rješenja se odnose na prijenos novčanih sredstava. Navedene podatke ipak treba uzeti sa zadrškom s obzirom da poduzeća imaju više računa i ova problematika čini se do kraja nije dobro riješena.

Poduzetničke zone u Županiji Posavskoj su: „Poduzetnička zona Dusine“ u općini Orašje, „Poduzetnička zona Sjever“ u općini Odžak i Poslovne zone „Veliko blato“ i „Malo blato“ u općini Domaljevac-Šamac.

Turizam i ugostiteljstvo

Osnovnu prepostavku za razvoj turizma Županije Posavske predstavljaju prirodne vrijednosti i geografski položaj. Bogatstvo vodama rijeke Save na sjeveru, gornji tok rijeke Bosne, te mnogi poribljeni rovovi nastali iskopavanjem zemlje i eksplotacijom šljunka ukazuju da je ovo područje izuzetno atraktivno sa stanovišta turističko-ribolovne ponude. Raznovrsnost prirodnih resursa pruža idealne uvjete za uzgoj, rast i razvoj divljači u lovištu. Lovište općine Odžak poznato je po kapitalnim primjercima srneće divljači, velikom broju divljih svinja i divljeg zeca. Turističku ponudu upotpunjuje i

kulturno-povijesno naslijeđe. Za razvoj turizma značajno je naglasiti i pronađak tamnog i cijenjeno drvo „abonos“ (drvo izloženo dugom djelovanju vode), čiji primjerak je prvi put pronađen 1988. godine, na lokalitetu „Begova bara“ u Oštrog Luci, a 2004. godine je počelo njegovo izvlačenje iz vode. Starost nalazišta je 5.890 godina. Od ovog drveta izrađuju se razni predmeti, ukrasi, oprema i namještaj za kućanstvo, te je osnovana i galerija „ABONOS“ u Ugljari. Na cijeloj teritoriji Županije Posavske uz napore Turističke zajednice postavljena je turistička signalizacija sa putokazima i informativnim panoima na kojima je predstavljena turistička ponuda pojedinih općina u Županiji.

Županija Posavska raspolaže sa devet smještajnih objekata; od toga pet na području općine Orašje, tri na području općine Odžak i jedan na području općine Domaljevac – Šamac. Ukupan broj raspoloživih ležaja za smještaj turista u 2013. godini na području Županije Posavske je 259. U 2013. godini zabilježeno je 5.443 dolazaka turista; od toga 3.299 domaćih i 2.144 stranih. Broj noćenja turista u 2013. godini iznosi 8.979, od toga 4.943 domaćih i 4.036 strana turista.

U posmatranom periodu, sve tri turističke kategorije (dolasci turista, noćenja turista, broj ležaja) prati značajan trend rasta. Tako imamo da je prosječni godišnji trend rasta broja ležaja 13%, dolazak turista 11% dok je trend rasta broja noćenja 22%. Ovakav trend rasta broja noćenja pokazuje da se turisti zadržavaju duže na području Županije Posavske. S obzirom na prebivalište posjetilaca još uvijek je značajniji broj dolaska domaćih posjetilaca. Što se tiče stranih turista i domicilne zemlje iz koje dolaze posjetioci na prostor Županije Posavske, evidentno je da prevladavaju posjetioci iz zemalja neposrednog okruženja: Hrvatska, Austrija, Njemačka, Italija, Slovenija, Srbija i dr. Dakle, značajan je utjecaj iseljeništva u turizmu (dolasci i promocija). Razmatrajući procjene iseljenog stanovništva, kao i trendove u posljednjih sedam godina, pri čemu od ukupno registrirano iseljenog stanovništva 85% odnosi na Republiku Hrvatsku, potom Njemačka i Austrija, može se zaključiti da značajan broj registriranih dolazaka i noćenja predstavlja dolazak migranata u Posavsku županiju. Navedeni resurs svakako je interesantan u dalnjim razmatranjima mobiliziranja iseljeništva za strategijski razvoj županije.

Prosječna dužina boravka posjetilaca na prostorima Županije Posavske je veoma niska i jedan od prioritetnih zadataka je, kroz objedinjavanje i obogaćivanje ponude, kvalitetne prezentacije iste i podizanja nivoa kvaliteta usluga, produžiti boravak posjetilaca na prostorima Županije, čime bi se u značajnoj mjeri poboljšala i iskorištenost kapaciteta i ostvarila značajnija ekomska dobit.

Prosječni godišnji promet ostvaren u ugostiteljstvu na području Županije Posavske kreće se oko 1,85 miliona KM, s tim da je najviši zabilježen 2013. godine od preko 2,2 miliona KM a najniži je zabilježen tokom 2010. godine od nešto više od 1,6 miliona KM. Ugostiteljski objekti u privatnom vlasništvu iz godine u godinu iskazuju povećanje prometa što nije posljedica povećanja cijena, jer do istih nije došlo, nego je to odraz povećanog broja pruženih usluga što ukazuje na činjenicu da kvalitetna usluga i raznovrsnija ponuda, uz druge faktore, neizostavno dovodi do povećanja prometa. S obzirom na ovakav trend rasta prometa u privatnim ugostiteljskim objektima uočljiv je sveukupni rast prometa u ugostiteljskim objektima na prostorima Županije Posavske.

Najznačajniji problemi koji prate razvoj gospodarstva su visoki administrativni troškovi kod izgradnje proizvodnih objekata, nedostatak konkretnih aktivnosti na smanjenju administrativnih troškova, nedostatak podrške poduzetnicima u početnim fazama realizacije investicije, komplikirana i spora administracija, nedostatak stranih ulaganja dijelom i zbog nedovoljne sigurnosti po pitanju zaštite od katastrofa, te nedostatak finansijskih sredstava za uvođenje međunarodnih standarda i kvalitetnih programa subvencioniranja i poticanja prerađivačke industrije i obrta.

1.1.4. Poljoprivreda i šumarstvo

Raspoložive površine i kvaliteta poljoprivrednog zemljišta, kao osnovnog resursa za poljoprivrednu proizvodnju, u najvećoj mjeri određuju njen potencijal, odnosno mogućnosti daljeg razvoja. Županija Posavska raspolaže sa 24.985 ha poljoprivrednog zemljišta ili 77% ukupne površine Županije, od čega 24.264 ha predstavlja obradivo zemljište. Od ukupnog obradivog poljoprivrednog zemljišta 21.625 ha je u privatnom vlasništvu, a 2.639 ha je u državnom vlasništvu od čega je 1.498,31 ha dato u zakup. Od ukupnih obradivih poljoprivrednih površina, a u odnosu na broj stanovnika Županije Posavske, po jednom stanovniku ima 0,54 ha.

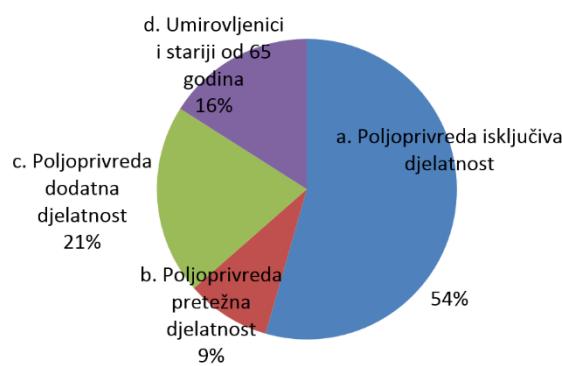
Na prostoru Županije Posavske u 2012. godini aktivno je 1.910 gospodarstava, koji su prijavljeni u registar poljoprivrednih gospodarstava i registar klijenata.

Osnovni podaci o ukupnom broju registriranih obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava i poljoprivrednih gazdinstava-poljoprivrednih subjekata

Općina	Ukupan broj gospodarstava	Ukupna površina gospodarstva (u ha)	Broj obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava	Broj poljoprivrednih gazdinstava-poljoprivrednih subjekata	Broj članova OPG-a	Broj uposlenih
Domaljevac Šamac	-	219	780,18	215	4	422
Odžak	704	3.569,54	670	34	1.615	80
Orašje	987	3.602,89	971	16	1.434	185
Ukupno Županija	1.910	7.952,61	1.856	54	3.471	276

Spolna struktura nositelja i članova obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava je takva da je učešće žena 36% i učešće muškaraca 64%. Prema starosnoj strukturi nositelja i članova obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava, 20,71% čine osobe starosti od 18 do 40 godina, 56,1% čine osobe starosti od 40 do 65 godina i 23,19% čine osobe starosti preko 65 godina. Obrazovna struktura nositelja i članova obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava uključuje 13,8% onih koji nemaju završenu osnovnu školu, 33,46% sa završenom osnovnom školom, 48,99% sa završenom srednjom školom, 2,07% sa završenom višom školom i 1,67% sa završenim fakultetom.

Kada se govori o strukturi obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava prema radnoj aktivnosti, onda se može reći da poljoprivreda predstavlja isključivu ili pretežnu djelatnost za preko 63% obiteljskih poljoprivrednih gazdinstava.

U strukturi sjetvenih površina na području Županije Posavske dominiraju žita, prije svega kukuruz i pšenica, dok je udio raži i zobi nizak. Proizvodnja krmnog bilja na području Županije Posavske u periodu 2010.-2013. godina bilježi rast, zahvaljujući značajnom povećanju sjetvenih površina pod silažnim kukuruzom. Tradicionalno se na području Županije uzgajaju povrtlarske kulture, najviše krumpir, ali uglavnom na malim površinama, a sve veći značaj ima plastenička proizvodnja, koja je ekonomski najprofitabilnija proizvodnja za mala gazdinstva. Generalno gledajući, proizvodnja pšenice, ječma, kukuruza (zelenog) i soje raste, dok je proizvodnja kukuruza (zrno) imala tendenciju pada prinosa do 2012. godine da bi 2013. godine bio ostvaren rast prinosa od 110%. Generalni zaključak za

ostvarene prinose usjeve bi bio da je tokom 2012. godine došlo do značajnijeg smanjenja proizvodnje u svim vrstama usjeva. Vrijednost ostvarene biljne proizvodnje na prostoru Županije Posavske u 2012. godini iznosi nešto više od 24 miliona KM pri čemu najveće učešće imaju kukuruz, pšenica, soja i krumpir.

U strukturi voćarskih kultura zastupljena je proizvodnja jabučastog, jezgrastog i koštičavog voća. U ukupnoj voćarskoj proizvodnji dominira proizvodnja šljive, koja kao i ostale voćarske kulture bilježi stalno povećanje broja rodnih stabala, ali i velike oscilacije u prinosima, ovisno o vremenskim uvjetima. Tokom 2013. godine zabilježena je iznad prosječna proizvodnja svih voćnih vrsta. Tako je proizvodnja šljive u ovoj godini bila 2,76 puta veća od trogodišnjeg prosjeka, proizvodnja jabuke 2,08 puta veća dok je proizvodnja kruške bila 1,85 puta veća. Vrijednost ostvarene proizvodnje voća na prostoru Županije Posavske u 2012. godini iznosi oko 0,8 miliona KM sa najznačajnijim učešćem šljive, oraha i trešnje.

U strukturi animalne proizvodnje na području Županije Posavske najveći značaj imaju proizvodnja mesa, jaja i mlijeka. Proizvodnja mlijeka posljednjih godina bilježi blagi pad, uz istovremeno smanjenje broja muznih grla. Tokom prethodnih 5 godina stočni fond goveda i svinja na području Županije Posavske je smanjen za gotovo 5.500 grla, i to svinja za 4.000 i goveda za nešto manje od 1.500. U istom periodu došlo do smanjenja broja krava i steonih junica za oko 400 sa izrazitim smanjenjem tokom 2013. godine. Peradarska proizvodnja na području Županije Posavske ima dugogodišnju tradiciju, te i dalje bilježi pozitivne pomake u proizvodnji konzumnih jaja i proizvodnji pilećeg mesa. Od 2008. godine broj peradi je porastao za 135.000 grla ili za nešto više od 35%. Proizvodnja jaja je ostvarivala pad do 2012. godine da bi tokom 2013. godine ostvarila značajno povećanje proizvodnje jaja koje je za 47% veće od četverogodišnjeg prosjeka. Vrijednost ostvarene stočarske proizvodnje na prostoru Županije Posavske u 2012. godini iznosi oko 40 milijuna KM sa najznačajnijim učešćem proizvodnje goveda, svinja i jaja.

Površina šumskog zemljišta u 2013. godini na području Županije Posavske iznosi 4.602 ha ili 14,18% ukupne površine Županije. Na području općine Domaljevac-Šamac površine pod šumskim zemljištem iznose 200 ha, u općini Odžak 3.114 ha dok u općini Orašje šumske površine iznose 1.288 ha. Drvna masa u šumama je procijenjena na 607.000 m³, od čega najviše u Orašju i to 321.000 m³, u Odžaku 280.000 m³ te u općini Domaljevac-Šamac 6.000 m³.

S obzirom da poljoprivredne površine na području Županije Posavske zauzimaju razmjerno puno veći teritorijalni udio naspram šumskih površina, opasnosti koje prijete su prije svega prepoznate kao meteorološke i hidrološke (poplave, suše, tuče i manjim dijelom požari što nikako ne isključuje mogućnost njihovog učestalijeg događanja i u većim razmjerima).

Karakteristični problemi sektora poljoprivrede na području Županije Posavske su: nedovoljna veličina zemljišnog posjeda i nesređeni i nerazjašnjeni imovinsko-pravni odnosi, nedostatak dovoljnog broja organizatora i otkupljivača poljoprivrednih proizvoda, niska produktivnost, neadekvatna tehnološka opremljenost, neadekvatne mjere pripravnosti i prevencije u smislu odgovora i utjecaja vremenskih nepogoda i katastrofa na poljoprivrednu proizvodnju, odsustvo kritične mase poticajnih sredstava i loša educiranost poljoprivrednih proizvođača.

1.1.5. Pregled stanja i kretanja na tržištu rada

Broj zaposlenih na području Županije Posavske se u posmatranom periodu 2007.-2013. godina kretao na nivou od oko 5.450 uz najveću zabilježenu prosječnu zaposlenost od 5.739 u 2012. godini i najnižu prosječnu zaposlenost od 5.166 u 2009. godini. Pozitivan trend rasta prosječnog broja zaposlenih od 2009. godine je prekinut u 2013. godini kada je smanjen u odnosu na prethodnu godinu i kada je iznosio 5.600. Podaci o prosječnom broju zaposlenih za prvih 8 mjeseci 2014. godine govore da nije došlo do

značajnijeg poboljšanja u odnosu na prosječan broj zaposlenih u 2013. godini. Učešće zaposlenih na području Županije Posavske u ukupnom broju zaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine je najniže u odnosu na sve ostale županije i kreće se na nivou od cca. 1,29% u 2013. godini. Najveći broj zaposlenih je u općini Orašje (3.059), općini Odžak (2.105) i općini Domaljevac-Šamac (436). Podaci o zaposlenosti na području Županije Posavske ne odražavaju stvarno stanje, jer ne uzimaju u obzir određeni broj osoba koji su dio „sive“ ekonomije, kao ni osobe koje su zaposlene u inostranstvu. Nažalost, ne postoje zvanični podaci o nivou sive ekonomije na području Županije, ali prema podacima Svjetske banke na području FBiH postoji između 180.000 i 200.000 lica koje rade „na crno“, te da se dio tih lica nalazi i na području Županije Posavske. Pod pretpostavkom da se kao osnova za računanje broja lica koja rade „na crno“ uzme učešće broja registriranih zaposlenih Županije Posavske u FBiH od cca. 1,29%, onda dolazimo do podatka da je broj osoba koje rade „na crno“ na području Županije između 2.300 i 2.600.

Djelatnost trgovine na veliko i malo, popravke motornih vozila i motocikala i prerađivačka industrija nosioci su zapošljavanja Županije Posavske. Pored navedenih oblasti, značajan broj zaposlenih je u oblastima državne uprave (15%), obrazovanja (9%), zdravstva (6%), prijevoza (5%) i građevinarstva (4%). Navedeni podaci ukazuju na značajan broj zaposlenih kod budžetskih korisnika i potrebu dalje podrške realnom sektoru kako bi se osigurala vrijednost na kojoj će se graditi razvoj Županije.

Iznos prosječne neto plate na području Županije Posavske nije imao izražen trend rasta ili opadanja duži vremenski period nego se nakon 2009. godine mijenjao iz godine u godinu. U 2013. godini iznos prosječne mjesecne neto plate na području Županije Posavske iznosio je 690 KM, i manji je za 145 KM ili 21% u odnosu na iznos mjesecne neto plate u FBiH. Najveći iznosi plata u 2013. godini su u djelatnosti Proizvodnje i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacije (1.707 KM), potom u djelatnosti Informacija i komunikacija (1.343 KM), ostale uslužne djelatnosti, (1.210 KM), Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.092 KM) i Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (1.073 KM). Sve ostale djelatnosti imaju prosječnu neto platu manju od 1.000 KM s tim da je prosječna mjesecna neto plata u djelatnostima koje najviše zapošljavaju (prerađivačka industrija-408 KM i trgovina-468 KM) prosječna neto plata među najnižim od svih djelatnosti. Najniže zabilježene mjesecno neto plate su u djelatnosti Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (399 KM). Najviši iznos prosječne mjesecno neto plate u 2013. godini na području Županije zabilježen je u općini Orašje i to 788 KM, dok je iznos prosječne mjesecno neto plate u 2013. godini u općini Odžak iznosio 569 KM i općini Domaljevac-Šamac 542 KM. I pored činjenice da je prosječna neto plata nije rasla kroz godine, ono što predstavlja problem jeste povećanje razlike između prosječne neto plate u Federaciji BiH i Županiji Posavskoj. Tokom 2007. i 2008. godine prosječna neto plata u FBiH bila je veća za 14% od plate u Županiji Posavskoj, međutim tokom 2012. i 2013. godine prosječna neto plata FBiH je veća za više od 21% u odnosu na prosječnu mjesecnu neto platu u Županiji. U apsolutnom iznosu, razlika ovih plata je tokom 2007. iznosila cca. 80 KM dok je u 2012. i 2013. godini razlika preko 145 KM.

Na području Županije Posavske na kraju 2013. godine evidentirano je 5.586 nezaposlenih osoba što je na približno istom nivou kao i krajem 2012.godine. Stepen nezaposlenosti u Županiji Posavskoj u 2013. godini iznosi 49,9%. Prosječan broj nezaposlenih lica u periodu od 2009. do 2013. godine je oko 5.600 i ne pokazuje drastične promjene u pravcu povećanja ili smanjenja broja nezaposlenih. S druge strane broj nezaposlenih žena bilježi prosječno godišnje povećanje od 2,65% sa naročitim rastom nakon 2011. godine. Ukoliko se promatra nezaposlenost u Županiji Posavskoj u okvirima FBiH i u poređenju sa drugim županijama, može se zaključiti da je po stepenu nezaposlenosti u 2013. godini ova Županija peta po rangu od ukupno 10 postojećih županija u Federaciji BiH.

Posavske. Dakle, bez obzira koja se od godina iz perioda 2009.-2013. analizira, najveći broj nezaposlenih na području Županije Posavske je sa NKV, KV i SSS, a najmanji broj nezaposlenih je sa NSS, VKV, VSS i VŠS. Podaci o broju registriranih nezaposlenih osoba u periodu 2009. – 2013. godina ukazuju na zabrinjavajući porast broja osoba sa VSS, VŠS i SSS.

Najznačajniji problemi ovog sektora su: upisna politika u srednjim školama i na fakultetima, velik broj osoba sa školskom spremom i zanimanjem za kojim ne postoji i neće postojati potreba na tržištu rada, visok procenat rada „na crno“ te porast broja nezaposlenih osoba sa VSS i VŠS.

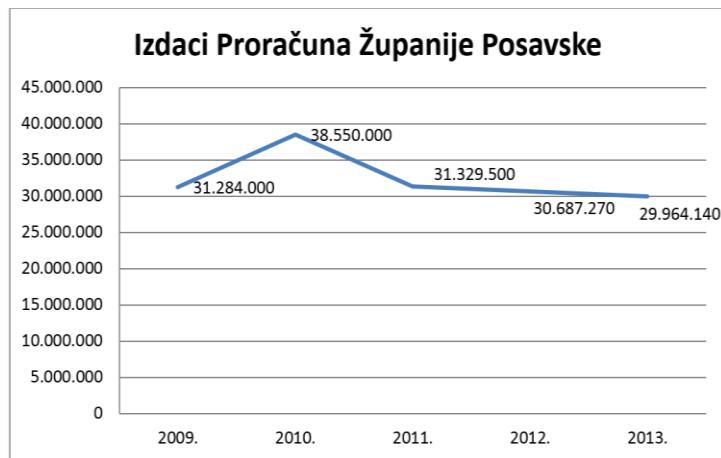
1.1.6. Analiza proračuna

Proračun Županije Posavske ostvaruje manje prihode i primitke nego što su isti planirani na godišnjem nivou, osim za 2010. godinu. Najveća razlika ostvarenog i planiranog desila se u 2009. godini gdje je ostvarenje manje za 8%, dok je u ostalim godinama ostvarenje manje od 5% planiranog iznosa Proračuna osim u 2010. godini kada je došlo do prebacivanja plana za 19%. Analizirajući navedene pokazatelje može se zaključiti da planirani Proračun nije pratio realne trendove ostvarenja prihoda i primitaka, niti je isti usklađivan sa ostvarenim veličinama putem donošenja izmjena i dopuna Proračuna do kraja fiskalne godine. Evidentan je trend pada ukupnih prihoda, tekućih potpora i primitaka nakon 2010. godine. Navedeno je rezultat mnogih internih faktora Županije Posavske, ali duboke ekonomsko-financijske krize u okruženju, koja se reflektirala i na Proračun Županije Posavske.

Najveći dio prihoda čine porezni i neporezni prihodi uz manje učešće tekućih potpora i primitaka. Kontinuirano smanjenje poreskih prihoda od 2010. godine najviše doprinosi smanjenju Proračuna Županije Posavske za navedene godine. Pored ovih godina značajno smanjene poreskih prihoda je ostvareno tokom 2013. godine u iznosu od 2,15 miliona KM. Pored poreskih prihoda i neporezni prihodi su smanjeni tokom 2013. godine, u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi od indirektnih poreza

kao najznačajnija kategorije poreskih prihoda u 2013. godini ostvarili su pad za gotovo 2,6 miliona KM. S druge strane prisutan je trend rasta tekućih potpora i primitaka u 2013. godini.

za kamate i ostale naknade doživljavaju kontinuirani rast. Materijal, sitan inv. i usluge, tekuće grantove i nabavku stalnih sredstava nakon 2010. godine karakteriše trend kontinuiranog smanjenja.

1.1.7. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja

Predškolsko obrazovanje

U školskoj 2013/14. zabilježeno je 142 djece koja pohađaju predškolski odgoj i obrazovanje. Promatraljući period od 2007. do 2014. obuvat djece predškolskim odgojem i obrazovanjem u školskoj 2013/14. uvećan je za 17,35% u odnosu na školsku 2007/08. godinu, što je u najvećoj mjeri rezultat osnivanja novog vrtića na području općine Domaljevac-Šamac.

Potrebno je istaći da u pojedinim predškolskim ustanovama **na području Županije Posavske nisu stvorenici uvjeti za obuhvat djece jasličkog uzrasta**, dok se rad predškolskih ustanova prvenstveno se financira sredstvima osnivača i participacijom korisnika usluga.

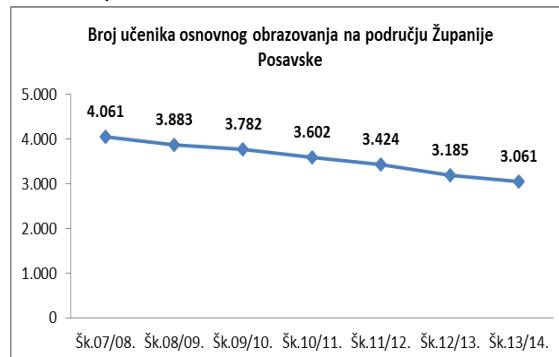
Usporedni pokazatelji stanja u predškolskom odgoju i obrazovanju u Županiji Posavskoj, Tuzlanskom kantonu i Federaciji BiH za školsku 2007/08. i 2013/14.

	2007/08.		2013/14.	
	Broj djece u vrtićima na 1000 stanovnika	Broj djece u vrtićima na jednog odgajatelja	Broj djece u vrtićima na 1000 stanovnika	Broj djece u vrtićima na jednog odgajatelja
Federacija BiH	3,7	13	4	15
Tuzlanski kanton	3,2	16	4,2	20
Županija posavska	2,9	13	3	10,1

Iako su u prethodnom periodu rađene manje adaptacije i rekonstrukcije objekata predškolskih ustanova, **razorne poplave koje su zadesile Županiju Posavsku u svibnju 2014. u značajnoj su mjeri oštetile ove objekte i uništile didaktičko-pedagoška nastavna sredstva, kao i ostalu prateću opremu.**

Osnovno obrazovanje

Broj učenika koji pohađaju osnovno obrazovanje na području Županije Posavske bilježi konstantan pad, tako da je za posljednjih sedam godina broj osnovaca smanjen za 1.000 učenika. Naime, u školskoj 2013/14. godini broj učenika u osnovnim školama iznosio je 3.061, što je za 24,62% manje u odnosu na 2007/08.

Broj upisanih učenika u prvi razred školskoj u 2013/14. je manji za 33,7% u odnosu na školsku 2007./08. godinu. Smanjenje broja učenika u osnovnim školama u uskoj je vezi sa smanjenjem stope prirodnog priraštaja na području Županije Posavske ali i sa trendom odlaska mladih sa ovih područja.

Iako broj učenika u osnovnom obrazovanju bilježi alarmantan pad u posljednjih sedam godina, broj zaposlenih nije pratio trend smanjenja broja učenika, te je njihov broj u školskoj 2013/14. u odnosu na školsku 2007/08. godinu ostao na istoj razini. Razlog tome je prelazak sustava osmogodišnjeg osnovnog obrazovanja na devetogodišnje, čime se značajno promijenio nastavni plan i program osnovnog obrazovanja, zahtijevajući veći broj nastavnog osoblja.

Usporedni pokazatelji stanja u osnovnom obrazovanju na području Županije Posavske, Tuzlanskog kantona i Federacije BiH za školsku 2007/08. i 2012/13.

	2007/2008					2012/2013				
	Br. učenika	Br. nastavnika	Br. uč. na 1 nastavnika	Broj odjelj.	Broj učenika u 1 odjeljenju	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj učenika na 1 nastavnik a	Broj odjeljenja	Broj učenika u 1 odjeljenju
FBiH	238.887	14.733	16,2	10.469	22,8	199.533	15.350	13,0	9.741	20,7
TK	50.695	3.143	16,1	2.187	23,9	39.990	3.013	13,1	1.695	22,12
ŽP	4.061	270	15,0	216	18,8	3.061	272	11,3	180	17,00

U protekle četiri godine bilježi se trend povećanja broja učenika koji su napustili osnovno obrazovanje na području Županije Posavske prije njegovog završetka. Tako je na kraju školske 2012/13. zabilježeno 5 puta više učenika koji su napustili osnovno obrazovanje u odnosu na kraj školske 2009/10. godine. Kao razlog napuštanja osnovnog obrazovanja većina učenika navodi nastavak obrazovanja u inozemstvu.

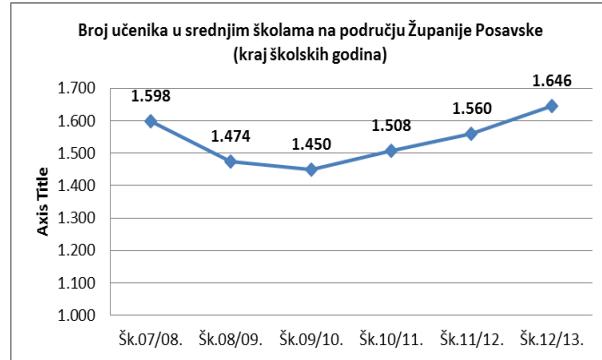
Stanje objekata u kojima se izvodi program osnovnog obrazovanja i odgoja nije na zadovoljavajućem nivou, a situaciju su dodatno pogoršale nedavne poplave koje su pogodile područje Županije Posavske. Treba istaći činjenicu da su tri područne škole u općini Odžak, jedna područna škola u općini Domaljevac-Šamac i dvije centralne osnovne škole u općini Orašje, značajno oštećene u katastrofalnim svibanjskim poplavama 2014. godine.

Izuzev centralnih osnovnih škola, u svim područnim školama Županije Posavske evidentan je nedostatak športskih dvorana uslijed čega se u ovim školama nastava iz tjelesnog odgoja organizira u skladu sa vremenskim uvjetima. Nepovoljni vremenski uvjeti nalaže održavanje nastave iz tjelesnog odgoja u učionicama, dok se po pogodnom vremenu ova nastava održava na dvorištu ili igralištima, ukoliko škole raspolažu njima.

Zahvaljujući Vladi Županije Posavske i općinama na ovom području, osiguran je besplatan prijevoz svim učenicima koji su udaljeni više od 4 km od škole.

Srednje obrazovanje

Prema strukturi srednjih škola Županije Posavske u školskoj 2013./14. nastavu su organizirale tri mješovite srednje škole. U dvije srednje škole provodi se program za učenike gimnazije uz neke od strukovnih programa, dok se u jednoj srednjoj školi provode samo strukovni programi.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, broj učenika koji poхаđaju srednje obrazovanje, nakon pada u školskoj 2008/09. i 2009/10. godini, u periodu 2010-2013. bilježi trend povećanja. Očekivanja Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Posavske su da će se broj učenika u srednjim školama u narednim godinama smanjivati uslijed negativnog trenda smanjenja broja učenika u osnovnim školama na području Županije Posavske.

Prosječan broj učenika srednjih škola u jednom odjelu na području Županije Posavske u školskoj 2012./13. godini iznosio je 22,54 što je u skladu sa Pedagoškim standardima Županije Posavske (min. 17 - max. 30 učenika u jednom odjelu).

Usporedni pokazatelji stanja u srednjem obrazovanju na području Županije Posavske, Tuzlanskog kantona i Federacije BiH za školsku 2007/08. i 2012/13.

	2007/2008					2012/2013.					
	Br. učenika	Br. nastavnika	Br. uč. na 1 nastavniku	Broj odjelj.	Broj učenika u 1 odjeljenju	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj učenika na 1 nastavniku	Broj odjeljenja	Broj učenika u 1 odjeljenju	
FBiH	106.793	8.006	13,34	4.034	26,47	111.792	8.908	12,54	4.445	25,15	
TK	24.658	1.642	15,02	883	27,92	24.287	1.840	13,2	909	26,71	
ŽP	1.598	121	13,20	72	22,20	1.646	135	12,2	73	22,54	

U srednjim školama u 2013. godini bilo je uposleno ukupno 135 nastavnog osoblja, što predstavlja povećanje od 18,42% u odnosu na školsku 2007/08. godinu, a što je posljedica smanjenja prosječnog broja učenika po odjeljenju, i uvođenje novih zanimanja stručnog zvanja. Treba istaći da jedan broj nastavnika u Županiji Posavskoj nema punu nastavnu normu.

Broj učenika koji su napustili srednje obrazovanje u školskoj 2012/13. godini je manji u odnosu na prethodnu godinu za 37,7% i nalazi se na razini školske 2008/09. godine. Najčešći razlog prestanka školovanja kod učenika u Županiji Posavskoj je nastavak školovanja u inozemstvu.

Opremljenost škola nastavnim učilima i pomagalima ispunjava minimum standarda. Postojeće kabinete za stručnu/strukovnu i praktičnu nastavu potrebno je opremiti suvremenim učilima i opremom u cilju postizanja optimalnih uvjeta za izvođenje nastavnog procesa. Trenutno škole ulažu vlastita sredstva u opremanje kabineta i specijaliziranih učionica u skladu sa svojim mogućnostima, što nezadovoljava zahtjeve za realizaciju nastave.

Srednje škole na području Županije Posavske nisu fizički pristupačne učenicima sa posebnim potrebama, niti je urađena revizija energetske učinkovitosti. Potrebno je u narednom periodu, u

skladu sa mogućnostima, planirati sredstva za izradu i provođenje programa energetske učinkovitosti izvršiti rekonstrukciju i adaptaciju centralnog grijanja, krovova, oluka, stolarije, podova, elektroinstalacije i osigurati fizički pristup učenicima sa posebnim potrebama. **Također je naglašena potreba za rekonstrukcijom postojećih športskih dvorana i njihovim opremanjem suvremenom športskom opremom.**

Visoko obrazovanje

U školskoj 2013/14. studije je upisalo 441 mlada osoba sa područja Županije Posavske, od kojih su 53,5% žene. Od ukupnog broja ovih studenata 61,68% upisana je na dislocirane studije Sveučilišta u Mostaru, odjeljenje Orašje, dok 18,14% studenata pohađa studije na Univerzitetu u Tuzli, odnosno 14% na Univerzitetu u Sarajevu. Veliki broj mlađih nastavlja studij i na sveučilištima u Republici Hrvatskoj.

U školskoj 2013/14. godini sa područja Županije Posavske diplomiralo je 123 studenata (koji studiraju u BiH), što je za 86,36% više u odnosu na prethodnu godinu. Nažalost, ovi mlađi stručnjaci nastavak svoje profesionalne karijere vide u zemljama EU, a ne na području Županije.

U školskoj 2013./14. godini evidentirano je 48 magistara, koji su studij završili u Republici Hrvatskoj, a radili priznavanje diploma u Županiji Posavskoj, što značajno mijenja sliku strukture obrazovanosti stanovništva Županije Posavske.

Vlada Županije Posavske, u suradnji sa općinama, putem stipendija sufinancira troškove školovanja učenika i studenata sa ovog područja. Izdvajanje iz Proračuna Županije za ove namjene u 2013. godini iznosio je 114.500 KM, što je najveći nivo izdvajanja u posljednje tri godine i veći je za 3,7% u odnosu na 2012. godinu.

U sustavu zaštite i spašavanja, obrazovanje čini ključnu kariku u podizanju kapaciteta i svijesti lokalne zajednice kada su u pitanju katastrofe uzrokovane prirodnim i drugim opasnostima. Osim programa svjesnosti od mina koji se dugi niz godina provodio u osnovnom i srednjem sustavu obrazovanja, niti jedan nivo obrazovanja nema kreiran program na temu zaštite i spašavanja u uvjetima katastrofe izazvane prirodnim opasnostima. Potrebno je definirati standardiziranu metodologiju obrazovnog programa kojom će se pitanja smanjenja rizika od katastrofa integrirati u obrazovni sustav.

Obrazovanje odraslih

Na području Županije Posavske još uvijek nije usvojen Zakon o obrazovanju odraslih, nego se obrazovanje odraslih vrši na temelju Pravilnika o uvjetima i načinu izvođenja i stjecanja srednjoškolskog obrazovanja odraslih i Pravilnika o polaganju razrednih ispita u osnovnoj školi. Na području Županije Posavske sve osnovne škole mogu organizirati osnovno obrazovanje odraslih.

Obrazovanje i obuku odraslih mogu provoditi tehničke i stručne škole, škole za obrazovanje odraslih, ustanove za obrazovanje, smještaj i brigu lica s poteškoćama u fizičkom i psihičkom razvoju. Na području Županije Posavske obrazovanje odraslih se provodi u:

- Školskom centru fra Martina Nedića u Orašju.
- Srednja strukovna škola Orašje

Polaznici se prvenstveno obrazuju za slijedeće porodice zanimanja: strojarstvo; elektrotehnika; saobraćaj; ugostiteljstvo i turizam; ekonomija, administracija i trgovina; zdravstvo; poljoprivreda.

Najznačajniji problemi u oblasti obrazovanja su: Nedostatak športskih dvorana u sastavu područnih škola, nedovoljna ulaganja za nabavku suvremene i nedostajuće opreme u športskim dvoranama i kabinetima stručne nastave, nedovoljna zastupljenost teme smanjenja rizika od katastrofa u obrazovnim programima, nedovoljna ulaganja za održavanje dotrajalih školskih objekata, nedostatak

sredstava za implementaciju Obaveznog programa predškolskog odgoja i obrazovanja pred polazak u osnovnu školu, smanjen broj učenika u osnovnim školama, upisna politika srednjeg obrazovanja nije sasvim u skladu sa potrebama tržišta rada, te nepostojanje Zakona o obrazovanju odraslih.

Kultura i kulturno-povijesno nasljeđe

Praćenje, zaštita i njegovanje kulturno-povijesnog nasljeđa na području Županije Posavske ostvaruje se u suradnji sa općinskim centrima za kulturu, KUD-ovima i drugim udruženjima građana koja imaju za cilj njegovanje kulturne i tradicionalne baštine. Veliki doprinos u njegovanju kulturne baštine daju škole, koje kroz rad velikog broja sekcija (glazbenih, likovnih, književnih i folklornih) uče mlade ljudi da njeguju kulturne baštine od malih nogu.

Najznačajnije javne ustanove u oblasti kulture na području Županije Posavske su:

- JU Centar za kulturu Odžak
- JU Centar za kulturu Orašje
- Hrvatski dom Domaljevac

Na području Županije Posavske djeluje 16 kulturnih organizacija od kojih su najbrojnija kulturno-umjetnička društva. Opremljenost kulturnih ustanova tehničkim sredstvima i opremom nije na zadovoljavajućem nivou.

Najznačajniji kulturni događaj u Županiji predstavlja manifestacija "Dani hrvatskog filma-Orašje", koja već 17 godina živi među ovdašnjom populacijom. Tradicionalni kulturni događaji Županije Posavske, koji po značaju ne zaostaju za filmskim festivalom su: Musini dani, Dani Tolise, Dani sjećanja - znak sjećanja na stradanja Hrvata u svibnju 1945. godine., Gospodarsko - kulturna priredba „Posavsko kolo“, Veliki dječji pokladni karneval itd. Prihodi županijskih javnih ustanova za kulturu ostvaruju se uglavnom iz Proračuna Županije i općina koje su suosnivači i nisu dovoljna za normalno funkcioniranje ovih ustanova., U 2013. godini. iz Proračuna Županije izdvojeno je 120.000 KM namijenjenih za financiranje organizacije tradicionalnih kulturnih manifestacija, rada športskih društava i rada kulturnih ustanova, što svakako nije dovoljno za organiziranje kvalitetnijih kulturnih sadržaja na području Županije.

Županija Posavska nema Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnog, povijesnog i prirodnog nasljeđa te se u ovoj oblasti primjenjuje Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnog, povijesnog i prirodnog nasljeđa Federacije Bosne i Hercegovine iz 1985., dopunjen 1987, 1993. i 1994. godine. Uslijed nedostatka zakona u oblasti kulture i zaštite kulturno-povijesnog nasljeđa, na nivou Županije Posavske nema upravnog ili drugog tijela nadležnog za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara.

Najznačajniji problemi u oblasti kulture su: opremljenost kulturnih ustanova tehničkim sredstvima i opremom nije na zadovoljavajućem nivou, ne postoji zakon o kulturi i zaštiti kulturno-povijesnog nasljeđa, te značajno smanjenje izdvajanja za financiranje rada kulturnih ustanova i organiziranje tradicionalnih kulturnih manifestacija, te

Šport

U Županiji djeluje 21 nogometni klub, koji se natječu u četiri različita stupnja i ligaška natjecanja. Na području Županije Posavske egzistiraju tri Odbojkaška kluba, od kojih je jedan ženski obojkaški klub. Kada je riječ o košarcima, jedini košarkaški klub na području Županije jeste KK „Odžak“ iz Odžaka, koji se uspješno natječe u A2 ligi Sjever. Od borilačkih športova aktivna su tri kluba čiji članovi se susreću sa problemom nedostatka dvorane za rad. Pored navedenih športskih klubova, na području Županije posavske postoje i Šahovski klub, Teniski klub, Moto klub, Veslački klub i Tavla klub.

Procijene su da preko 2.000 građana županije aktivno učestvuje u radu ovih športskih društava, međutim zbog nedostatka zakonskih regulativa i evidencije športskih klubova, točan broj članova športskih klubova i njihovih članova nije moguće prikazati.

Najveći problem za sve športske klubove na području Županije Posavske je financiranje istih. Svi športski klubovi djelomično se financiraju iz proračuna općine i županije. Sa ovim sredstvima se pokrivaju troškovi kotizacije, a ostale troškove natjecanja (suci, delegati), osiguranje opreme i održavanje igrališta i svlačionica osiguravaju sami klubovi.

Stanje športske infrastrukture na području Županije Posavske, u svim oblastima športa, u većini slučajeva nezadovoljava međunarodne i evropske standarde, što se negativno odražava na učešće športskih klubova na domaćim i međunarodnim takmičenjima. Evidentan je nedostatak športskih dvorana, fiskulturnih sala i kvalitetnih otvorenih sportskih i rekreacionih terena i kompleksa.

Nije uspostavljen planski pristup razvoju masovnog sporta u osnovnim i srednjim školama, kao pretpostavke za razvoj i unapređenje vrhunskog pojedinačnog i timskog sporta.

Najznačajniji problemi u oblasti športa su: nedovoljna proračunska sredstva za razvoj športa, nedovoljna ulaganja u rekonstrukciju postojeće i izgradnju nove športske infrastrukture, te nepostojanje planskog pristupa razvoju masovnog sporta u osnovnim i srednjim školama.

Slobodno vrijeme (informiranje)

Slobodno vrijeme građani Županije Posavske provode u kulturnim ustanovama i klubovima i na športsko-rekreativnim terenima. Uslijed nepostojanja institucija koje vode evidenciju o ustanovama i objektima „slobodnog vremena“, precizni podaci iz ove oblasti su nedostupni.

Na području Županije Posavske ne postoje označene biciklističke i druge staze za rekreaciju, na što bi trebalo staviti naglasak u narednom razvojnem razdoblju. Njihov razvoj nedvojbeno bi doprinijelo unapređenju kvaliteta življenja i povećanju broja rekreativaca, te bi moglo da posluži i kao turistički potencijal. Također bi uređenje obala i plaža na rijeci Savi doprinijelo boljoj kvaliteti življenja i rekreativnom iskorištavanju slobodnog vremena.

Iako na području županije postoje 2 kina sa kapacitetima za redovnu filmsku projekciju, samo Kino u sklopu Centra za kulturu Orašje ima godišnji kontinuitet u filmskim projekcijama. U 2012. godini zabilježeno 20 projekcija filma na kojem je prisustvovalo 1.770 posjetitelja, što je 1,2 puta više nego prethodne godine, a povećanje broja posjetitelja dovodi se u vezu sa afirmacijom filmskog festivala koji se svake godine održava u Orašju.

Na području Županije Posavske egzistiraju tri radio postaje, jedna u Orašju i dvije u Odžaku. Sve radio postaje su tokom 2013. godine ukupno emitirale 13.496 radio-programskih sati, od čega 10.614 sati govornog programa i 2.882 sati muzičkog programa. Emitirani radijski program se nalazi na nivou prethodnih sedam godina.

Na području Županije postoje dopisništva za Federalnu televiziju i radio, Televiziju Bosne i Hercegovine i radio, Internet televiziju Posavina tv, Večernji list i Dnevni avaz što govori da je prostor Županije medijski pokriven, ali nedovoljno iskorišten. Trenutno se provode aktivnosti na opremanju Informatičko-tehničkog centra Orašje koji će služiti Javnom servisu Bosne i Hercegovine.

Zdravstvena skrb

Na području Županije Posavske djeluju 3 doma zdravlja (JU Dom zdravlja Odžak, JU Dom zdravlja Domaljevac-Šamac i JU Dom zdravlja Orašje), koji pružaju zdravstvenu skrb građanima i to u tri segmenta: primarna, vanbolnička konzultativno-specijalistička i vanbolnička dijagnostička zdravstvena skrb.

Sekundarna zdravstvena skrb na području Županije Posavske provodi se u okviru Županijske bolnice koja ima više od 5.000 m² prostora, a čiju su izgradnju finansirali Vlada Republike Hrvatske i Vlada Federacije BiH. Trenutno manji dio bolnice (najviši kat) nije u funkciji zbog nedostatka novčanih sredstava za njegovo opremanje.

Sekundarna zdravstvena skrb se provodi u okviru Županijske bolnice pruža u dva dislocirana objekta. Dva odjela, kemodijaliza i stacionar (polivalentni odjel), nalaze se u Odžaku, dok se ostali odjeli nalaze u Orašju. Ukupan broj registriranih bolničkih kreveta sa kojima raspolaze bolnica je u 2012. godini iznosio 111, dok je za isti izvještajni period zabilježeno 115 zaposlenih zdravstvenih radnika (od čega je 19 doktora medicine) i njihov broj je manji za 8% u odnosu na 2007. godinu.

Ukupan broj zdravstvenih radnika zaposlenih u svim zdravstvenim ustanovama Županije Posavske u periodu 2007.-2012. bilježi konstantan pad i u 2012. godini iznosio je 222, što je manje za 8,45% u odnosu na 2007. godinu. **Najveći problem predstavlja odlazak mladog školovanog kadra, prvenstveno liječnika u mjesta gdje im se nude bolji uvjeti za život (veća plaća, stan, mogućnost usavršavanja itd.).**

Značajno smanjenje broja zaposlenih u zdravstvenim ustanovama bilježe liječnici specijalisti i medicinski tehničari, dok broj administrativnog osoblja bilježi blagi rast.

Uvažavajući osnovne pokazatelje zdravstvene skrbi, područje Županije Posavske sa 999 stanovnika po jednom liječniku značajno zaostaje za prosjekom Federacije BiH (517 stanovnika po jednom liječniku) i Tuzlanskim kantonom (467 stanovnika po jednom liječniku). Nepovoljni pokazatelji su uočeni i kod broja bolesničkih postelja na 1.000 stanovnika, dok je situacija sa brojem stomatologa u Županiji nešto povoljnija u odnosu na Tuzlanski kanton, ali još uvijek značajno nepovoljnija u odnosu na prosjek Federacije BiH.

Osnovni pokazatelji zdravstvene skrbi u Županiji Posavskoj u usporedbi sa EU, Federacijom BiH i Tuzlanskim kantonom, 2013.

	EU	FBiH	TK	ŽP
Broj stanovnika po liječniku	369	517	467	999
Broj stanovnika po doktoru stomatologije	1.985	3.941	7.576	6.493
Broj postelja na 1.000 stanovnika	6,6	3,7	3,56	2,85

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, 2013.

Obzirom da područje Županije Posavske još uvijek nije u potpunosti pokriveno sustavom javne vodoopskrbe, **zbog trenutno prisutnih zagađenja pitke vode raste broj stanovnika koji imaju neka od bubrežnih oboljenja**. Najčešće se radi o bolesti endemskog nefritisa, što predstavlja često oboljenje u Posavskoj regiji.

Na području Županije se više od 90 pacijenata (sa područja općine Odžak, Orašje, Domaljevac i Modriča) liječi na odjelu za kemodijalizu smještenom u općini Odžak i opremljenim sa 25 hemodijaliznih aparata. **Potrebno je napomenuti da su aparati za dijalizu u prosjeku 50% i više amortizirani, te u narednom periodu postoji potreba za nabavom novih aparata.** Samo Dom zdravlja

u Orašju raspolaže sa zadovoljavajućim voznim parkom koji omogućava zadovoljavanje trenutnih potreba prijevoza pacijenata do Doma zdravlja.

Zdravstvene ustanove na području Županije Posavske raspolažu određenim brojem kvalitetne i suvremene medicinske opreme. Za kvalitetniji rad Županijske bolnice, ali i ostalih zdravstvenih ustanova, **potrebna je nabava EKG aparata, ultrazvučnih aparata i ostale medicinske dijagnostičke opreme.**

Financijske poteškoće uzrok su nedovoljne materijalno-tehničke opremljenosti većine domova zdravlja, nedovoljnog broja educiranih zdravstvenih radnika i česte fluktuacije liječnika. Uslijed nedostatka novčanih sredstava izostaje osnivanje savjetovališta za preventivne i obrazovne informativne kampanje o štetnom utjecaju konzumiranja cigareta, alkohola i opojnih droga.

Pravo na zdravstveno osiguranje u 2013. godini u Županiji Posavskoj ostvarilo je nešto više od 74% cjelokupnog stanovništva. Na području Županije sva djeca imaju pravo i mogućnost na zdravstveno osiguranje koje ostvaruju do 26 godine života, ukoliko su na redovnom školovanju.

Najznačajniji problemi u oblasti zdravstva su: nedovoljna materijalno-tehnička opremljenost zdravstvenih ustanova, naročito urgentnog i dijaliznog centra/-ara, niska svijest o zdravlju i nedovoljno razvijeni preventivni programi, visok stepen smrtnosti od bolesti sustava krvotoka i malignih oboljenja, te nedostatak zdravstvenog informacionog sustava.

Socijalna skrb

Briga za građane u stanju socijalne potrebe povjerena je centrima za socijalnu skrb kojih na području Županije Posavske ima 3, odnosno u svakoj općini po jedan centar. U 2013. godini je u centrima za socijalnu skrb na području Županije Posavske registrirano 12 zaposlenih, od kojih je devet žena. U strukturi zaposlenih najviše je socijalnih radnika (6), zatim administrativnog osoblja (3), pravnika (2), i psihologa (1). S obzirom da je zakonskom regulativom predviđeno da je na 5.000 stanovnika, potreban jedan socijalni radnik, a na 10.000 stanovnika jedan pravnik, evidentno je da **Centri za socijalnu skrb ne raspolažu sa dovoljnim brojem stručnog kadra.** Stoga je u narednom periodu neophodno poduzeti aktivnosti na poboljšanju kadrovske osposobljenosti centara za socijalnu skrb rad sa stručnim kadrovima kako bi se poboljšala kvaliteta usluga koje centri pružaju građanima posebno iz oblasti socijalne skrbi, budući da je postojeći broj zaposlenih u centrima nedovoljan da centri kvalitetno i ažurno obavljaju poslove iz svoje nadležnosti.

Iako se broj zaposlenih u centrima za socijalnu skrb nije značajnije mijenjao, broj obrađenih slučajeva u centrima za socijalnu skrb u periodu 2009-2013. bilježi trend povećanja. U 2013. godini registrirano je 1.914 obrađenih slučajeva što predstavlja uvećanje za 21,14% u odnosu na 2009. godinu.

S druge strane, nakon naglog pada broja intervencija socijalne skrbi u 2011. godini, ova pojava u posljednje tri godine bilježi kontinuirani porast i u 2013. godini je veća za 85,52% u odnosu na 2011. godinu, što predstavlja odraz stope nezaposlenosti i ekonomski situacije u županiji i državi, a ima direktni uticaj na imovinsko stanje porodica i pojedinaca, kao i na broj podnesenih zahtjeva za određenim vidovima pomoći iz oblasti socijalne skrbi.

Broj korisnika novčane pomoći (osobe nesposobne za rad, bez vlastitih prihoda, osobe koje su zbog fizičkog i zdravstvenog stanja ovisne o pomoći druge osobe) u razdoblju od 2011. – 2013. godine bilježi blagi rast, i u 2013. g. iznosi 630 što predstavlja uvećanje od 7,5% u odnosu na 2011. Visina pomoći ovisi o imovinskom stanju korisnika i broju članova kućanstava nesposobnih za rad. Kreće se u rasponu od cca 50 – 300 KM mjesечно, a u prosjeku iznosu 75 KM. Najveći broj korisnika ovog vida pomoći su žene.

Broj maloljetnih korisnika usluga centara za socijalnu skrb u periodu 2009.-2013. kreće se od 2.496 do 2.770. Najveći broj intervencija usmjeren je na djecu koja su ugrožena porodičnom situacijom i broj korisnika ovih usluga bilježi konstantan rast i u 2013. godini je dostigao razinu od 1.369 korisnika što je 8,5% više u odnosu na 2009.

Broj punoljetnih korisnika usluga centara za socijalnu skrb u periodu 2009.-2013. bilježi konstantan rast i u 2013. godini iznosi 6.405 što je 8,9% više u odnosu na 2009. godinu. Najveći broj intervencija usmjeren je na lica koja nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje obitelji. U 2013. godini registrirano je 3.206 korisnika bez dovoljno prihoda za izdržavanje, što predstavlja uvećanje od 14,66% u odnosu na 2009.

Analizom stanja objekata javne socijalne infrastrukture utvrđeno je da u 3. centra za socijalnu skrb, nije izvršena energetska revizija. Ovakva situacija neosporno upućuje na povećani nivo troškova električne energije i grijanja, tako da je u narednom periodu neophodno izvršiti energetsku reviziju i na osnovu rezultata revizije poduzeti adekvatne mјere za smanjenje troškova električne energije i grijanja u navedenim ustanovama.

Ustanove socijalne skrbi na području Županije Posavske nisu fizički pristupačne osobama sa invaliditetom. Neophodno je izvršiti adaptaciju i rekonstrukciju objekata navedenih ustanova kako bi se osobama sa invaliditetom omogućio nesmetan pristup i kvalitetno pružanje usluga socijalne skrbi.

Centri za socijalnu skrb se u najvećem procentu financiraju iz općinskih proračuna, a što je i razumljivo budući da su osnivači centara općine, odnosno općinska vijeća. Sredstva za plaće i ostale naknade zaposlenih, sredstva za materijalne troškove i obavljanje redovne djelatnosti centara obezbjeđuju se iz općinskog proračuna i dijelom iz Proračuna Županije Posavske. **Ipak, ključni problem predstavlja nedostatak sredstava u Proračunu Županije za isplatu svih novčanih naknada i pomoći koje su propisane zakonom.**

Smanjenje rizika od prirodnih i drugih opasnosti

Prirodne i druge opasnosti

Glavne opasnosti na području Županije Posavske predstavljaju poplave, suše, tuče i manji požari.

Poplave, poput nedavne iz 2014. godine svakako predstavljaju najveću opasnost Županiji Posavskoj, s obzirom da mogu izazvati gubitke ljudskih života i isto tako prouzročiti velike materijalne štete cjelokupnog gospodarstva (prvenstveno poljoprivrede). Razlog tome, je sam geografski položaj Županije kroz koju protiču dvije velike rijeke (Sava i Bosna) koje u velikoj mjeri definiraju cjelokupnu hidrografsku sliku samog područja, a što gotovo cijelu Županiju zbog male površine i male nadmorske visine na kojoj se nalazi čini osjetljivom na poplave. Uz spomenute veće rijeke unutar Županije postoji i određeni broj manjih rijeka i potoka kao i bogata mreža lateralnih kanala.

Suša, kao meteorološki događaj izazvan dugotrajnim vremenom uz visoke dnevne temperature i nedostatak padalina, istodobno zahvata cijelu teritoriju Županije. Suše se u prosjeku javljaju svakih 3 do 5 godina (mada se broj sušnih perioda povećao u posljednjih 5 godina na području Županije Posavske), a zavisno od intenziteta i dužine trajanja mogu izazvati smanjenje prinosa od 20-80%. Suše su najčešće događaju u periodu srpanj-rujan kada su moguće dnevne temperature od 30 do 35 stupnjeva celzijusa, a mogu izazvati smanjenje prinosa od preko 50% (što predstavlja jaku sušu) sa mogućim štetama na sljedećim površinama: oranice 21.631 ha, voćnjaci 611 ha, vinogradi 7 ha i livade 2.015 ha. Iz toga razloga je od izuzetne potrebe provoditi navodnjavanje u poljoprivrednoj proizvodnji, ali isto tako u isto vrijeme kroz racionalan sustav upravljanja vodama osigurati dovoljne količine vode za slučaj potreba gašenja požara koji su također učestali u vrijeme suše.

Tuča kao meteorološki događaj se u ravničarskom području uz rijeku Savu (kakvo je i Posavska Županija) u prosjeku bilježi dva dana godišnje, a najčešće prouzrokovane štete se tiču poljoprivrede. Kako u posljedne vrijeme dolazi do povećavanja srednje godišnje temperature te vrlo čestih i naglih temperaturnih skokova opasnost od pojave tuče raste. U smislu prevencije i zaštite od ove prirodne katastrofe potrebno je uspostaviti funkcionalan sustav obavljanja i uzbunjivanja, provesti edukaciju poljoprivrednika po pitanjima potrebe uplate premija osiguranja prinosa za slučajevе tuče što bi rezultiralo povećanim brojem osiguranih poljoprivrednih površina odnosno smanjenjem šteta koje direktno utječe na prihode poljoprivrednika.

Po pitanju ugroženosti od požara na području Županije Posavske najosjetljivija su gradska urbana područja (Orašje i Odžak) zbog koncentracije privrednih, industrijskih i poslovnih objekata no isto tako ugrožene su i poljoprivredne površine. Obzirom da je područje Županije pretežno ravničarsko sa oranicama, livadama i šumarcima među kojima se nalazi veliki dio neobradivih i zapuštenih površina, učestala je pojava manjih poljskih požara posebno u ljetnim mjesecima ili pak u jesen i proljeće kada je česta pojava namjernih izazivanja požara radi „čišćenja terena“ koji vrlo često zbog izostanka protupožarnih mjera, prerastu u nekontrolirane požare vanjskih prostora.

Što se tiče šumskih prostora zbog ratne i poslijeratne devastacije šuma kako u privatnom, tako i državnom vlasništvu one su trenutno u stanju opće neuređenosti. Upravo stoga moguća je pojava požara na šumskim površinama uslijed visokih temperatura, paljenja strništa, korova i niskog raslinja, te ljudskog djelovanja namjernim izazivanjem požara odnosno zbog upaljene vatre koju ostavljaju izletnici. Iz tog razloga potrebno je usmjeriti aktivnosti na stalno praćenje stanja šuma radi pravovremene reakcije u smislu protupožarne aktivnosti, izgradnja novih i bolje održavanje postojećih šumskih projekata te stalno ažuriranje planova zaštite šuma i njihova praktična provjera.

Kapaciteti za smanjenje rizika od prirodnih i drugih opasnosti

Općinske službe civilne zaštite su formirane kao samostalne općinske službe za upravu u 3 općine Županije Posavske, u skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju u Federaciji BiH. U svim općinama Županije formirani su Općinski štabovi civilne zaštite (OŠCZ), kao operativno-stručni organi civilne zaštite u općini, dok je na nivou županije formirana Županijska uprava civilne zaštite.

Na nivou Županije nije formiran Operativni centar civilne zaštite, kao ni jedinice specijalizovane namjene, za što postoji realna potreba. Postojeći formirani subjekti zaštite i spašavanja (posebice vatrogasne jedinice) nisu adekvatno opremljeni materijalno-tehničkim sredstvima, dok dobrovoljne vatrogasne brigade također imaju problema sa dotrajalosti i nefunkcionalnosti objekata u kojima rade. Također na nivou Županije potrebno je iznaci mogućnosti za formiranje službi zaštite i spašavanja prije svih službe za radiološko-hemijsko-biošku (RHB) zaštitu, zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom, zaštitu i spašavanje u pravnim licima, protipožarnu zaštitu te zaštitu i spašavanje iz ruševina i sanaciju terena.

Uprava Civilne Zaštite Županije Posavske ne provodi kontinuirano podizanje nivoa svijesti građana po pitanju smanjenja rizika od katastrofa, kako bi se izgradili kapaciteti lokalne zajednice i cijelokupno stanovništvo bilo educirano po pitanjima prevencije, ublažavanja, pripravnosti i odgovora na katastrofe. Uprava također nema izgrađene kapacitete za pripremu/implementaciju projekata iz oblasti zaštite i spašavanja kojim bi aplicirali za finansijska sredstva EU (npr. EU Mehanizam Civilne Zaštite - DG ECHO).

Sa aspekta kapaciteta odgovora na požare, unutar Županije Posavske nema niti jedne profesionalne vatrogasne jedinice, a općina Domaljevac-Šamac jedna je od 17% općina u BiH koja nema niti profesionalnu niti dobrovoljnu vatrogasnju jedinicu. Isto tako važno je istaći da Županija Posavska ima

na raspolaganju 21 pripadnika dobrovoljnih vatrogasnih jedinica te 20 različitih vatrogasnih vozila, koja su u većini slučajeva dotrajala i amortizirana. Potrebno je modernizirati vatrogasnu opremu, dodatno educirati vatrogasce i stanje u sustavu vatrogasne zaštite racionalizirati i prilagoditi potrebama na terenu.

Izloženost riziku od prirodnih i drugih opasnosti

Na području Županije Posavske, štetnom uticaju prirodnih i drugih opasnosti izravno su izloženi: stambeni objekti (poplave i požari), industrijski i poslovni objekti (poplave i požari) i poljoprivredne površine (poplave, požari, suša i tuča). Pored infrastrukture i objekata, riziku od prirodnih i drugih opasnosti (što su pokazale katastrofalne poplave iz 2014. godine) izravno su izloženi obrazovni i zdravstveni sustav, kao i sustav socijalne skrbi. Ukupne štete nastale uslijed poplava tokom 2014. godine iznosile su 260.650.350 KM, dok je 5.143 stanovnika Županije Posavske bilo direktno ugroženo navedenim opasnostima.

Ranjivost lokalne zajednice na prirodne i druge opasnosti

Kada je u pitanju ranjivost lokalne zajednice na prirodne i druge opasnosti, značajno je istaći da ne postoji standardizirana metodologija obrazovnog programa kojom bi se pitanja smanjenja rizika od katastrofa integrirala u obrazovni sustav. Također, svijest građana o prevenciji i odgovoru na katastrofe izazvane prirodnim opasnostima nije na zadovoljavajućem nivou; sustav koordinacije svih ključnih aktera lokalne zajednice u vrijeme odgovora na katastrofu nije na zadovoljavajućem nivou te ga je potrebno dalje unaprjeđivati; nedovoljno su educirani i izgrađeni kapaciteti poljoprivrednih proizvođača u primjeni mjera za ublažavanje posljedica od suše (irigacioni sustav, sjetva kultura otpornih na sušu itd.) i zaštite od požara (primjena protupožarnih mjera).

Najznačajniji problemi u oblasti smanjenja rizika od prirodnih i drugih opasnosti su: nije u potpunosti izvršeno uspostavljanje sveobuhvatnog i cjelovitog sustava zaštite i spašavanje od prirodnih i drugih opasnosti, nedovoljna preventivna zaštita od požara, nedovoljna obučenost i tehnička opremljenost subjekata zaštite od požara, nedovoljna koordiniranost struktura civilne zaštite sa ostalim segmentima društva u smislu razvoja sveobuhvatnog/integriranog pristupa sustavu smanjenja rizika od katastrofa, te nedovoljna finansijska sredstva potrebna za osiguranje zadovoljavajuće razine educiranosti i tehničke opremljenosti sustava zaštite i spašavanja.

Krivična djela i stupanj otkrivenosti

Kada je riječ o oblasti kriminaliteta procjenjuje se da je stanje na području Županije Posavske stabilno, iz razloga znatnog smanjenja ukupnog broja krivičnih djela u 2013. u odnosu na 2007. godinu za 200 KD ili 37,03%. S druge strane, **ukupna rasvijetljenost krivičnih djela u promatranom periodu značajno varira i u 2013. godini iznosi 61,2%, što je za 6% manje u odnosu na 2007.g.** U strukturi kriminaliteta na području Županije Posavske vodeću poziciju zauzimaju krivična djela iz oblasti imovinskih delikata.

Tendenciju rasta ima problem nasilja u obitelji. Najčešće takvi slučajevi nisu registrirani, a samo nekolicina je prijavljena policiji. Tako je u 2013. godini zabilježeno sedam slučaja nasilja nad ženama, što je duplo više u odnosu na 2010. godinu. Na području Županije Posavske **ne postoji institucija koja bi se strukturalno bavila ovim problemom** jer Centar za socijalni rad ima uglavnom savjetodavnu i pregovaračku ulogu.

Prekršajna dijela (narušavanje javnog reda i mira)

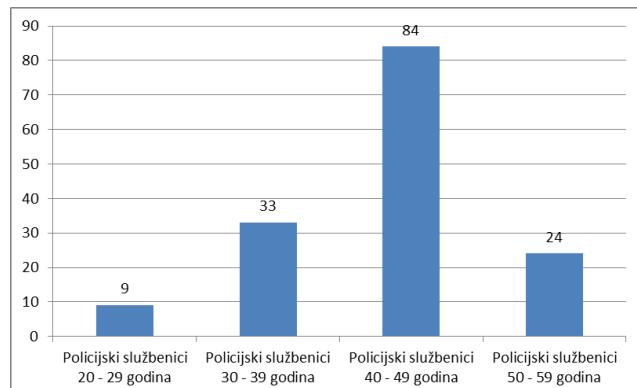
Tijekom vremenskog razdoblja od 2007. do 2012. godine registrirano je smanjenje broja evidentiranih prekršaja i broja počinilaca prekršaja iz oblasti narušavanja javnog reda i mira. Registrirani trend smanjenja se može dovesti u vezu sa dosljednom primjenom prekršajnih sankcija definisanih u Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira Županije Posavske.

Promatrajući strukturu prekršaja na području Županije Posavske može se zaključiti da najveće učešće imaju prekršaji naročito drskog ponašanja (32,97%) i odbijanje naređenja i omalovažavanje ovlaštenih službenih osoba (22,99%). U ukupnoj strukturi prekršaja registriran je trend povećanja prosjačenja, gdje je u 2008. godini registrirano 2,84%, dok je 2013. godine učešće prosjačenja u ukupnoj strukturi prekršaja uvećan na razinu od 14,50%. Povećani broj prosjačenja dovodi se u vezu sa sve težom socio-ekonomskom situacijom u Županiji Posavskoj ali i u cijelokupnoj BiH, jer veliki broj počinilaca prosjačenja dolazi iz područja koja se nalaze izvan teritorije Županije Posavske.

Sigurnost javnog prometa

Stanje sigurnosti cestovnog saobraćaja tijekom 2007.-2013. godine karakterizira trend smanjenja saobraćajnih nezgoda, tako da se u 2013. godini dogodilo 73,98% saobraćajnih nezgoda manje nego u 2007. godini.

Najčešći uzrok nesreća u cestovnom saobraćaju je ljudski faktor (neprilagođena brzina vožnje, konzumiranje alkohola od strane vozača, nepoštivanje prometnih propisa i znakova i ostalo).

Policajca (SSS-IV) i čin Mlađi inspektor (VŠS ili VSS).

Najznačajniji problemi u oblasti kriminalnih i prekršajnih djela su: Nepovoljna starosna struktura policijskih službenika, loša materijalno-tehnička opremljenost policijskih snaga (nedostatak službenih vozila, postojeća vozila su stara i sa velikim brojem prijeđenih kilometara, neupotrebljivi sustav veze), Povećanje udjela krivičnih djela protiv imovine u ukupnom broju krivičnih djela, narkomanija, organizirani kriminal, povećanje registriranog nasilja u obitelji, te povećanje broja prijavljenog naročito drskog ponašanja i omalovažavanja ovlaštenih službenih osoba.

Ugroženost minama

Podaci o broju mina i minskih polja u Županiji Posavskoj nisu pouzdani niti potpuni. **Problem predstavlja kvalitet minskih zapisnika prema kojima se u velikom broju slučajeva ne može utvrditi točna lokacija minskog polja, oblik i raspored mina na terenu.**

Prema izvršenim procjenama u siječnju 2014. godine sumnjiva površina u Županiji Posavskoj iznosi 23,28 km², odnosno 7,34% od ukupne površine Županije. I pored značajnih sredstava utrošenih na deminiranje u Županiji Posavskoj, proces deminiranja se i dalje odvija sporo. Neophodno je aktivnije uključivanje svih subjekata s ciljem realiziranja obaveza iz „Strategije protuminskog djelovanja BiH za period 2009. – 2019.”, čiji rezultati implementacije već upućuju na nedovoljno ispunjenje zadatih rokova.

I pored označenih područja i aktivnosti podizanja svjesnosti stanovništva o opasnosti od minama nerijetko se dešavaju civilne nesreće sa teškim posljedicama. Nesreće se dešavaju u obilježenim područjima, te su najčešći razlozi koji dovode do nesreća, nepoštivanje minskih upozorenja i svjestan

Starosna struktura zaposlenih u MUP-u Županije Posavske nije povoljna. Naime, najveći broj policijskih službenika radi preko 21 godinu u službi, dok je po Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji nepotpunjeno 25 pozicija za policijske službenike, a u sljedećem razdoblju očekuje se odlazak određenog broja policijskih službenika u mirovinu, kao i u inozemstvo. Stoga je potrebno razmotriti mogućnost upućivanja određenog broja kadeta na obuku za čin

ulazak u sumnjiva područja zbog lova ili sječe šume.

Najznačajniji problemi u oblasti deminiranja su: nesistemiziranost podataka o veličini i kategorizaciji sumnjivih površina, proces deminiranja se odvija sporo, nedovoljna svjesnost stanovništva o opasnosti od mina i neeksplođiranih ubojnih sredstava (NUS-a), te potencijalna mogućnost širenja minskih sumnjivih prostora izazvana bujičnim poplavama što može smanjiti sigurnost stanovnika te smanjiti raspoložive poljoprivredne površine.

Osjetljive/ranjive grupe

Broj djece čiji je razvoj ometen obiteljskim problemima i djece koje roditelji zanemaruju ili zlostavljaju, u 2013. godini se duplo povećao u odnosu na 2011. Povećanje broja djece u navedenoj kategoriji uzrokovano je nedovoljnim radom sa porodicama, ali i sa djecom u predškolskim ustanovama i školama. **Da bi se u narednom periodu njihov broj smanjio potreban je kontinuiran rad sa djecom u porodici i saradnja organa i institucija vlasti u oblasti obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi.**

Broj punoljetnih lica bez dovoljno prihoda za izdržavanje/uzdržavanje bilježi trend rasta i u 2013. godini se uvećao za 10,9% u odnosu na 2011. godinu. **Razlog povećanju broja punoljetnih lica u stanju socijalne potrebe može se pronaći u sve težoj ekonomskoj situaciji u kojoj se ova lica nalaze.**

Broj korisnika osobnih vojnih invalidnina i obiteljskih invalidnina u proteklom petogodišnjem razdoblju registrira tendenciju pada i u 2014. godini iznosi 4.229 što je manje za 4,9% u odnosu na 2010. godinu. Smanjenje broja korisnika osobnih i obiteljskih invalidnina zavise od broja novih korisnika koji su ostvarili to pravo i od rezultata izvršene revizije ostvarenih prava ratnih vojnih invalida.

Broj civilnih žrtava rata na području Županije posavske u periodu 2011.-2013. godina bilježi konstantan pad se mijenja. Najmanji broj je zabilježen u 2013. godini i on je iznosio 134 civilne žrtava rata, od čega je 38 djece i manji je za 43,93% u odnosu na 2011. godinu. Nagli pad broja civilnih žrtava rata zabilježen je u 2012. godini a razlog ovom umanjenju nalazi se u činjenici da je 2012. godine urađena revizija korisnika pomoći CŽR-a gdje je značajan broj civilnih žrtava rata izgubio pravo na socijalnu pomoć.

Značajno je istaći da **nepostojanje jedinstvenog sustava evidentiranja osoba sa invaliditetom predstavlja značajan razvojni problem za sve ustanove koje vode skrb o ovoj kategoriji stanovništva.** Usljed nedostatka podatka izuzetno je teško planirati kako sredstva tako i opseg akcija usmjerenih ka njima, posebice u vrijeme pripravnosti i odgovora na katastrofe.

Broj raseljenih osoba na dan 31.12.2013. godine koji žive u Županiji Posavskoj je 563, razvrstanih u 196 porodica. Broj raseljenih lica i porodica jedan je od najmanjih u Federaciji BiH (manji broj ima još samo Zapadno-hercegovačka Županija gdje je registrirano 146 raseljenih osoba). U promatranom periodu najveći broj raseljenih lica zabilježen je u općini Odžak 319, zatim u općini Orašje 134 i u općini Domaljevac-Šamac 110 raseljenih osoba.

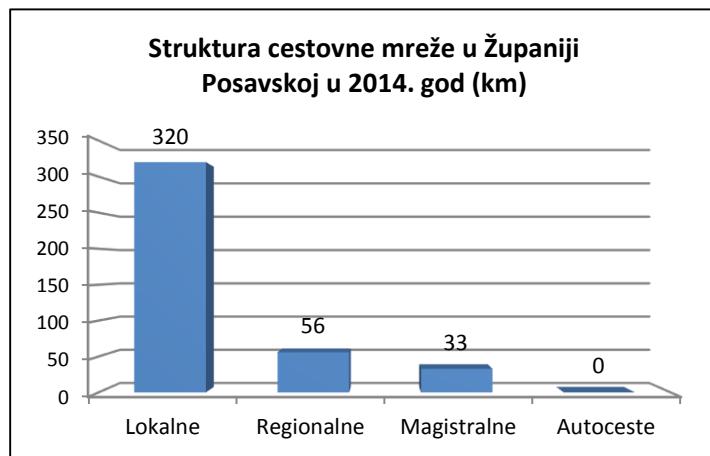
U posljednje dvije godine nije se registrirao niti jedan povratak na područje Županije Posavske.

1.1.8. Stanje javne infrastrukture i javnih usluga

Prometna infrastruktura

Prometna infrastruktura na području Županije se uglavnom sastoji od cestovne infrastrukture, jer zračni i željeznički promet nisu zastupljeni, a riječni samo u neznatnoj mjeri. Blizina važnih prometnica, kao npr. međunarodnog koridora E-70 - autoceste Zagreb/ Beograd, europskog koridora E-73

(autocesta V-c u izgradnji), ali i magistralnih prometnica M18 Orašje – Tuzla i M14.1 Odžak-Modriča-Gradačac, koje prolaze kroz teritoriju Županije, čine je pogodnom za sva gospodarska kretanja, protok roba, ljudi i kapitala. Osim toga, položaj na samoj rijeci Savi omogućava i korištenje riječnog prometa prema susjednim državama, te prema Europi, čemu dodatno doprinosi i blizina luke i željezničkog čvorišta Brčko. Osim toga, na udaljenosti od svega 20 km nalaze dva međudržavna granična prijelaza (GP Orašje i GP Šamac), koji su po obimu prometa osoba i vozila u samom vrhu u Bosni i Hercegovini.

Cestovna mreža je relativno razvijena, a nedovoljno učešće prometnica višeg ranga (autocesta) i nepostojanje mosta prema rijeci Savi dugo vremena su bili ograničavajući faktori za još bolje prometno povezivanje Županije sa susjednom Republikom Hrvatskom. Ranijom izgradnjom mosta i uspostavljanjem međudržavnog graničnog prijelaza Orašje-Županija, te skorašnjim početkom gradnje cestovnog koridora V-c koji uključuje i izgradnju mosta i graničnog prijelaza

kod Svilaja (Odžak), ti dugogodišnji problemi su znatno ublaženi. Izdvajanja iz proračuna namijenjena održavanju cesta u imaju trend pada u posljednje 4 godine (za više od 80%), a uzimajući u obzir i trendove privrednih kretanja i projekcije općinskih i županijskog proračuna, izgledno je da će se takav trend nastaviti i početkom narednog planskog perioda.

S obzirom da ovakve ceste imaju dvostruku funkciju (prometnu i zaštitnu) važno je osigurati da trup ovakvih prometnica bude izrađen od kvalitetnog materijala koji se mora jednolično i dobro nabiti odgovarajućim strojevima čime će se poboljšati njihova otpornost na štetno djelovanje prirodnih nepogoda, posebice poplava. Sa stajališta smanjenja rizika od katastrofa, potrebno je dodati i da su određene putne komunikacije na području općine Odžak (M14.1 Odžak – Velika Brusnica) podložne utjecaju klizišta. Stoga, preporučljivo je da se pri projektiranju javne infrastrukture uzmu u obzir pitanja zaštite i spašavanje te konzultuju stručnjaci s ciljem da se minimaliziraju štete od katastrofa.

U periodu 2008.-2013. prijevoz putnika bilježi trend opadanja, tako da je broj prevezenih putnika opao za 29,12%, a broj pređenih putničkih kilometara čak za 48,4%. U istom periodu cestovni prijevoz robe na području Županije ima pozitivan trend rasta, pri čemu je količina prevezene robe povećana za 63,6 %, a broj pređenih kilometara je porastao za čak 90,5%.

Željeznički promet je nedovoljno zastupljen na području Županije, ali blizina željezničkih čvorišta Brčko i Šamac pruža mogućnost korištenja važnih željezničkih pravaca kao što su pravac Ploče – Sarajevo - Dobojski Šamac, radi povezivanja sa susjednom R. Hrvatskom (Vinkovci) i dalje prema Centralnoj i Istočnoj Evropi, te pruga Brčko – Tuzla – Banovići radi povezivanja sa Tuzlanskim kantonom.

Elektrodistributivna mreža i proizvodnja električne energije

Distribucija i opskrba električnom energijom na području Županije se vrši u okviru JP Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg-Bosne d.d.. Ukupan broj kupaca električne energije u 2013. godini je na području Županije iznosio 17.467, pri čemu ovo područje učestvuje sa 8% u ukupno isporučenoj energiji pomenutog operatera. Procjena opskrbljivača je da trenutni kapaciteti prenosne i distributivne mreže na području Županije potpuno i dugoročno zadovoljavaju potrebe opskrbe ovim emergentom i većih

industrijskih kapaciteta i potrošača od trenutno postojećih. Na području Županije ne postoje proizvodni kapaciteti za proizvodnju električne energije iz fosilnih goriva, niti hidroelektrane. Jedini proizvodni kapacitet je fotonaponska elektrana od 30 kW (na području općine Domaljevac–Šamac), koja je na elektroenergetsku mrežu priključena 2013. godine, tako da evidentno postoji mnogo prostora za razvoj novih proizvodnih kapaciteta, prvenstveno za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

Telekomunikacije

Središte pošta Odžak djeluje u sastavu Hrvatske pošte d.o.o. Mostar. Kroz mrežu poštanskih ureda djeluje na području Županije Posavske i Brčko Distrikta, a organizacija rada je postavljena tako da u svakoj od općina Županije djeluje po jedna operativna jedinica (OJ Orašje, OJ Odžak i OJ Domaljevac). Svaka od operativnih jedinica ima redovitu (dnevnu) razmjenu pošiljaka sa poštama Republike Srpske i BH poštama, kao i međusobnu razmjenu unutar sustava pošta HP d.o.o. Mostar, čime je osigurana odgovarajuća kvaliteta poštanskog prometa.

Oblast telekomunikacija pokrivena je prvenstveno djelatnošću Javnog preduzeća Hrvatske telekomunikacije d.o.o. Mostar (fiksna i mobilna telefonija, Internet, IPTV), a manjim dijelom i drugih subjekata kojima je djelatnost pružanje usluga iz oblasti mobilne telefonije, kao što su D.D. "BH Telecom" i "M:tel" a.d., te nekih od mreža iz susjedne R. Hrvatske. Pokrivenost teritorije Županije GSM signalom je zadovoljavajuća, dok se sa druge strane, iz javno dostupnih podataka operatera, može zaključiti da je stepen pokrivenosti Županije uslugama naprednih bežičnih tehnologija, odnosno mobilnog pristupa Internetu velikim brzinama (3G, UMTS, HSPA, WCDMA) relativno mali, a iz dostupnih mapa pokrivenosti evidentno da je pokrivenost teritorije Kantona 3G mrežom znatno ispod nivoa pokrivenosti GSM signalom, te da je ta usluga koncentrirana uglavnom na područja oko većih urbanih centara. Posljednjih nekoliko godina moguće je prepoznati i rast broja korisnika Interneta, tako da se može reći da razvoj telekomunikacione infrastrukture većinom prati zahtjeve korisnika, te promjene i trendove na tržištu.

TV i radijski emiteri na području Županije

Područje Županije posavske pokriveno je signalom tri javna servisa (BHT, FTV, RTRS), pri čemu je broj korisnika usluga na području Županije nepoznat. Osim toga, na području Županije nije registriran niti jedan od subjekata korisnika dozvola za emitiranje TV signala putem zemaljske radio-difuzije ili kablovskih mreža, niti korisnika dozvole za distribuciju AV medijskih usluga. Osim već spomenutih javnih emitera koji emitiraju i radijski signal, na području Županije djeluju ukupno 3 lokalne radio-postaje (registrovane na teritoriji općina) od kojih su 2 javna preduzeća, a 1 privatno preduzeće (J.P. "Radiopostaja Orašje" d.o.o. Orašje i J.P. „Radio postaja Odžak“, te Radio „Preporod“, Odžak).

Komunalna infrastruktura

U skladu sa važećim Zakonom², općine koje ulaze u sastav Županije su zadužene za obavljanje komunalnih djelatnosti određenih zakonom, tako da na području Županije djeluju 3 javna komunalna preduzeća. Jedan od glavnih uzroka teškog položaja i nelikvidnosti u kojoj se nalaze ova preduzeća je činjenica da, zbog nepostojanja krovnog zakona na nivou Federacije BiH, postoji šarolik pristup rješavanju pitanja utvrđivanja cijena komunalnih usluga što, između ostalog, direktno utiče na njihovu finansijsku stabilnost.

² Narodne novine Županije Posavske" br. 1/98. 6/01, 4/13

Vodoopskrba i odvodnja otpadnih voda

Organizovanim sustavom vodoopskrbe je na području Županije obuhvaćeno oko 38% stanovništva³ (u dijelovima općina Orašje i Odžak), što je znatno ispod stope priključenja u neposrednom okruženju (npr. Tuzlanski kanton 56%, prosjek Federacije BiH 60%), dok se ostali dio stanovništva (Najveći dio općine Domaljevac-Šamac i ruralna područja) vodom opskrbljuje iz manjih lokalnih vodovoda ili iz individualnih izvora vode (bunara). Stanje sa zalihamama pitke vode je uglavnom zadovoljavajuće, iako je kvalitet vode za piće u općini Orašje upitan jer u sebi sadrži određene minerale u procentima većim od optimalnih. Zalihe tehnološke vode i vode potrebne za navodnjavanje poljoprivrednih kultura su zadovoljavajuće, ali je njen kvalitet upitan.

Gubici u svim sustavima vodoopskrbe na području Županije su značajni, a to je „neprihodovana“ potrošnja i istovremeno još jedan od razloga ugrožavanja finansijske održivosti operatora. Nedovoljna izgrađenost, kao i zastarjelost postojeće mreže vodoopskrbe, visok nivo gubitaka u sustavima, te nedovoljni kapaciteti i kvalitet izvorišta i podzemnih vodnih tijela, za posljedicu imaju i činjenicu da je prosječna potrošnja vode na području Županije oko 100 l/stan/dan (u EU 100-250 l/stan/dan, a u BiH 120 l/stan/dan). Trenutne cijene vode (ni zahvaćene, ni isporučene) ne stimulišu štednju (racionalno korištenje) vode. Sustav mjerjenja i bilansiranja zahvaćenih količina vode na vodozahvatima u sustavima javne vodoopskrbe (općinskim i mjesnim vodovodima), kao i mjerjenje potrošnje vode za sve ostale vrste/kategorije potrošača (privreda, ostalo) na području Županije nije uspostavljen, tako da nije moguće vršiti relevantne analize raspoloživih količina vode i potreba, planiranje i racionalizaciju korištenja voda. Uz to, za većinu mjesnih vodovoda je karakteristično da nisu ishodovani vodni akti, odobrenje za građenje i upotrebu, niti su isti odlukom grada/općine povjereni na upravljanje i korištenje pravnom licu u skladu sa propisima o komunalnoj djelatnosti. U Županiji do danas nije izdata niti jedna koncesija na vodu, tako da nadležnost pripada Ministarstvu.

Za odvođenje otpadnih voda na većini **teritorije Županije** ne postoje organizirani sustavi za odvodnju, izuzev užih dijelova naseljenih mjesta Orašja i Odžaka. Procjena je da je tek 22% stanovništva⁴ Županije priključeno na kanalizacione sustave, što je znatno ispod stope priključenja u neposrednom okruženju (npr. Tuzlanski kanton 56%,), ili na nivou Federacije BiH (57,5% stanovništva). Gradnja kanalizacionih sustava nedovoljno prati dinamiku razvoja vodoopskrbe, čak i u općinskim centrima.

Za većinu područja u Županiji karakteristično je da općinski kanalizacioni sustavi nemaju ishodovane vodne akte niti urbanističko-građevinske dokumente (odobrenje za građenje i uporabu), a za decentralizirana naselja, odnosno veći dio ruralnih područja, nedostaju pouzdani podaci o mjesnim kanalizacionim sustavima. Za većinu njih nisu ishodovani vodni akti, odobrenje za građenje i uporabu, niti su isti odlukom grada/općine povjereni na upravljanje i korištenje pravnom licu (u skladu sa propisima o komunalnoj djelatnosti).

Ispuštanje netretiranih ili nedovoljno tretiranih urbanih /gradskih otpadnih voda zbog nepostojanja zajedničkih postrojenja za tretman otpadnih voda, što je slučaj u općinama Orašje i Domaljevac i dijelu teritorije općine Odžak, ubrzano pogoršava ionako loše stanje vodotoka i okolnog zemljišta.

Zaštita od voda

U posljednje vrijeme, a naročito u proteklih nekoliko godina, očigledno je da na značaju intenzivno dobivaju i problemi zaštite od voda (poplava), koji sve češće, uz ogromne materijalne štete, direktno ugrožavaju i ljudske žive i koče privredni razvoj. U tom segmentu i danas prevladava pasivni pristup karakterisan uglavnom izgradnjom zaštitnih objekata, dok se znatno manje pažnje i sredstava

³ „Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita u Federaciji Bosne i Hercegovine 2012. godine“; Zavod za javno zdravstvo FBiH; Sarajevo; 2013.

⁴ „Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita u Federaciji Bosne i Hercegovine 2012. godine“; Zavod za javno zdravstvo FBiH; Sarajevo; 2013.

usmjerava na aktivnije mjere, kao npr. odvodnju, regulaciju, usporavanje vodotokova ili smanjivanja oticaja sa sliva. Kao što se tokom 2014.god. pokazalo, ogromne su štete od poplava koje nastaju kako zbog samih karakteristika vodotokova, tako i zbog klimatskih promjena. Objekti za zaštitu od voda u vlasništvu Federacije BiH koji služe za zaštitu od poplava područja uz rijeku Savu a nalaze se na teritoriji Županije Posavske i funkcioniраju u okviru dva odvojena sustava za odbranu od poplava (područje Odžačke Posavine i područje Srednje Posavine). Osim spomenutih objekata, sustave odbrane od poplava sačinjavaju i objekti pod nadležnošću Županije u vidu kanalske glavne i sekundarne mreže koji prikupljaju površinske vode i odvode ih do postojećih vodotoka ili pumpnih stanica. Orientaciona dužina ovih kanala iznosi ukupno 330 km za oba područja. Agencija za vodno područje rijeke Save i Županija Posavska financiraju redovno tekuće održavanje zaštitnih vodnih objekata na cijelom području Županije. Prema procjenama rađenim u okviru iste agencije površine poplavnih područja sa vjerojatnoćom pojave 1/100 iznose 25.166,02 ha.

U cilju bolje regulacije unutarnjih voda izgrađene su i funkcioniраju 4 crpne pumpe koje u vrijeme visokog vodostaja na rijeci Savi prebacuju višak vode u ovu rijeku i na taj način štite Županiju od poplava. Uz spomenuto, cijelokupan sustav upravljanja vodama, počevši od sustava ranog upozoravanja pa kroz pripremu i odgovor na moguću katastrofu sve do ponovnog povratka u normalno stanje (uz koncept ponovne „izgradnja na bolje“), mora funkcioniрати koordinirano kako bi se postigao najveći mogući stupanj spremnosti te na taj način što je moguće više smanjili gubitci po pitanju katastrofa.

Krajem 2014. godine izvršeni su radovi na rekonstrukciji i čišćenju kanalske mreže na područjima općina Orašje i Domaljevac-Šamac, a radovi su se odvijali paralelno sa projektom remonta crpne stanice Tolisa. Tokom 2014. se pristupilo i pripremi projekta prilagođavanja glavnog Objedskog kanala na razinu glavnog razdjelnog kanala, što će omogućiti brži protok vode i sigurniju obranu od poplava na istočnom području općine Orašje. Također, u općini Odžak započeta je izrada planova za rekonstrukciju glavnih sabirnih kanala na crpnoj stanici Zorice, Svilaj, te rekonstrukcija glavne kanalske mreže Županije (Gornja i Donja Srnotoča, kanal Jošava i kanal Srnavu)

Generalno promatrajući cijelo područje Županije, za većinu vodotoka se može reći da je propusna moć prirodnih korita mala, a na takvo stanje utiču dvije vrste faktora i to:

- prirodni faktori – uska korita sa niskim obalama i nejednakom zaštićenim obalama, zarašlosti obala vegetacijom, zatrpanost korita riječnim nanosom i značajan stepen meandriranja
- ljudski faktor – divlje deponije smeća i krutog otpada pored i u samim vodotocima, minirana područja, stihilska i nekontrolirana gradnja različitih građevinskih objekata bez vodnih akata ili sa njima, ali bez poštivanja preciziranih uvjeta.

Stepen regulacije većine vodotoka na području Županije je nizak i neu jednačen, pa se često dešava da se npr. osigurava samo jedna obala ili dio obale, što ne pruža potrebna zaštitu okolnim područjima. Nezadovoljavajuća funkcionalnost i opće stanje hidromelioracionog sustava, osim opasnosti po stanovništvo i privredu, zbog nagomilanog smeća i otpada svih vrsta predstavlja i potencijalnog zagađivača podzemnih voda.

Opskrba toplotnom energijom

Na području Županije ne postoji infrastruktura za zajedničku (centralnu) opskrbu toplotnom energijom niti stanovništva niti privrede, tako da se toplotna energija obezbjeđuje putem individualnih kotlovnica, kako u oblasti stanovanja i pružanja javnih usluga, tako i u oblasti privrede.

Javna rasvjeta

Na području županije javna rasvjeta postoji u sve tri općine, a za njeno funkcioniranje se godišnje utroši oko 2.300 MWh (oko 2,5% ukupne potrošnje svih kupaca na području Županije). I u ovoj oblasti

infrastrukture primjetan je neujednačen nivo obuhvata stanovništva u okviru Županije, tako da se za uža urbana područja općina taj procenat kreće i do zadovoljavajućih 92% (npr. općina Odžak).

U **općini Orašje** tekuće održavanje javne rasvjete vrši "Conram" d.o.o. Brčko, a financiranje rada javne rasvjete se, nakon ukidanja dobrovoljnog učešća građana u sufinanciranju njenog rada, vrši isključivo iz općinskog proračuna, te je stoga uvedena redukcija rada javne rasvjete tokom noćnih sati. U **općini Odžak** pokrivenost teritorije javnom rasvjetom iznosi 92%, a nedavno je provedena optimizacija sustava zamjenom postojećih rasvjetnih tijela ekonomičnjim LED rasvjetnim tijelima i to u širem dijelu gradskog središta. U **općini Domaljevac-Šamac** tokom 2012. i 2013. godine su izvršeni značajni investicioni radovi u oblasti javne rasvjete, što je znatno unaprijedilo kvalitet i ekonomičnost sustava i doprinijelo povećanju nivoa opće sigurnosti građana.

Stambeni fond

Prema preliminarnim rezultatima Popisa stanovništva vršenog u 2013. godini u Županiji je registrirano 13.563 domaćinstva, te 17.618. stanova. Najmanje stanova je registrirano u općini Domaljevac -Šamac 1.752, a u općinama Orašje i Odžak po 7.933. Stambena pitanja građana i u općinskom i u seoskim naseljima su uglavnom rješavana izgradnjom individualnih stambenih i stambeno-poslovnih objekta, a manji broj građana živi u objektima kolektivnog stanovanja (416 jedinica). Procjenjuje se da je oko 80% stanova u obiteljskim stambenim objektima.

U okviru svojih nadležnosti, Vlada Županije je donijela Zakon o održavanju zajedničkih dijelova zgrade u kojoj su stanovi otkupljeni⁵ i potrebne podzakonske akte, te Odluku o načinu osiguranja sredstava za redovno održavanje zajedničkih dijelova stambene zgrade, ali praktična primjena ovog propisa još uvijek nije u potpunosti zaživjela, prvenstveno zbog nedostatka dosljedne inspekcijske kontrole, tako da pitanje gospodarenja, održavanja i upravljanja stambenim zgradama kolektivnog stanovanja praktično još uvijek nije riješeno.

Sa aspekta potencijalnog učinka katastrofa na mogućnost pojave velikog broja ljudskih žrtava u slučaju potresa, od izuzetne je važnosti dosljedno primjenjivati odgovarajuće zakone i provedbene propise vezane za gradnju stambenih, poslovnih, industrijskih i infrastrukturnih objekata odnosno bez iznimke zahtijevati na primjeni osnovnih principa potresnog inženjerstva.

Stanje administrativnih usluga i ljudskih resursa županijske uprave

Zakonodavnu vlast Županije Posavske vrši Skupština Županije posavske, koja je jednodomna i koja potvrđuje imenovanje i razrješenje Vlade Županije Posavske. Vlada je nositelj izvršne vlasti u skladu sa Ustavom Županije. Temeljem Zakona o Vladi Županije Posavske Vladu čine Predsjednik Vlade, zamjenik predsjednika i 9 ministara koji rukovode resornim ministarstvima. Pored ministarstava, postoje formirani upravni organi, organizacije i ostala županijska tijela (uredi, službe, agencija, sud, tužiteljstvo i sl., ukupno 10). Sjedište Vlade nalazi se u Orašju, dok je sjedište Skupštine Županije Posavske u Općini Domaljevac-Šamac.

1.1.9. Stanje okoliša

U Federaciji BiH upravljanje okolišem je u nadležnosti Federalnog ministarstva okoliša i turizma i kantonalnih/županijskih ministarstava. Osim samog zakonskog okvira, od velikog značaja za procese planiranja upravljanja okolišem jeste i postojanje strategija i lokalnih ekoloških akcionalih planova, a na području Županije, općine Odžak i Orašje imaju izrađen Lokalni ekološki akcioni plan (LEAP), dok slični planovi u općini Domaljevac i na nivou Županije još uvijek nisu izrađeni.

⁵ "Narodne novine ŽP" broj: 4/00, 4/03 i 10/09

Privredne djelatnosti su u Županiji Posavskoj relativno nerazvijene, pa se može reći da i nema nekih većih zagađivača, tako da na stanje okoliša prvenstveno utječe sektor prometa, poljoprivreda, sektor zgradarstva, te sami građani. Još uvijek relativno očuvan okoliš predstavlja jedan od najvažnijih resursa Županije, a šume koje zauzimaju veliki dio ukupne površine Županije, livade, pašnjaci, dostupna pitka voda i endemske biljke, značajni su prirodni resursi koji mogu značajno doprinijeti njenom razvoju. Osim toga, Županija raspolaže i značajnim potencijalima koji leže u nekonvencionalnim izvorima (geotermalna energija, solarna energija, energija vjetra i dr.), ali se oni na ovom području nedovoljno koriste. U Županiji još uvijek nije uspostavljen funkcionalan sustav monitoringa ključnih parametara okoliša, kao ni jedinstveni katastar zagađivača, što znatno otežava procjenu utjecaja stanovništva i postojećih privrednih subjekata na okoliš. S druge strane, posljednjih godina se uočava kontinuirano povećanje broja privrednih subjekata (u prvom redu farmi) koji su pritisnuti zahtjevima tržišta već pribavili ili su u procesu pribavljanja okolinske dozvole, što upućuje na to da se emisije štetnih materija postepeno umanjuju.

Zrak

Parametre aerozagadnjenja prati Federalni hidrometeorološki zavod, ali broj njegovih postaja je nedostatan za prikupljanje svih potrebnih podataka o kvaliteti zraka koje bi mogle dati jasnu sliku o kvaliteti zraka na području Županije. Procjenjuje se da najznačajniji pritisici na kvalitet zraka na području Županije, dolaze prvenstveno od emisija nastalih u sektoru zgradarstva (prvenstveno grijanja stambenog, poslovnog i javnog prostora), a potom i od emisija iz prometa, sa deponija otpada, te od emisija od poljoprivrednih djelatnosti. U prilog tome govori činjenica da na području Županije nema izgrađen niti jedan sustav za kolektivno zagrijavanje objekata, a toplotna energija I dio energije za rad manjih privrednih postrojenja obezbjeđuje se prvenstveno iz pojedinačnih kotlovnica.

Povišene koncentracije zagađujućih materija u zraku u periodu sezone grijanja, pokazuju da je **sektor zgradarstva** sigurno jedan od značajnijih zagađivača zraka i to prvenstveno zbog građevinskih karakteristika zastarjelih i energetski neefikasnih objekata, ali I zbog vrste goriva koja se koriste za rad kotlovnica, gdje u prvom redu dominiraju čvrsta goriva (ugalj), pa tek zatim lož ulje, plin I biomasa. Poboljšanjem termičke izolacije objekata smanjila bi se potrošnja energije za grijanje prostora, a time i emisije štetnih plinova i čestica u zrak. Značajan pritisak na kvalitet zraka dolazi i iz sektora **prometa**, što je uglavnom posljedica naglog povećanja broja vozila u prometu, stanja prometne infrastrukture, starosti voznog parka i neadekvatnog održavanja vozila. Osim već navedenih sektora, pritisak na kvalitet zraka dolazi i od emisija sa **deponija otpada** na kojima se tokom vremena stvara deponijski gas, a sastav deponijskih gasova zavisi od starosti i strukture deponiranog materijala. Uz to, pored deponijskog gasa, u periodu grijanja se zbog prisustva žara i vrelog pepela iz velikog broja individualnih ložišta javljaju i požari na deponijama, što dodatno doprinosi povećanju emisija štetnih materija. Područja gdje je kvalitet zraka najugroženiji su svakako gradska urbana područja, prvenstveno zbog povećane koncentracije stambenih objekata i prometa, ali ne zanemarujući doprinos poljoprivredne i stočarska proizvodnje koje su nekada locirane vrlo blizu urbanih centara.

Vode

Prostor Županije Posavske je na sjevernom dijelu omeđen međudržavnim vodotokom, rijekom Savom, a sa istočne strane rijekom Bosnom. U rijeku Savu, uzvodno od Orašja, ulijeva se rijeka Tolisa koja protjeće općinom Orašje. Osim toga, cijeli prostor Županije je ispresjecan mrežom kanala čija je svrha dvojaka, s jedne strane kao resursa za opskrbu poljoprivrednog zemljišta, a s druge strane kao dijela infrastrukture za zaštitu od voda.

Najveći pritisak na vodotoke Županije vrše poljoprivredne otpadne vode, te otpadne vode iz naselja I industrije, a najčešće posljedice unosa enormnih količina zagađenja u vode su kemijska neispravnost, odnosno povišen sadržaj teških metala, amonijaka, nitrata, cijanida, fenola, mineralnih ulja i emulzija,

kao i mikrobiološka neispravnost uz povišeno prisustvo ukupnih bakterija. Osim toga na kvalitet voda utječe i drugi faktori kao npr. eksploatacija šljunka, promet, upravljanje šumama ili stepen angažmana javnosti u procesima planiranja i provođenja mjera za smanjenje zagađenja voda.

Neadekvatna obrada otpadnih voda prepoznata kao jedan od glavnih okolišnih problema. U općini Orašje se otpadne vode ispuštaju u vode rijeke Save bez prethodnog tretmana, dok je u općini Odžak izgrađeno postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda, odakle se tretirane otpadne vode ispuštaju u rijeku Bosnu. U ruralnim područjima, gdje ne postoje kanalizacioni sustavi, otpadne vode se odvode u septičke jame, odljeve ili direktno u kanale. Septičke jame su građene uglavnom bez kontrole i mimo tehničkih normi, često na neodgovarajućim lokacijama, tako da postoji realna mogućnost zagađenja okolnih izvorišta. Kompletni i objedinjeni podaci monitoringa bioloških i hemijskih karakteristika kvaliteta voda za područje Županije Posavske još uvijek ne postoje, prvenstveno zbog trenutne podjele nadležnosti za monitoring, nedostatka opreme i kadrova, neusuglašenosti metodologija, te zbog nedostatka finansijskih sredstava i efikasnog sustava monitoringa.

Osim već ranije spominjanih pritisaka na kvalitet voda, tome doprinose i odlaganje čvrstog otpada (kako industrijskog, tako i iz naselja), kao i „zagađenost“ vodotokova minama, što je prisutno i na teritoriji Županije. U Županiji još uvijek postoje minirana područja (korita, obalna područja) koja, osim što otežavaju čišćenje, regulaciju i ostale zahvate, za vrijeme poplava kontaminiraju i ostale vodotokove, ali i zemljišta do tada smatrana sigurnim od mina.

Zemljište

Zbog prirodnih karakteristika, ali i neadekvatnog korištenja i upravljanja zemljištem i na području Županije Posavske su prisutni degradacija, a time i gubici dragocjenog zemljišta, a oni prvenstveno nastaju na dijelu poljoprivrednog zemljišta čime ono mijenja svoju prvobitnu namjenu i prestaje biti u funkciji poljoprivredne i stočarske proizvodnje. Gubitak zemljišta je uzrokovan raznim vidovima oštećenja zemljišta kao što su divlje deponije, deponije komunalnog i industrijskog otpada, promjena namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, zapuštanjem i višegodišnjim nekorištenjem za poljoprivrednu proizvodnju, uništavanjem strukture zemljišta zbog nepoštivanja agrotehničkih mjera, vodnom erozijom i kontaminacijom zemljišta nakon poplava, drugim vidovima onečišćenja i postojanjem miniranih područja. Velike površine pod minama nalaze se neposredno uz naseljena mjesta, a kako se radi istodobno i o plodnim oranicama, ovakvo stanje, osim ugrožavanja života građana ima utjecaj i na ekomske tokove. Općinske službe ne raspolažu podacima o eventualnim registriranim klizištima. Ako uz to u obzir uzmem i zemljišta predviđena za gradnju prometne i druge infrastrukture, te zemljišta posebne namjene, trenutni stepen trošenje zemljišta na području Županije se još dodatno uvećava. Osim već spomenutih, uzroci degradacije, odnosno gubitaka zemljišta leže i u problemima koji su vezani za neodgovarajuće planiranje, korištenje i zaštitu, prvenstveno poljoprivrednog, zemljišta.

Promatrajući ukupno stanje zemljišta na području Županije, zbog nedostatka preciznih i sistematiziranih podataka je nemoguće dati relevantnu procjenu zagađenosti tla, ali je sigurno da ovo područje predstavlja rizično područje, prvenstveno zbog velikog udjela poljoprivrednih površina koje su već ranije naznačene kao potencijalno najveća opasnost za očuvanje kvaliteta zemljišta. Zdravstveno stanje zemljišta nije moguće procijeniti, a što se tiče npr. kiselosti tla i kontaminacije teškim metalima, posredno se može zaključiti da neadekvatne poljoprivredne prakse, zagađeni vodotoci i onečišćen zrak doprinose povećanoj kiselosti tla, dok ranija istraživanja kvaliteta parametara tla generalno pokazuju da ipak izostaju zemljišta sa značajnijim učešćem teških metala.

Zaštita i upravljanje šumama

Županija posavska je krajem 2013. god donijela Zakon o šumama⁶ kojim je regulirano gospodarenje privatnim i državnim šumama. Budući da na području Županije nije formirano šumskoprivredno društvo, Županijska uprava za šumarstvo je donijela Šumskogospodarsku osnovu za šume u državnom vlasništvu sa rokom važenja do 2018. godine. Za izradu šumskoprivredne osnove za privatne šume nadležne su općine, tako da je i općina Odžak iste godine donijela Šumskogospodarsku osnovu za privatne šume na području općine Odžak, sa istim rokom važenja (do 2018. godine). Uprava za šumarstvo Županije Posavske u sastavu je Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske sa sjedištem Uprave u Odžaku. Kantonalna uprava za inspekcijske poslove, unutar resornog kantonalnog ministarstva još uvijek nije ustrojena, tako da nema niti uposlenog šumarskog inspektora. Šume i šumska zemljišta na području Županije svoju vrijednost ostvaruju kroz više funkcija i to:

- ekonomski – prihod od proizvodnje drveta i nedrvnih proizvoda
- socijalne – rekreacija, turizam, istraživanje, obrazovanje, istraživanje i obrana, zaštita objekata i infrastrukture
- ekološke – biodiverzitet – zaštita staništa, zaštita zemljišta i voda, klimatski faktori

Ugroženost šuma i šumskog zemljišta i na području Županije Posavske je rezultat različitih aktivnosti kao što su: šumski požari, biljne bolesti i štetočine, neplanska i nezakonita sječa šuma, eksploracija mineralnih resursa, klizišta kao i kontaminacija minama. Županija se susreće sa problemima nelegalne sječe, pri čemu ne postoje precizni podaci odrvnoj masi koja se na taj način uništava. Takva, ali i dozvoljena sječa koja se ne obavlja prema standardima koji važe u održivom pristupu upravljanja šumama stvara i probleme u očuvanju flore i faune, odnosno ukupnog biodiverziteta i akvatičnih eko-sustava time što se izvlačenje drvene mase vrlo često izvodi kroz šumske potoke. Certifikacija šuma je jedan od najefikasnijih načina održivog upravljanja ovim prirodnim resursom, ali taj proces još uvijek nije dovršen na dijelu šumske površine u Županiji. Osim toga, požari su sve češći i štete su sve veće, pri čemu se prvenstveno misli na direktnе štete koje obuhvaćaju gubitak drvene zalihe, prizemne vegetacije i ostalih proizvoda šume, te troškove gašenja i sanacije odnosno rekultivacije požarišta. Indirektne štete se javljaju u vidu uništavanja ili promjena staništa i gubitka svih aspekata korisnih funkcija šuma, a one su mnogostruko veće od direktnih šteta (dostižu od 10 do 17 puta veću vrijednost u odnosu na direktnе štete).

Upravljanje otpadom

Objedinjeni podaci za područje Županije ne postoje, ali prema dostupnim izvorima informacija koje posjeduju institucije Federacije BiH⁷, procjena pokrivenosti teritorije Županije odvozom otpada je 60%, dok se proizvodnja otpada procjenjuje na oko 9.500 t/god, tako da je godišnja produkcija otpada po stanovniku na 236 kg/stan/god. Procijenjene količine neopasnog proizvodnog otpada nastalog na području Županije su oko 100 t/god, a metalnog otpada oko 300 t/god.

Na nivou Županije plan upravljanja otpadom još uvijek nije donesen, dok su općine Orašje i Odžak dio ove problematike uredile u okviru Lokalnog ekološkog akcionog plana (LEAP), a općina Domaljevac-Šamac ne posjeduje ovakav tip dokumenta. Iako strategije viših nivoa predviđaju uspostavu regionalnog pristupa upravljanja otpadom, što podrazumijeva udruživanje općina po ekonomskom principu i zajedničko odlaganje otpada na regionalnim deponijama, zbog specifične geografske pozicije Županije ovo pitanje još uvijek nije riješeno. Odlaganje otpada u Županiji rješava se odlaganjem otpada na općinskim deponijama kojima upravljaju općine putem komunalnih preduzeća, a ta odlagališta su većinom otvorenog tipa i ne zadovoljavaju uvjete sanitarnih odlagališta niti su propisno pripremljena za tu namjenu.

⁶ Zakon o šumama; Skupština Županije Posavske; 2013.; http://skupstinazp.ba/1/?page_id=313

⁷ Federalni plan upravljanja otpadom 2012.-2017.;

Zbog samog stepena razvijenosti i strukture privrede Županije, u ovom području se ne stvaraju značajne količine proizvodnog otpada (opasnog i neopasnog). Usluge prikupljanja otpada na području Županije su organizirane na nivou općina tako da se prikupljanjem i odvozom otpada bave 3 komunalna preduzeća u vlasništvu općina. Mehanizacija za prikupljanje i zbrinjavanje otpada je uglavnom zastarjela i ima limitirane tehničke performanse. Dodatno, probleme predstavljaju i nedostatak prakse uspostavljanja „reciklažnih dvorišta“, nedostatak specijalizovanih i ovlaštenih poduzeća koja se na ekonomskim principima bave prikupljanjem i otkupom sekundarnih sirovina, te nedostatak deponija za posebne vrste otpada (medicinski otpad, otpad animalnog porijekla i otpad iz poljoprivrednih djelatnost, električni i elektronički otpad, te ostali proizvodni otpad).

Prirodno nasljeđe

Zaštićena područja prirode - Na području Županije Posavske nema zvanično zaštićenih prirodnih područja, a stanje u ovoj oblasti ukazuje na probleme u upravljanju, korištenju i zaštiti kulturno-povijesnog nasljeđa, te zaštiti biljnog i životinjskog svijeta koji se očituju kroz česte slučajevne nekontroliranog lova i ribolova, sječe šuma, degradaciji zemljišta i sl. Na području **općine Odžak** postoji područje sa svim značjkama i pretpostavkama da, u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode FBiH, bude izdvojeno kao zaštićeno područje kategorije d-zaštićeni pejzaž- „bara Starača“ koja se odlikuje brojnim, rijetkim i ugroženim biljnim i životinjskim vrstama. Ovaj lokalitet predstavlja unikatan i neponovljiv dio svjetske biološke raznolikosti i koja zaslužuje sve oblike suvremenog i efikasnog upravljanja i zaštite i koja uz adekvatan sustav upravljanja svojim prirodnim raznolikostima pruža izvanredne mogućnosti za generiranje ekoloških profitabilnih projekata i smanjene lokalnog siromaštva i integracijskih procesa u regiji.

Zelene površine - Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja Posavske Županije u svojim evidencijama ne posjeduje objedinjene podatke o zelenim površinama jer ne postoji zakonska obaveza njihovog kartiranja u Prostornom planu Županije. Dostupan je jedan dio podataka o zelenim površinama koji govore da u općinama Orašje i Odžak postoje gradski parkovi, dok u sve tri općine postoje (manje ili veće) zelene površine koje se nalaze u uličnim koridorima i prostorima oko pojedinih javnih zgrada i većinom su uređene kombinacijom visokog drveća i niskog zelenila. Kao posebna površina javnog zelenila ističe se obrambeni savski nasip na potezu u užem jezgru Orašja. Zelene površine su uglavnom ugrožene, zasađena stabla i sadnice su dosta stari, a to se prvenstveno može pripisati neodgovornom odnosu građana i nedostatku sredstava za njihovo održavanje

U općinama Županije komunalna preduzeća su, osim svoje osnovne funkcije, zadužena i za održavanje zelenih površina, dok su prema Zakonu građani dužni da održavaju svoje privatne posjede, ali problemi u održavanju i zaštiti zelenih površina prvenstveno leže u nedostatku finansijskih sredstava, neodgovornom odnosu građana i nedostatku ambicioznijih programa uređenja gradskog građevinskog zemljišta.

Eko-sustavi i biodiverzitet

Biološka raznolikost vrsta u Županiji je iskazana kroz diverzitet biljaka, životinja, gljiva, lišajeva i drugih vrsta, ali se prepoznaju trendovi gubitka biodiverziteta, ali i geodiverziteta. Kao neke od osnovnih uzroka ove pojave moguće je prepoznati prekomjernu i neselektivnu sjeću gospodarski vrijednih šuma, otvaranje kamenoloma, konverzije vodotoka u hidroenergetska postrojenja, prekomjeran lov i ribolov, zagađenje atmosfere, svakodnevni dolazak invazivnih vrsta biljaka i životinja, te problemi vezani za promet genetički modificiranim organizmima i genetički modificiranom hranom.

Raznovrsnost prirodnog raslinja, šume i drugi dostupni prirodni resursi, osim što pogoduju razvoju različitih biljnih i životinjskih zajednica, otvaraju i dosta prostora za očekivanja postojanja neke od endemske vrsta, o čemu za područje Županije ne postoje pouzdani podaci. Federalno ministarstvo

okoliša i turizma sastavilo je početkom 2013. godine i tzv. „Crvenu listu ugroženih biljaka, životinja i gljiva u Federaciji Bosne i Hercegovine“ u okviru koje su vrste razvrstane po kategorijama ugroženosti, a od biljnih i životinjskih vrsta koje se susreću na području Županije na toj listi su i pojedine *biljne vrste* (kranjska jezerica, štitasti vodoljub, sremsa/cremza); *ptice* (veliki kormoran, čapljica voljak, bijela roda, siva čaplja, sova Kukuvija, sova močvarica); *te ribe* (kečiga, moruna, dunavska haringa, bjelica, crnka/rapa, bjeloperajna krkuša, glavoč).

Energijska efikasnost i obnovljivi izvori energije

Bilans energetskih potreba, kao jedan od primarnih alata za upravljanje korištenjem energije na nivou Županije još uvijek nije izrađen, iako bi on omogućio da se precizno definiraju procjene potreba korisnika za električnom energijom, naftnim derivatima i čvrstim gorivima, prvenstveno zasnovane na osnovu dosadašnjih pokazatelja i planova potrošnje energije/energenata. U **oblasti pružanja javnih usluga** za koje su nadležne lokalne vlasti, kao što su javni prijevoz i javna rasvjeta, javna preduzeća po prirodi svojih djelatnosti spadaju u značajne potrošače, ali vrlo malo ili skoro nikako ne primjenjuju mjere racionalizacije potrošnje energije i vode. Što se tiče **privrednih aktivnosti**, praksa potvrđuje da provedba mjera energijske efikasnosti direktno i pozitivno utiče na poslovanje, a taj utjecaj će se u budućnosti sve više osjećati zbog očekivanog rasta cijena energije. Na području Županije zanemariv je broj poslovnih subjekata koji su u svom poslovanju počeli primjenjivati ove standarde. U pogledu **korištenja obnovljivih izvora energije**, sve veće potrebe za kvalitetnim, ekonomičnim, a za okoliš neškodljivim ili manje škodljivim energentima koje suvremeno poslovanje već postavlja kao zahtjev i standard. Praksa na području Županije pokazuje da postoje i pozitivni primjeri primjene principa energijske efikasnosti (iako više kao pojedinačne aktivnosti, a manje kao rezultat sustavnog djelovanja). Rezultati ovakvih aktivnosti sa ekonomski tačke gledišta jasno ukazuju na višestruke koristi korištenja obnovljivih izvora, kako sa aspekta ekonomičnosti i sigurnosti opskrbe energijom, tako i mogućnosti upošljavanja stanovništva, angažiranja lokalnih privrednih subjekata i privlačenja investicija i stvaranja prihoda. S druge strane, ekološki učinci ovakvih programa su, također višestruki, počevši od smanjenja pritisaka na parametre okoliša, pa do smanjenja štetnih utjecaja na zdravje stanovništva. Zbog svega toga, sasvim je jasno da u okviru Županije u svim sektorima (zgradarstvo, privreda, transport) postoji još mnogo prostora da u okviru svojih mogućnosti, provede mjere unapređenja energijske efikasnosti.

Utjecaj okoliša na zdravje stanovništva

Praćenje kvaliteta okoliša je u nadležnosti Ministarstva prometa, veza, turizma i zaštite okoliša, a izvještavanje o utjecaju okoliša na zdravje ljudi koje treba biti u nadležnosti Zavoda za javno zdravstvo Županije Posavske još uvijek ne daje potrebne rezultate i informacije dostupne stanovništvu. Egzaktnih podataka o utjecaju stanja okoliša na zdravje stanovništva Županije nema jer ne postoji organiziran sustav monintoringa zagađenja okoliša po svakom od segmenata, tako da se utjecaji pojedinih parametara mogu samo indirektno procjenjivati na osnovu pojedinačnih istraživanja rađenih od strane zdravstvenih i drugih institucija, odnosno drugih subjekata ili pojedinaca. Istraživanja provedena od strane zdravstvenih institucija u FBiH govore da „Među najveće javnozdravstvene probleme spadaju nepotpuni nadzor nad vodoopskrbnim objektima (naročito lokalnim vodovodima), nedostatna kontrola vode i hrane, nedostatan monitoring kvalitete zraka i neadekvatno uklanjanje otpadnih tvari, naročito opasnog otpada“⁸.

Zagađenje zraka se sve više smatra značajnim rizikom po zdravje stanovništva, a kako je već i navedeno u ranijim dijelovima ove analize, higijensko-sanitarno stanje vodnih objekata i sustav javnozdravstvene kontrole vode za piće u Županiji nisu u potpunosti zadovoljavajući. U okviru nadležnih zdravstvenih službi vrši se praćenje samo određenih parametara kvaliteta voda (fizičko-kemijskih i mikrobioloških), tako da se ne može dati adekvatno mišljenje o njenoj kvaliteti i utjecaju na zdravje stanovništva. Međutim, o kvaliteti vodoopskrbe može se suditi i po epidemiološkoj situaciji vezanoj za oboljenja čija

⁸ Zdravstveno stanje stanovništva i zdravstvena zaštita u Federaciji Bosne i Hercegovine 2012. godine”; Zavod za javno zdravstvo FBiH; Sarajevo; 2013.

se mogućnost pojave višestruko povećava u vrijeme prirodnih katastrofa, a prvenstveno poplava koje su 2014. godine prouzrokovale i dodatne probleme vezane za zdravlje ljudi i okoliš. Poplave i porast nivoa podzemnih voda obuhvatile su i industrijske zone, te je postojala prijetnja da će doći do odnošenja opasnog otpada s mogućim negativnim uticajem na zdravstveno stanje stanovništva. Obilne količine nanosa i mulja kao i otpadnih materija su nošene vodom ugrozile kvalitet vodotoka i izvorišta koja služe za opskrbu pitkom vodom.

1.2. Pregled unutarnjih i vanjskih faktora

Prva sinteza rezultata i zaključaka socio-ekonomске analize je predstavljena SWOT analizom i narednom matricom. SWOT analize razlikuje snage i slabosti koje predstavljaju unutarnje faktore, dakle one elemente koji su pod utjecajem kantonalnih aktera, dok prilike i prijetnje predstavljaju vanjske elemente koji dolaze iz okruženja te na koje se akteri u Županiji prilagođavaju.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> Povoljan zemljopisni i prometni položaj Županije Posavske (granica sa R. Hrvatskom i EU, blizina autoceste, riječne luke i tri međunarodna aerodroma); Postojanje prirodnih resursa (izvorišta čiste vode, šume, pjesak, šljunak i dr.) Tri četvrtine površine Županije predstavljaju plodna obradiva ravničarska zemljišta; Uspostavljene poduzetničke zone i relativno razvijena poduzetnička infrastruktura; Proaktivne općine Županije; Razvijena trgovinska djelatnost (naročito zbog blizine državne granice); Izuzetno atraktivno područje sa stanovišta turističko-ribolovne ponude; Razvijena peradarska proizvodnja (proizvodnja jaja i pilećeg mesa); Razvijena i govedarska proizvodnja (proizvodnja mesa i mlijeka) Razvijena svinjogojska proizvodnja (proizvodnja rasplodnog materijala i mesa) Razvijena povrtlarska proizvodnja (na otvorenom) plastenička proizvodnja Trend rasta voćarske proizvodnje Konkurentna radna snaga; Zadovoljavajuća sigurnosna situacija; Izrađeni krizni planovi za sve sigurnosne situacije (na općinskom i županijskom nivou) Povezanost i suradnja policijskih struktura sa svim sigurnosnim agencijama u BiH i vani Samostalnost u odlučivanju u okviru policijskih struktura županije 	<ul style="list-style-type: none"> Negativni demografski trendovi - smanjen prirodni prirast uz istovremeni odlazak; Odlazak pretežito mladog stanovništva ili njihovo zadržavanje u mjestima završetka školovanja (posebno viših i visokih škola u RH i BiH); Kontinuirano veoma loša pozicija Županije Posavske prema indeksu razvijenosti županija u FBiH; Nedovoljno istražene kategorije mineralnih sirovina, lovnog turizma i izvorišta pitke vode; Postojanje značajnih razlika u nivou razvijenosti općina Županije Posavske; Komplicirana, spora i neefikasna administracija; Nedovoljno dobra suradnja između javnog i privatnog sektora, Nedostatak proizvodno – prerađivačkih djelatnosti u oblasti proizvodnje hrane, odnosno finalne prerade poljoprivrednih proizvoda Nedostatak menadžment vještina kod poduzetnika, Nepostojanje poduzetničke tradicije i mentaliteta Nedostatak savjetodavne i stručne pomoći za poduzetnike; Nesinkroniziran i neosmišljen sustav poticaja poduzetništvu i obrtu; Nedovoljna promocija poduzetništva i poduzetničke kulture Nedostatak kvalitetnih programa dokvalifikacije i prekvalifikacije neuposlenih osoba, poduzetnika, obrtnika i njihovih uposlenika

<ul style="list-style-type: none"> • Educiranost službenika u smislu poznavanja policijskih poslova • Zadovoljavajuća pokrivenost Županije zdravstvenim infrastrukturnim objektima; • Adekvatan prostorni kapacitet zdravstvenih ustanova; • Postojanje stipendiranja studenata od strane županije i općina; • Postojanje odjeljenja fakulteta Sveučilišta u Mostaru; • Značajan broj tradicionalnih kulturnih manifestacija; • Značajan broj i kvalitet aktivnosti Crvenog križa; • Aktivne udruge iz oblasti kulture i postojanje Osnovne glazbene škole; • Neki od nivoa vlasti (općina Odžak) prepoznali prednosti održivog upravljanja prirodnim resursima i racionalizacije korištenja energije; • Pojedinačni slučajevi korištenja potencijala za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (ABCDE Posavina); • Kapaciteti pitke vode dovoljni za srednjoročni razvojni period; • Potencijali za korištenje geotermalnih resursa 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerazvijen sustav edukacije poduzetnika o novim znanjima i naprednim tehnologijama u oblastima u kojima djeluju • Nedostatak prepoznatljivih sajamskih manifestacija na području Županije Posavske • Nedostatak dovoljnog broja organizatora i otkupljivača poljoprivrednih proizvoda na prostoru županije Posavske; • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi (grunt, katastar...); • Usitnjeno parcela i nedovršen postupak komasacije; • Velike površine zapuštenog i neobrađenog poljoprivrednog zemljišta; • Zastarjelost mehanizacije u poljoprivrednoj djelatnosti; • Izražena ekstenzivna poljoprivredna proizvodnja (male farme, tehnološki zastarjele i ekonomski neodržive bez potpora); • Nepostojanje sustavne kontrole provođenja Zakona i drugih akata koji se odnose na zemljišnu politiku; • Nepostojanje funkcionalnog sustava monitoringa i jedinstvenog informacionog sustava o zemljištu, odnosno potencijalnim gubicima zemljišta; • Nekontrolirano korištenje mineralnih gnojiva i zaštitnih sredstava u poljoprivredi; • Nedostatak skladišnih kapaciteta za poljoprivredne proizvode; • Visoka stopa nezaposlenosti; • Neuskladenost obrazovnih programa sa potrebama tržišta rada; • Nedostatak promocije deficitarnih zanimanja od općeg interesa i za potrebe gospodarstva i obrta • Visoko učešće rada „na crno“; • Nedovoljno znanje kadrova u javnoj upravi u pripremi i implementaciji projekata financiranih od EU i drugih donatora; • Nije izrađena i usvojena Strategija borbe protiv korupcije na županijskom nivou • Blizina graničnog prijelaza u sigurnosnom aspektu je slabost jer blizina graničnog prijelaza koji je visoko frekventan po pitanju roba i ljudi što podrazumijeva i krijumčarenje robe odnosno pojave kriminala, prosvjednika i itd. • Kadrovsko popunjavanje policijskih službi. Nepovoljna je starosna struktura uposlenih u
--	--

	<p>policijskim strukturama koji je u prosjeku 40 godina i postoji realna opasnost da će većina službenika uskoro otići u penziju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loša opremljenost policijskih struktura materijalno-tehničkim sredstvima • Smanjenje izdvajanja iz proračuna za financiranje ulaganja u društveni sektor; • Povećan broj djela nasilja u obitelji; • Nedovoljna iskorištenost postojećih prostornih kapaciteta zdravstvenih ustanova; • Nedostatak liječničkog kadra u zdravstvenim ustanovama i nemogućnost njihovog zadržavanja na području Županije; • Zastarjelost postojeće i nedostatak suvremene medicinske dijagnostičke opreme u primarnoj zdravstvenoj skrbi; • Niska zdravstvena svijest pacijenata; • Porast broja socijalnih slučajeva; • Nedovoljno prostorno, kadrovski i tehnički osposobljeni Centri za socijalni rad; • Nepostojanje fizičkog pristupa osobama sa invaliditetom u većini javnih ustanova; • Smanjenje broja učenika u školama • Nedovoljna opremljenost obrazovnih ustanova nastavničkom opremom i knjižničnom građom; • Nedovoljni prostorni kapacitet za predškolski odgoj; • Nedostatak športskih dvorana; • Nepostojanje Županijskog zakona o zaštiti kulturno-povijesnog nasljeđa; • Nedovoljna promocija kulturnog nasljeđa; • Slabo razvijena infrastruktura i nedostatak adekvatne opreme za kulturne sadržaje; • Nepostojanje jedinstvenih registara infrastrukturnih kapaciteta, stambenog fonda i imovine na nivou Županije; • Nepostojanje bilansa voda i energetskog bilansa za na nivou Županije • Ne postoje inicijative za uspostavljanje (decentraliziranog) sustava daljinskog grijanja; • Cijene komunalnih usluga nisu zasnovane na principima ekonomске održivosti; • Nedostatak sustavne promocije i stimulativnih mjera za racionalizaciju i uspostavljanje održivog iskorištavanja prirodnih resursa; • Neiskorišteni potencijali proizvodnje energije iz obnovljivih izvora;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Nizak sveukupni nivo i neravnomjerna pokrivenost naselja komunalnom infrastrukturom (voda, kanalizacija, javna rasvjeta, toplifikacija,..); • Nepostojanje funkcionalnog integralnog sustava monitoringa svih parametara okoliša; • Na nivou Županije i nekih od općina nisu doneseni strateški/planski dokumenti iz oblasti okoliša; • Nepostojanje katastra zagađivača na nivou Županije; • Tržište stručnih/ekspertske usluga relevantnih za oblast okoliša i upravljanja prirodnim resursima nerazvijeno; • Nije uspostavljen sustav Integralne zaštite šumskih ekosustava; • Još uvijek nije formirano šumskopoprivredno društvo/preduzeće koje bi preuzeo upravljanje nad državnim šumama; • Neriješena pitanja finansiranja obnove šuma zbog prestanka važenja zakona na nivou Federacije BiH, čime je prestalo i prikupljanje sredstava za korištenje općekorisnih funkcija šuma; • Nedostatak kvalitetnog rješenja za odlaganje otpada/regionalne deponije (kapaciteti, dozvole za rad, okolinski propisi); • Nedovoljno dosljedno sankcioniranje ugrožavanja stanja okoliša (divlje deponije, zagađivanje vodotoka, zraka i zemljišta); • Primjena zastarjelih tehnologija i neprimjenjivanje standarda i najboljih praksi znatno uvećavaju pritiske na okoliš; • Neracionalna upotreba energije (stanovništvo, privreda, javna uprava); • Neiskorištenost biomase (naročito iz poljoprivrede) kao resursa obnovljivog izvora energije; • Neiskorištenost potencijala obnovljivih izvora energije;
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Iskustva, znanja i kapital ljudi u dijaspori; • Koridor Vc (izgradnja novog mosta na Savi)-infrastrukturni projekt za brzu komunikaciju sa drugim regijama i povećanje konkurentnosti privrednih subjekata; • Izgradnja brze ceste Orašje - Tuzla • Procesi integracije BiH u EU i druge međunarodne institucije i grupacije (CEFTA, NATO, WTO,..); 	<ul style="list-style-type: none"> • Upitnost stabilnosti proračuna županije uslijed velikog broja tužbi uposlenika (procjena je da je vrijednost tužbi oko 10% godišnjeg proračuna) • Izloženost i visoka ranjivost u odnosu na klimatske promjene, odnosno elementarne nepogode (poplave, klizišta, suše i dr.); • Nedostatak novih znanja, kao i savjetodavne i stručne pomoći od strane znanstvenih

<ul style="list-style-type: none"> • Postojanje pristupnih fondova EU i međunarodnih razvojnih agencija i institucija; • Povećanje broja programa, projekata i aktivnosti usmjerenih na jačanje uloge žene u društvenoj zajednici (zapošljavanje, obrazovanje, politika i dr.); • Uvođenje privatne zdravstvene prakse u zdravstveni sustav; • Mogućnost javno-privatnog partnerstva; • Mogućnost otvaranja privatnih centara za brigu o starim licima; • Novi ciklus finansiranja projekata NVO iz IPA 2; • Postojanje Federalnih strategija i akcionih planova usmjerenih na društveni razvoj i socijalno uključivanje; • Program razvoja državne uprave koje provodi UNDP BiH; • Programi stručnog usavršavanja zaposlenika javne uprave koju provodi Direkcija za evropske integracije i Agencija za državnu službu FBiH; • Međunarodno preuzete obaveze i domaća legislativa za uvođenje i primjenu standarda u oblasti korištenja i zaštite prirodnih resursa (konvencije, bilateralni sporazumi,...); • Uvođenje sustava primarne selekcije otpada; • Reforma energetskog sektora će omogućiti kvalitetniju konkureniju u opskrbi kupaca električnom energijom; • Postojanje Plana upravljanja slivom rijeke Save, tijela za njegovu implementaciju i fondova za provedbu mjera; • Blizina drugih kliničkih centara; • Proširenje postojećeg visokoškolskog obrazovanja; • Zapošljavanje domaćeg kadra u obrazovanju; • Veliki broj zaposlenih u inozemstvu; 	<ul style="list-style-type: none"> institucija u odnosu na adaptacije na klimatske promjene u poljoprivrednoj proizvodnji • Nedostatak krovne strategije obrane od poplava i sporost u iznalaženju kvalitetnih rješenja u cilju smanjenja posljedica od poplava • Izražena zainteresiranost mladih i obrazovanih ljudi da napuste Županiju Posavsku; • Spor oporavak od ekonomске krize; • Sporost u procesima integracija BiH u EU i druge međunarodne institucije i grupacije; • Nedostatak zaštitne agrarne politike na razini države i neodgovarajuće carinske politike, koja se ogleda u slaboj zaštiti domaće proizvodnje; • Nepovoljan poslovni imidž BiH zbog izražene korupcije i kriminala; • Pravna nesigurnost za poslovne subjekte; • Porast broja penzionera i starih lica u stanju socijalne potrebe; • Nestimulirajući zakonski okvir za razvoj sporta i kulture na federalnom nivou; • Neispunjavanje međunarodno preuzetih obaveza i dogovorenih rokova u oblasti zaštite okoliša; • Ne postoji krovni Zakon na nivou Federacije BiH za komunalnu privredu • Stepen pokrivenosti Županije uslugama naprednih bežičnih tehnologija, odnosno mobilnog pristupa Internetu velikim brzinama nedovoljan; • Naslijedena struktura i vrste materijala ugrađenih u vodoopskrbnu mrežu; • Energijski neefikasni i rastrošni postojeći objekti zahtijevaju visoke iznose ulaganja za njihovu rekonstrukciju i dovođenje u energijski efikasne kategorije; • Poljoprivreda, na globalnom nivou identificirana kao sektor koji najviše zagađuje okoliš (77% teritorije Županije); • Velike finansijske i materijalne štete od poplava, smanjuju raspoložive resurse za razvoj i zaštitu okoliša; • Vodna erozija i kontaminacija zemljišta ograničava raspoloživost površina; • Nedovršen proces deminiranja; • Izraženi trendovi gubitka biodiverziteta; • Neučinkovita vertikalna koordinacija uprave civilne zaštite, policijskih i sigurnosnih snaga; • Ugroženost stanovništva minama; • Teritorijalna rascjepkanost Županije;
--	--

1.3. Strateško fokusiranje

Uspješnost razvoja Županije Posavske mjeriti će se sposobnošću da se prevladaju uočene slabosti i prijetnje bržem rastu, ali isto tako i da se iskoriste razvojni potencijali koji nesumnjivo postoje. U tom smislu predložena su sljedeća strateška i dugoročna opredjeljenja Županije Posavske, odnosno **strateški fokusi**:

- Korištenjem povoljnog zemljopisnog položaja i poslovnog ambijenta sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom i obrtništvom te dobrim uvjetima za razvoj poljoprivrede, omogućiti razvoj Županije Posavske.***

Povoljan zemljopisni položaj uz granicu sa Republikom Hrvatskom, blizina glavnih prometnica, te postojeći planovi izgradnje koridora Vc predstavljaju dobru osnovu za baziranje dalnjih razvojnih inicijativa. Baziranje daljnog razvoja Županije će zahtijevati dodatna i značajna ulaganja u fizičku infrastrukturu radi podizanja vrijednosti postojećih lokacijskih faktora. Podizanje vrijednosti lokacijskih faktora sa namjerom iskorištavanja potencijala za razvoj, koji se otvaraju izgradnjom koridora Vc, zahtijeva i aktivniji pristup svih aktera javne uprave. Kada je u pitanju daljnja nadogradnja i unapređenje postojećih faktora razvoja, potrebno je identificirati potrebe i očekivanja zainteresiranih investitora i u tom smjeru unapređivati postojeće zemljopisno-infrastrukturno-zemljišne resurse, kao i društvenu infrastrukturu. Potreba i analiza mogućnosti privlačenja investitora lokacijskim faktorima, kao i promoviranje Županije i njenih općina kao privlačnih lokacija za ulaganja, treba se prije svega fokusirati na sektor transporta i skladištenja. Unutar ovog strateškog fokusa aktivnosti treba usmjeriti na pokretanje i implementiranje aktivnosti teritorijalnog marketinga za razvojne potrebe Županije i njenih općina, kao i ulaganje u razvoj ljudskih resursa na tržištu rada. Pored toga neophodno je uvezivanje sa drugim kanalima (razvojne agencije, gospodarske komore, agencije za promoviranje investicije, itd.) i suradnja na promociji Županije i njenih općina te privlačenju investicija. Dodatni zahtjev za ispunjenje navedenih potreba se ogleda u institucionalnom jačanju kapaciteta za privlačenje investicija i koordiniranje transformiranja gospodarstva Županije Posavske.

Raspoloživo poljoprivredno zemljište je jedan od najznačajnijih resursa Županije Posavske, koje uz orientiranost populacije na poljoprivrednu djelatnost uvjetuju da jedan od značajnih strateških fokusa bude unapređenje poljoprivredne djelatnosti. U svojim razvojnim inicijativama Županija Posavska, zajedno sa svojim općinama, treba kombinirati identificirane snage i prilike koje se ogledaju u raspoloživim resursima za razvoj poljoprivredne djelatnosti, naročito kroz:

- racionalnije korištenje postojećih prirodnih resursa,
- deminiranje poljoprivrednog zemljišta,
- zaštitu poljoprivrednog zemljišta od poplava i širenje sustava navodnjavanja,
- okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda,
- instaliranje kapaciteta za skladištenje i čuvanje voća i povrća,
- poticanje razvoja ratarstva, povrtlarstva (radno-itenzivne kulture), te voćarstva i stočarstva,
- pružanje tehničke potpore poljoprivrednim proizvođačima u tehnološkom unaprijeđenju postojeće proizvodnje i prelasku na nove kulture za kojima postoji potreba na tržištima,
- organiziranje poljoprivrednih proizvođača i pružanje potpore u aktivnostima koje im omogućavaju lakši pristup tržištu,
- pružanje potpore poljoprivrednim gazdinstvima radi stvaranje jake baze samoodrživih, tržišno orientiranih poljoprivrednih gazdinstava,
- iskorištavanje mogućnosti za pristup fondovima za razvoj poljoprivrede,
- intenziviranje razvoja lovnog i ribolovnog turizma, kao i turizma zasnovanog na geotermalnim potencijalima.

2. Stvoriti preduvjete za poboljšanje položaja socijalno osjetljivih skupina i unaprjeđenje obrazovnih i zdravstvenih usluga, razvojem društvene infrastrukture i jačanjem javnog sektora kao istinskog servisa građana i ljudi koji borave na području Županije.

Ulaganja u kvalitetu života i društvenu infrastrukturu (osobito obrazovanje, zdravstvo, šport i kulturu) nužan su preduvjet razvoja Županije. Poboljšanje kvalitete javnih usluga će se osigurati kroz unaprjeđenje društvene infrastrukture što podrazumijeva ulaganje u nabavku suvremene medicinske dijagnostičke opreme, adaptaciju i rekonstrukciju objekata zdravstvene i socijalne skrbi, rekonstrukciju postojeće i izgradnju nove športske infrastrukture.

U kontekstu izgradnje jednakopravne, socijalno odgovorne i sigurne društvene zajednice, neophodno jačati javni sektor, kao istinski servis namijenjen građanima i ljudima koji borave na području Županije, ali i sektor javne sigurnosti, prvenstveno policijskih snaga. Ovo podrazumijeva i kadrovski i materijalno jačanje centara za socijalni rad, zdravstvenih ustanova, ali i uspostavu domova za stara i nemoćna lica, te jačanje kapaciteta za skrb odjeci sa invaliditetom. Neophodno je kreirati i socijalnu kartu stanovnika Županije Posavske koja će služiti kao osnova za planiranje efikasnijeg sustava socijalne skrbi. Istovremeno je potrebno osigurati dosljednu primjenu Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji, ospozobljavanju i zapošljavanju osoba sa invaliditetom u svim njegovim aspektima.

Potrebno je, što je više moguće, iskoristiti mogućnosti financiranja iz razvojnih fondova (prvenstveno EU IPA2) i ugroženost stanovništva i privrednih subjekata poplavama i zaostalim minsko-eksplozivnim sredstvima smanjiti na minimum.

Visoka kvaliteta života pridonijeti će zadovoljstvu životom u Županiji, smanjenju odlaska mladih i privlačenju novih stanovnika u Županiju. Jača institucionalna i vaninstitucionalna podrška socijalno osjetljivom dijelu stanovništva unaprijediti će njihov položaj u društvu. Osnaživanjem civilnog društva i poticanjem volonterizma može se značajno doprinijeti kvaliteti života i unapređenju položaja socijalno osjetljivih skupina.

3. Uspostaviti modernu, teritorijalno izbalansiranu i ekonomski održivu javnu i komunalnu infrastrukturu koja u potpunosti zadovoljava potrebe stanovništva i gospodarstva.

Prema propisima o lokalnoj samoupravi, općine su nadležne za uređenje prostora, zaštitu i uređenje okoliša, urbanizam i stambene politike, osnivanje i funkcioniranje komunalnih službi i ostalih uslužnih djelatnosti, te za lokalnu infrastrukturu kao što su izgradnja i održavanje lokalne infrastrukture i elektro-mreže. Kako nadležnosti leži i na Županiji, tako postoji i zajednička odgovornost za ravnometrijan, teritorijalno izbalansiran razvoj sveukupne javne i komunalne infrastrukture. Zbog toga će u budućem planskom periodu biti potrebno više napora i resursa usmjeriti na modernizaciju i uspostavljanje ekomske održivosti pojedinih segmenata infrastrukture, naročito u oblasti vodoopskrbe, odvodnje i tretmana otpadnih voda i zaštite od voda. Ovakav pristup će osim obezbjeđenja kvalitetnijih usluga stanovništvu i privredi osigurati i primjenu principa zaštite okoliša, odnosno približavanje standardima održivog razvoja. Zbog toga, unutar ovog strateškog fokusa aktivnosti treba usmjeriti na:

- izvršiti procjenu potreba, odrediti prioritete, formirati timove eksperata i inicirati intenzivnije razvijanje infrastrukturno usmjerenih projekata radi povlačenja sredstava iz dostupnih međunarodnih i domaćih fondova,
- donijeti integralne prostorno-planske dokumente i sačiniti srednjoročne planove finansiranja svih vidova infrastrukture,
- cijene komunalnih usluga formirati prema ekonomskim principima i uvesti mehanizme stimuliranja racionalne potrošnje vode (različite tarife za različite obime potrošnje, mjerači za svako domaćinstvo,...),

- zaokružiti zakonski okvir, te poticati koordinaciju upravljanja, a kasnije i ujedinjavanje operatora vodovodnih sustava i komunalnih preduzeća,
- izvršiti procjenu potreba, odrediti prioritete i inicirati pokretanje projekata za izgradnju ekonomski opravdanih postrojenja za tretman otpadnih voda iz naselja,
- stimulirati primjenu mjera energijske efikasnosti, kako u javnim i proizvodnim sektorima, tako i u domaćinstvima
- obezbijediti ravnomjeran, teritorijalno izbalansiran razvoj sveukupne javne i komunalne infrastrukture.

4. *Uspostaviti funkcionalan sustav integralnog upravljanja okolišem i održivog iskorištavanja prirodnih resursa.*

Stanje okoliša, odnosno svakog od njegovih parametara pojedinačno, uveliko zavisi od načina upravljanja okolišem, razvoja svijesti građana i privrednih subjekata o potrebi njegove zaštite i dostupnosti najboljih tehnologija i praksi da se to ostvari. Nedostatak funkcionalnog sustava monitoringa i strateško-planskih dokumenata koji bi stvorili okvir za uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša na području Županije uveliko se osjeti zbog toga što stanovništву i privredi nije obezbijeđen okvir u kojem mogu razvijati razvojno održive aktivnosti i načine ponašanja.

Sljedeći, vrlo bitan razvojni prioritet bi u ovoj oblasti trebao biti prilagođavanje nastalim klimatskim promjenama, prvenstveno u sektorima vodoopskrbe i vodozaštitne infrastrukture, kako bi se stanovništву i privredi osigurale dovoljne količine kvalitetne vode i izbjegle enormne štete po privredu i stanovništvo koje se zadnjih godina ponavljaju. Prirodni resursi moraju biti prepoznati kao jedan od nosilaca privrednog razvoja u budućem periodu, ali radi potpunog i dosljednog dostizanja principa održivog razvoja, neizostavno je potrebno pažnju usmjeriti na njihovo racionalno korištenje i zaštitu. To se, prije svega, odnosi na energente, zemljišta, šumsko bogatstvo, vodne resurse, kao i mineralna bogatstva.

Unutar ovog strateškog fokusa aktivnosti treba usmjeriti na:

- u proračunu Županije i/ili iz međunarodnih fondova obezbijediti sredstva za nabavku barem osnovne mjerne opreme i uspostavljanje integralnog sustava monitoringa parametara okoliša,
- na nivou Županije i općina donijeti strateške i planske dokumente za zaštitu okoliša i održivo upravljanje prirodnim resursima,
- dovršiti izradu i međusektorsko objedinjavanje evidencija katastra zagađivača (razni nivoi nadležnosti, vodoprivreda, gospodarstvo, okoliš,...), učiniti ih dostupnim javnosti i redovno ih ažurirati,
- podsticati razvoj tržišta ekspertnih usluga u sektoru okoliša i korištenja prirodnih resursa,
- promovirati i obezbijediti poticajne mehanizme za veću zastupljenost "čistih tehnologija" (primjena BAT principa i rješenja),
- promovirati i stimulirati primjenu standarda i najboljih tehnologija u poljoprivredi, kao npr. Global GAP i HACCP kojima se smanjuje unos zagađenja u zemlju, a time i vodotokove,
- promovirati promjenu ponašanja i načina organizacije poslovanja, što će zahtijevati sve intenzivniji angažman na uvođenju sustava upravljanja energijom (EMS) prema standardima važećim u ovoj oblasti,
- najveći prioritet u tretmanu otpada moraju imati aktivnosti na njegovom izbjegavanju, reciklaži i odlaganju u skladu sa standardima i najboljim praksama
- povećati broj zaštićenih područja prirode,
- intenzivirati napore i kreirati poticajne mehanizme za rekonstrukciju i certificiranje danas energetski rastrošnih objekata (počevši prvenstveno od javnih objekata),
- sanirati i u funkcionalno stanje dovesti vodozaštitnu infrastrukturu i donijeti nedostajuće planove zaštite od poplava,
- razvoj, a primarno razvoj ruralnih područja uskladiti sa ciljem očuvanja agrobiološke raznolikosti i biološke raznolikosti uopće,
- intenziviranje aktivnosti na edukaciji stanovništva o zaštiti okoliša.

1.4. Vizija razvoja

Vizija razvoja strategije predstavlja težnju, dugoročnu namjeru, pravac djelovanja i poželjno stanje u budućnosti Županije Posavske. Vizija razvoja Županije Posavske uzima u obzir dinamičan pogranični region na granici sa EU u kome se želi postići prosperitet na temelju razvijenog poduzetništva i poljoprivrede, uz omogućavanje sigurnosti i kvalitete života.

U tom smislu, vizija Županije Posavske je predstavljena kao:

Županija Posavska, pogranični poduzetnički centar i prosperitetan poljoprivredni kraj, predstavlja sigurnu zajednicu u kojoj se živi, radi i djeluje u skladu sa održivim razvojem.

1.5. Strateški ciljevi

Strateški cilj je cilj najviše razine koji utječe na sveukupni pravac razvoja zajednice i predstavlja jasan smjer kretanja u dugoročnom razdoblju. Strateška platforma razvoja Županije Posavske temelji se na tri strateška cilja, koji osiguravaju sinergijske efekte između ekonomskog i društvenog razvoja te zaštite okoliša i razvoja infrastrukture.

Na osnovu pretpostavki razvoja definiranih prvim strateškim fokusom, odnosno činjenicom da je neophodno iskoristiti povoljan zemljopisni položaj, pozitivne pomake u razvoju poslovног ambijenta na lokalnom nivou kao i dobre uvjete za razvoj poljoprivrede, formuliran je **strateški cilj 1.** koji glasi:

Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.

Indikatori praćenja napretka odnosno indikatori putem kojih će se evidentirati utjecaj strateškog cilja su:

- BDP po glavi stanovnika;
- Investicije u stalna sredstva po principu čistih djelatnosti;
- Broj poduzeća na 1000 stanovnika;

Stvaranje preduvjeta za poboljšanje položaja socijalno osjetljivih skupina, unaprjeđenje obrazovnih usluga, poboljšanje sigurnosti građana te jačanje javnog sektora kao istinskog servisa građana su polazne pretpostavke za formulaciju **strateškog cilja 2.** koji glasi:

Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu

Indikatori praćenja napretka u ostvarenju ovog strateškog cilja su:

- Broj odseljenog stanovništva;
- Socijalni transferi po glavi stanovnika;

Treći i četvrti strateški fokus, koji se odnose na razvoj održive javne i komunalne infrastrukture te uspostavu funkcionalnog sustava integralnog upravljanja okolišem, daju okvir za definiranje **strateškog cilja 3.** koji glasi:

Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu usklađenu sa principima održivog razvoja.

Indikatori praćenja napretka u ostvarenju ovog strateškog cilja su:

- Procenat stanovništva obuhvaćenog suvremenim komunalnim uslugama;
- Pokrivenosti općina sustavnim praćenjem parametara za ocjenu stanja okoliša;
- Iznos finansijske podrške primjeni mjera u oblasti energijske efikasnosti;

Uticaj navedenih strateških ciljeva na razvoj Županije Posavske biće praćen putem relevantnih indikatora. Ovi indikatori imaju polaznu osnovu u 2014. ili 2013. godini. Na temelju polazne osnove biće praćen razvoj i napredak Županije Posavske u narednim godinama. Tabela makro indikatora razvoja, koja sadrži polazne osnove za strateške ciljeve, nalazi se u prilogu 2 Strategije razvoja Županije Posavske.

1.6. Prioriteti razvoja

Prioriteti razvoja predstavljaju daljnju razradu vizije razvoja i strateških ciljeva. Oni suštinski podrazumijevaju željene promjene koji su posljedice niza specifičnih aktivnosti usmjerenih postizanju određenog strateškog cilja.

Prvi strateški cilj, koji se primarno veže za sektor ekonomskog razvoja, ali koji ima jake veze i sa ostala dva sektora, je predstavljen kroz 3 prioriteta na kojima će biti fokus u narednom planskom periodu. Ti prioritet su:

1. ***Učinkovit sustav podrške poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima za razvoj poljoprivredne proizvodnje.***
2. ***Razvoj malog i srednjeg gospodarstva i obrta kroz stvaranje boljeg poslovnog okruženja, promidžbu poduzetničke kulture i razvojnih pogodnosti Županije.***
3. ***Razvoj turističke infrastrukture i kapaciteta, baziranih prvenstveno na prirodnom i kulturno-povijesnom naslijeđu.***

Drugi strateški cilj se primarno veže za sektor društvenog razvoja i predstavljen je narednim prioritetima i to kroz:

1. ***Jačanje kapaciteta društvenih organizacija i razvoj društvene infrastrukture.***
2. ***Poticati ostanak stanovnika Županije kroz pružanje podrške u zapošljavanju i stipendiranju obrazovanja.***
3. ***Poboljšati sigurnosnu situaciju na području Županije i smanjiti rizik od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.***

Treći strateški cilj, koji razmatra javnu infrastrukturu i zaštitu okoliša, definiramo sljedećim prioritetima:

1. ***Unaprjeđenje zakonodavno-pravnog okvira i uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša i upravljanja prostorom.***
2. ***Razvoj javne i komunalne infrastrukture u skladu sa potrebama gospodarstva i stanovništva.***
3. ***Podrška primjeni standarda i najboljih tehnologija u zaštiti okoliša i upravljanju prirodnim resursima.***

Uticaj navedenih prioriteta na strateške ciljeve i u konačnici na razvoj Županije Posavske biće praćen putem relevantnih indikatora. Ovi indikatori imaju polaznu osnovu u nekoj od godina iz perioda 2009.-2014. godina. Na temelju polazne osnove biće praćeno ispunjenje pojedinih prioriteta u narednim godinama. Tabela sektorskih indikatora razvoja, koja sadrži polazne osnove za prioritete, nalazi se u prilogu 3 Strategije razvoja Županije Posavske.

1.7. Veza s planskim dokumentima

U razmatranju poveznica i referenci strateških ciljeva u odnosu na strateške i planske dokumente višeg reda prikazanim u nastavku, bitno je naglasiti da je *Strategija razvoja BiH*, čiji je vremenski opseg (2010.-2014.) formalno istekao, ipak uzeta u razmatranje, prvenstveno zbog aktualnosti većine tada postavljenih ciljeva, a pogotovo zbog niskog stupnja njihove realizacije. Zbog toga je za očekivati da će se pri donošenju nove Strategije, strateški pravci u dobrom dijelu oslanjati na prethodne.

Veze strateškog cilja 1.

Strateški cilj 1 i postavljeni prioriteti svoje uporište nalaze i usklaćeni su sa strateškim ciljevima, pravcima razvoja, planovima i zakonima viših nivoa i to:

- Sustav podrške uspostavi konkurentnog ambijenta za razvoj radno-intenzivne poljoprivredne proizvodnje orijentirane na tržišno isplative kulture ima direktnu vezu sa *Strateškim ciljevima 4/Održivi razvoj i 5/EU integracije* u okviru ***Strategije razvoja BiH***. U odnosu na ***Strategiju razvoja FBiH***, ovaj prioritet se vezuje za Strateške ciljeve SC2/Konkurentnost, SC4/Zapošljavanje, te SC5/Održivi rast i razvoj. U odnosu na ***Strategiju razvoja poljoprivrede FBiH***, najdirektnija veza postoji sa Strateškim ciljem SC1/Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora. Promatrujući *EU strateška opredjeljenja* predstavljena u ***Europskoj strategiji rasta i razvoja 2020***, ovaj prioritet se vezuje za Strateški pravac 2/Održiva, efikasna i kompetitivna ekonomija.
- Razvoj malog i srednjeg gospodarstva, u okviru ***Strategije razvoja BiH*** direktno se vezuje sa *Strateškim ciljevima SC2/Konkurentnost, SC3/Zapošljavanje, te SC5/EU integracije*. U odnosu na ***Strategiju razvoja FBiH***, ovaj prioritet je u vezi sa *Strateškim ciljevima SC2/Konkurentnost i SC3/Zapošljavanje*. Vezu sa *EU strateškim opredjeljenjima* izraženim u ***Europskoj strategiji rasta i razvoja 2020*** možemo pronaći unutar strateškog pravca 2/Održivi rast.
- Razvoj turizma, prvenstveno turističkih kapaciteta se u odnosu na ***Strategiju razvoja BiH*** može prepoznati u okviru njenog Strateškog cilja SC4/Održivi razvoj, a u odnosu na ***Strategiju razvoja FBiH***, ovaj prioritet se direktno vezuje za Strateške ciljeve 2/Konkurentnost, te SC5/Održivi rast i razvoj. Vezu sa ***Strategijom razvoja turizma FBiH*** ostvarena je u okviru njenih dugoročnih ciljeva: *Razvoj novih turističkih proizvoda i Cjelogodišnje poslovanje*, te u dijelu Strategije koji se odnosi isključivo na Županiju Posavsku, gdje su ciljevi: *Kreiranje atraktivnih turističkih proizvoda i Izgradnja turističke infrastrukture*. ***Strategija zaštite okoliša FBiH*** se za ovaj prioritet vezuje prvenstveno u okviru Strateškog cilja SC5.1/Stvoriti osnovu za skladan i prostorno uravnotežen razvoj, odnosno Operativnog cilja OC5.1.3/Doprinijeti razvoju ruralnih oblasti. U odnosu na *EU strateška opredjeljenja* izražena u ***Europskoj strategiji rasta i razvoja 2020***, ovaj prioritet se prvenstveno veže na Strateški pravac 2/Održiv rast.

Veze strateškog cilja 2.

Prioriteti definirani u okviru ovog strateškog cilja svoje poveznice nalaze u:

- Jačanje kapaciteta društvenih organizacija i razvoj društvene infrastrukture se u dijelu koji se odnosi na marginalizirane skupine (mladi, povratnici), u ***Strategiji razvoja BiH*** prvenstveno vezuje za Strateški cilj SC6/Socijalna uključenost. U odnosu na ***Strategiju socijalnog uključivanja BiH***, veza ovog prioriteta se može vidjeti u okviru Podcilja P3/Poboljšati obrazovanje. ***Strategija razvoja FBiH*** ovaj prioritet podržava u okviru Strateškog cilja/Socijalna

uključivost. U ***Strateškim pravcima razvoja obrazovanja u BiH***, vezu ovog prioriteta je moguće uočiti u okviru Strateškog pravca 4.1/Razvoj obrazovnog sektora. Ovaj prioritet je u dobrom dijelu usklađen i sa ***Revidiranom strategijom Bosne i Hercegovine za provedbu Aneksa VII Dejtonskog mirovnog sporazuma***, i to u odnosu na ***Strateške ciljeve SC3/Dovršenje procesa rekonstrukcije stambenih jedinica za potrebe povratka i SC4/Osiguranje uvjeta održivog povratka i procesa reintegriranja***. Prioritet je suštinski povezan, također, i sa ***Okvirnim programom povratka izbjeglica i raseljenih osoba u BiH*** koji sadrži dinamički plan okončanja procesa povratka u pogledu obnove stambenog fonda i infrastrukture za povratak izbjeglica i raseljenih osoba. U okviru ***EU Strategije rasta i razvoja 2020***, veza ovog prioriteta se može prepoznati u odnosu na ***Strateške pravce P2/Održiv rast, ali i P3/Uključiv rast***.

- Prioritet koji se odnosi na pružanje podrške zapošljavanju i stipendiranje obrazovanja sa ciljem smanjenja odjeba stanovništva, u okviru ***Strategije razvoja BiH*** svoje uporište nalazi prvenstveno u okviru ***Strateških ciljeva SC3/Zapošljavanje i SC6/Socijalna uključenost***. Veza sa ***Strategijom razvoja FBiH*** je ostvarena u okviru njenog Strateškog cilja SC4/Zapošljavanje. ***Strategija zapošljavanja BiH***, u svom glavnom cilju ističe *Promociju socijalne uključenosti*, a u okviru Prioritetnog cilja P1 (kao i u slučaju Strategije razvoja FBiH), promovira se *Inkluzivni i zapošljavanjem bogat rast i smanjenje deficit-a produktivnog zaposlenja*. Nadalje, u okviru Prioritetnog cilja P2. se opet definira *upošljivost žena i muškaraca, a naročito najugroženijih*. ***EU strategija za zapošljavanje 2020***, u okviru Smjernica br. 17/Implementacija politika zapošljavanja i br. 19/Osiguranje inkluzivnosti rada, podržava opravdanost ovog prioriteta.
- Poboljšanje sigurnosne situacije i smanjenje rizika od katastrofa svoje uporište dijelom nalazi u ***Zakonu o unutrašnjim poslovima FBiH*** i ***Zakonu o policijskim službenicima FBiH***, ali se veže i na ***Zakon o zaštiti od požara i vatrogastva FBiH***, na ***Zakon o protivminskom djelovanju u BiH***, te na ***Strategiju protuminskog djelovanja BiH*** (Strateški cilj SC1/Osigurati uvjete za kontinuirano i efikasno sprovođenje operacija humanitarnog deminiranja. Istovremeno, ovaj prioritet korespondira i sa zaključcima i uputama dokumenta ***Procjena ugroženosti Federacije BiH od prirodnih i drugih nesreća***.

Veze strateškog cilja 3.

Svi prioriteti i za njih vezane mjere i aktivnosti u okviru ovog sektorskog cilja svoje snažno uporište nalaze u relevantnim strategijama, planovima i zakonima i to:

- Uspostavljanje integriranog sustava zaštite okoliša, u prvom redu uporište nalazi u cjelokupnoj ***Federalnoj strategiji zaštite okoliša***, a posebno u okviru: ***Strateških ciljeva SC1.1/Unaprijeđenje pravnog, SC2.1/Decentralizirana i efikasna okolišna administracija, SC4.8/Upravljanje otpadom, te SC5.1/Stvoriti osnovu za skladan i prostorno uravnotežen razvoj u dijelu koji se odnosi na Stvaranje regulatorne i institucionalne osnove za razvoj integriranog sustava upravljanja okolišem***. Nadalje, prioritet se direktno oslanja i na ***Strategiju upravljanja otpadom***, odnosno ***Federalni plan upravljanja otpadom*** u svim njegovim aspektima, a posebno sekciju 4.4 koja se odnosi na komunalni otpad, odnosno osnivanje regionalnih centara za upravljanje otpadom. Isto tako, veza sa ***Strategijom razvoja FBiH*** postoji prvenstveno u okviru Strateškog cilja SC4/Održivi rast i razvoj. ***Prostorni plan FBiH*** u trećem od svojih općih ciljeva definira *potrebu da se prostorno planskim rješenjima obezbijedi održivi razvoj prema stvarnim prostornim i ekonomskim mogućnostima*. Nadalje, važna je i veza sa ***NEAP-om*** kao krovnim državnim dokumentom, ali i sa setom okolišnih zakona, u prvom redu ***Zakonom o prostornom planiranju i Zakonom o zaštiti prirode FBiH***.
- Razvoj komunalne infrastrukture, kao osnova sljedećeg od prioriteta, uporište nalazi, kako u skoro svim gore navedenim strategijama i planovima, tako i u ključnoj strategiji na koju se ovaj prioritet oslanja - ***Strategiji upravljanja vodama FBiH***, gdje se definiraju i vodoopskrba,

odvodnja otpadnih voda, zaštita voda, ali i zaštita od voda (posebno u okviru *Strateških ciljeva SC5/Efikasna institucionalna organizacija i administracija, SC6/Povećanje obuhvata i poboljšanje javne vodoopskrbe, SC7/Osiguranje uvjeta za održivo korištenje voda u oblastima čiji razvoj ovisi od interesa tržišta, SC8/Postizanje i održavanje dobrog stanja površinskih i podzemnih voda, te SC9/Smanjenje rizika pri ekstremnim hidrološkim pojavama*). Isto tako, i ovdje prioritet korespondira sa setom zakona na višim nivoima, pri čemu posebno sa **Zakonom o zaštiti prirode FBiH i Zakonom o vodama FBiH**. Prioritet s vezuje također i za **Strategiju razvoja poljoprivrede FBiH**, specifično na strateški cilj SC3/Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama.

- Treći prioritet u okviru ovog strateškog cilja odnosi se na promociju principa energijske efikasnosti i očuvanje prirodnih resursa i dijelom se vezuje za **NEAP BiH (Ekološki akcioni plan BiH)**, te i na postojeće međudržavne obaveze preuzete prvenstveno potpisivanjem **Ugovora o uspostavi energetske zajednice**. U odnosu na važeće strateške i planske dokumente na nivou Federacije BiH, ovaj prioritet se vezuje prvenstveno za **Strategiju zaštite okoliša FBiH**, i to u okviru *Strateških ciljeva SC6.3/Unaprijeđenje korištenja energije, SC6.1/Ograničenje emisije, te SC6.2/Upravljanje kvalitetom zraka*. S druge strane, veza sa **Strategijom razvoja FBiH** postoji u dijelu Strateškog cilja SC4/Održivi rast i razvoj. Prioritet se, također, vezuje i za **Strategiju razvoja poljoprivrede FBiH**, prvenstveno u odnosu na Strateški cilj SC3/Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama. Prilikom definiranja ovog prioriteta vodilo se računa i o nizu strateških i planskih dokumenata koji su u procedurama usvajanja, a tokom implementacije ove Strategije će vjerojatno biti na snazi. To se prvenstveno odnosi na **NEEAP (Akcioni plan energetske efikasnosti BiH), FEAP (Akcioni plan energetske efikasnosti FBiH)**, te na **Zakon o energetskoj efikasnosti FBiH**. Druga komponenta ovog prioriteta se direktno vezuje za većinu već navedenih strategija i planova, ali prvenstveno na **strategije zaštite okoliša BiH i FBiH** i to u dijelovima vezanim za *Informiranje, edukaciju i promociju integriranog pristupa zaštiti okoliša i upravljanja prirodnim resursima*, te na **Strategiju i Akcioni plan za zaštitu biološke raznolikosti BiH**, u dijelovima koji tretiraju invazivne vrste kao što su AICHI cilj 9/Invazivne biljne vrste, te AICHI cilj 10/Osjetljivi ekosustavi.

2. PROGRAMSKI OKVIR

Programski okvir se sastoji od prikaza mjere koje su planirane u narednom petogodišnjem periodu, od indikativnog i finansijskog okvira za realizaciju mjera, te institucionalnog i organizacijskog okvira za provedbu strategije kao i plana za praćenje, izvještavanje, evaluaciju i reviziju strategije.

2.1. Mjere po strateškim ciljevima

Mjere predstavljaju most preko kojeg se strateško djelovanje prenosi u sferu operativnog djelovanja. Mjera predstavlja skup srodnih projekata i aktivnosti koje doprinose definiranim prioritetima i strateškim ciljevima. U nastavku su prikazane mjere po svakom od strateških ciljeva.

STRATEŠKI CILJ 1.

IZGRADITI KONKURENTAN I ATRAKTIVAN POSLOVNI AMBIJENT SA RAZVIJENIM MALIM I SREDNJIM GOSPODARSTVOM, OBRTNIŠTVOM I POLJOPRIVREDNOM PROIZVODNJOM

PRIORITET 1: Učinkovit sustav podrške poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima za razvoj poljoprivredne proizvodnje.

MJERE PRIORITETA 1

- 1.1.1. Okrugnjavanje poljoprivrednih gospodarstava.
- 1.1.2. Unaprjeđenje infrastrukture za razvoj poljoprivrede.
- 1.1.3. Podrška modernizaciji poljoprivredne proizvodnje.
- 1.1.4. Podrška poljoprivrednim akterima na području Županije Posavske (udruge, zadruge, prerađivači, otkupljivači i dr.).

PRIORITET 2: Razvoj malog i srednjeg gospodarstva i obrta kroz stvaranje boljeg poslovnog okruženja, promidžbu poduzetničke kulture i razvojnih pogodnosti Županije.

MJERE PRIORITETA 2

- 1.2.1. Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja.
- 1.2.2. Podrška jačanju konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i obrtnika.

PRIORITET 3: Razvoj turističke infrastrukture i kapaciteta, baziranih prvenstveno na prirodnom i kulturno-povijesnom naslijeđu.

MJERE PRIORITETA 3

- 1.3.1. Podrška razvoju turizma na području općine Orašje.
- 1.3.2. Podrška razvoju turizma na području općine Odžak..
- 1.3.3. Podrška razvoju turizma na području općine Domaljevac-Šamac.

STRATEŠKI CILJ	<i>1.Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.</i>
PRIORITET	1.1. Učinkovit sustav podrške poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima za razvoj poljoprivredne proizvodnje.
MJERA	1.1.1. Okrupnjavanje poljoprivrednih gospodarstava.
CILJ MJERE	Povećana konkurentnost i održivost poljoprivrednih gospodarstva uslijed okrupnjavanja parcela u vlasništvu poljoprivrednog gospodarstva uz stvaranje preduvjeta za povećanje poljoprivredne proizvodnje.
SADRŽAJ MJERE	<p>1.1.1.1. Sufinanciranje poljoprivrednih gospodarstava koja kupovinom susjednih parcela okrupnjavaju poljoprivredna gospodarstva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prikupljanje zahtjeva za provođenje mjere kupovine privatnog poljoprivrednog zemljišta radi okrupnjavanja poljoprivrednog gospodarstva; • Kontroliranje zahtjeva; • Kontrola provedenog procesa odnosno provjera da li su kupljene parcele u vlasništvu poljoprivrednog gospodarstva koji je dobio sredstva za okrupnjavanje u idućih 8 godina. <p>1.1.1.2. Nastavak procesa komasacije i uređenja zemljišta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reaktiviranje Komisije za komasaciju; • Dovršetak izgradnje kanalske putne mreže; • Uređenje kanalske mreže; • Rekultivacija i revitalizacija poljoprivrednog zemljišta; • Rješavanje preostalih neriješenih predmeta i predaja katastarskog operata općinskoj Službi za katastar na korištenje i održavanje.
REZULTAT	Do 2020. godine: <ul style="list-style-type: none"> • Povećana veličina okrupnjenih poljoprivrednih gospodarstava za 2000 ha, • 500 ha rekultiviranog i revitaliziranog zemljišta, • Uređenje cca 13 km glavne kanalske mreže i cca 70 km sekundarne i tercijarne kanalske mreže.
RAZVOJNI UČINAK	Veće i pravilnije katastarske čestice se ekonomičnije iskorištavaju (efikasnija upotreba poljoprivredne mehanizacije i smanjen utrošak goriva), koje uz stvaranje povoljnijih uvjeta za razvoj poljoprivredne proizvodnje povećava stupanj razvoja primarne poljoprivredne proizvodnje iskorištavanjem 80% ukupne površine poljoprivrednog zemljišta do 2020. godine.
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • ha okrupnjenog zemljišta. • ha rekultiviranog i revitaliziranog zemljišta. • km uređenih kanalskih mreža svih nivoa.
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE⁹	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede I šumarstva Županije Posavske;</u> • Općine Županije Posavske;
KORISNICI	Registrirana poljoprivredna gospodarstva sa prostora Županije posavske koja su u sustavu novčanih potpora i koja do svoje parcele kupe parcelu

⁹ U mjerama može biti navedeno više odgovornih aktera za koordinaciju implementacije mjere ali onaj koji se nalazi na prvom mjestu i/ili je podvučen predstavlja najodgovornijeg za provođenje mjere.

	u privatnom vlasništvu ili koja kupe parcelu od minimalno 1 ha, te ostali akteri poljoprivredne proizvodnje (individualni poljoprivredni proizvođači, otkupljavači, prerađivači i sl.)	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.500.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 63% • Općine Županije Posavske 17% • Korisnici sredstava 20%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016. - 2020. godina.	

STRATEŠKI CILJ	1. Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.
PRIORITET	1.1. Učinkovit sustav podrške poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima za razvoj poljoprivredne proizvodnje.
MJERA	1.1.2. Unaprjeđenje infrastrukture za razvoj poljoprivrede
CILJ MJERE	Ostvariti preduvjete za povećanje i zaštitu poljoprivredne proizvodnje kroz aktiviranje sustava za navodnjavanje i smanjenje šteta od poplava i grada.
SADRŽAJ MJERE	<p>Mjera uključuje:</p> <p>1.1.2.1. Sanacija i rekonstrukcija hidromelioracione kanalske mreže.</p> <p>1.1.2.2. Uvođenje sustava protugradne zaštite na području Županije Posavske.</p> <p>1.1.2.3. Uspostava sustava navodnjavanja i odvodnjavanja na području općine Odžak.</p> <p>Svaka od ovih aktivnosti podrazumijeva provođenje narednih akcija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje finansijskih sredstava; • Izrada projektno-tehničke dokumentacije; • Reguliranje imovinsko-pravnih odnosa; • Provođenje postupka javne nabave; • Izvođenje radova i instaliranje opreme; • Obuka djelatnika; • Nabavka repromaterijala; • Tekuće održavanje.
REZULTAT	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekonstruirano 25 km glavne kanalske mreže, • rekonstruirano 50 km sekundarne kanalske mreže, • rekonstruirano 50 km tercijarne kanalske mreže, • osigurano navodnjavanje i odvodnja na poljoprivrednoj površini od najmanje 100 ha, • uveden sustav navodnjavanja i odvodnjavanja. <p>Do 2016. godine uведен sustav protugradne zaštite sa 3 protugradne stanice.</p>
RAZVOJNI UČINAK	Povećan stupanj razvoja primarne poljoprivredne proizvodnje iskorištavanjem 80% ukupne površine poljoprivrednog zemljišta do 2020 godine.

INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> ha poljoprivrednih površina na kojima postoji mogućnost melioracije (navodnjavanja i odvodnje); km sanirane i rekonstruirane kanalske mreže; Broj protugradnih stanica; 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> <u>Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske;</u> Općine Županije Posavske; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> Poljoprivredni proizvođači Agro-poduzetnički sektor Stanovništvo Udruge (lovci, pčelari i dr.) 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	5.550.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> Vlada Županije Posavske 29% Općine Županije Posavske 7% Zaduženje BiH kod Svjetske banke 34% Ostali izvori 30%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016. - 2020. godina.	

STRATEŠKI CILJ	1. Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.
PRIORITET	1.1. Učinkovit sustav podrške poljoprivrednim gazdinstvima i obrtim za razvoj poljoprivredne proizvodnje.
MJERA	1.1.3. Podrška modernizaciji poljoprivredne proizvodnje.
CILJ MJERE	Povećana konkurentnost i održivost poljoprivrednih gospodarstva uslijed povećanja prinosa mljeka, smanjenja mortaliteta brojlera, povećanja prinosa biljne proizvodnje i smanjenja potrošnje zaštitnih sredstava.
SADRŽAJ MJERE	<p>Mjera podrazumijeva:</p> <p>1.1.3.1. Modernizaciju poljoprivredne proizvodnje uvođenjem uređaja u proizvodnji mljeka (tzv. električna četka za krave).</p> <p>1.1.3.2. Uvođenje klimatizacijskih uređaja i računala za praćenje mikroklima u objektima za tov brojlera i uzgoj 18-to tjednih pilenki.</p> <p>1.1.3.3. Uvođenje sustava za navodnjavanje kišenjem.</p> <p>1.1.3.4. Uvođenje uređaja za aplikaciju zaštitnih sredstava (zamagljivača) u proces proizvodnje povrća i cvijeća u plastenicima.</p> <p>Svaka od ovih aktivnosti podrazumijeva provođenje narednih akcija:</p> <ul style="list-style-type: none"> Provođenje procesa javnog poziva za sufinanciranje modernizacije poljoprivredne proizvodnje Provođenje procesa javne nabavke za opremu, postrojenja i sustave; Izbor najpovoljnijeg ponuđača za opremu, postrojenja i sustave;

	<ul style="list-style-type: none"> Izvođenje i nadzor nad vršenjem radova instaliranja opreme, postrojenja i sustava; Nadzor nad dodijeljenim uređajima, opremom, postrojenjima i sustavima u iduće 3 godine.
REZULTAT	<p>Do 2017. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> uvedeno najmanje 15 uređaja za aplikaciju zaštitnih sredstava (zamagljivača), i instalirane najmanje 24 električne četke za krave. <p>Do 2018. godine instalirana najmanje 33 klimatizacijska uređaja i računala za praćenje mikroklimе u objektima za tov brojlera i uzgoj 18-to tjednih pilenki.</p> <p>Do 2020. godine uvedeno najmanje 156 sustava za navodnjavanje kišenjem.</p>
RAZVOJNI UČINAK	Osigurava se veća konkurentnost i održivost poljoprivrednog gospodarstva kroz poboljšano zdravstveno stanje krava i brojlera, povećan prinos biljne proizvodnje i manju potrošnju zaštitnih sredstava i vode. Svim navedenim se postiže kvalitetniji i zdraviji poljoprivredni proizvod koji je konkurentniji na tržištu.
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> Broj instaliranih uređaja/sustava za modernizaciju poljoprivredne proizvodnje.
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<u>Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske.</u>
KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva sa prostora Županije Posavske koja: <ul style="list-style-type: none"> posjeduju preko 10 muznih krava, posjeduju Rješenje o ispunjavanju veterinarsko zdravstvenih uvjeta u objektu za tov brojlera i uzgoj 18-to tjednih pilenki, posjeduju preko 10 ha površine, posjeduju preko 0,2 ha plasteničke proizvodnje.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	3.317.500 KM Izvor: <ul style="list-style-type: none"> Vlada Županije Posavske 80% Korisnici sredstava 20%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016. - 2020. godina.

STRATEŠKI CILJ	1. Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.
PRIORITET	1.1. Učinkovit sustav podrške poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima za razvoj poljoprivredne proizvodnje.
MJERA	1.1.4. Podrška poljoprivrednim akterima na području Županije Posavske (udruge, zadruge, prerađivači, otkupljuvачi i dr.).

CILJ MJERE	Poboljšati položaj poljoprivrednih aktera jačanjem proizvodnog, razvojnog, marketinškog i investicijskog udruživanja i kvalitetnom pripremom poljoprivredne proizvodnje.	
SADRŽAJ MJERE	<p><i>1.1.4.1. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača i prerađivača (otkupljivača).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • edukacija o prednostima udruživanja poljoprivrednih proizvođača i prerađivača (otkupljivača) u području nabave, prodaje, i promocije (zadruge, savezi, klasteri itd.), • studijska putovanja radi upoznavanja primjera dobre poljoprivredne prakse, • sufinanciranje osnivanja/registracije i djelovanje udruženja u poljoprivredi i preradi, • pomoć pri sticanju upravljačkih znanja i vještina za vođenje i upravljanje udruženja, • sufinanciranje nabavke repromaterijala za udruženja u poljoprivredi i preradi, • podrška osnivanju i radu tržišnih mjesta (agrocentar). <p><i>1.1.4.2. Analiza poljoprivrednog tla.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Provođenje procesa javne nabavke za vršenje analize tla; • Izbor najpovoljnijeg ponuđača za vršenje analize tla; • Izvođenje i nadzor nad vršenjem analize tla. 	
REZULTAT	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provedeno najmanje 1000 analiza tla sa područja Županije Posavske, • informirano i educirano najmanje 500 poljoprivrednih proizvođača i prerađivača (otkupljivača) o značaju i prednostima udruživanja, • osposobljenost najmanje 20 osoba za vođenje organizacijskih poslova i upravljanje razvojem udruga, • izrađen program za sufinanciranje osnivanja i rada udruga, • pokrenute najmanje 2 nove udruge. 	
RAZVOJNI UČINAK	Bolji položaj manjih poljoprivrednih proizvođača i njihova povezanost sa prerađivačima na tržištu, poboljšan kvalitet poljoprivredne proizvodnje, veća sigurnost proizvodnje i prerade, bolji pristup financiranju i tehnologijama što omogućava povećanje proizvodnje i razvoj ruralnih područja.	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj izvršenih analiza tla; • Broj informiranih i educiranih poljoprivrednih proizvođača i prerađivača (otkupljivača); • Broj osposobljenih voditelja i menadžera za poslovanje udruga; • Broj novih udruga (zadruge, komore, savezi, klasteri itd.); 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<u>Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske.</u>	
KORISNICI	Poljoprivredni proizvođači, prerađivači (otkupljivači), poljoprivredna gazdinstva, obrti, zadruge, udruženja sa prostora Županije Posavske.	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	700.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 80%

• Korisnici sredstava 20%	
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016. - 2020. godina.

STRATEŠKI CILJ	1.Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.
PRIORITET	1.2. Razvoj malog i srednjeg gospodarstva i obrta kroz stvaranje boljeg poslovnog okruženja, promidžbu poduzetničke kulture i razvojnih pogodnosti Županije.
MJERA	1.2.1. Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja.
CILJ MJERE	Stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta za razvoj poduzetništva i obrta kroz oticanje administrativnih barijera u posovanju gospodarskih subjekata i stavljanje poslovne infrastrukture u funkciju razvoja Županije.
SADRŽAJ MJERE	<p>1.2.1.1. Otklanjanje administrativnih barijera u posovanju gospodarskih subjekata.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspostava jedinstvene baze podataka i registara gospodarskih društava i obrtnika; • Analiza legislative na svim razinama vlasti iz oblasti poduzetništva i obrta i djelovanje u okvirima županijske nadležnosti; • Podnošenje inicijativa prema drugim razinama vlasti; • Analiza svih administrativnih postupaka kod izgradnje poslovnog objekta, prijema, svih taksi i pristojbi, registracije poduzeća i pokretanja vlastitog biznisa; • Usklađivanje i stvaranje legislative u skladu sa potrebama gospodarstva i obrtništva; <p>1.2.1.2. Razvoj poslovne infrastrukture na području Županije Posavske.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje finansijskih sredstava; • Izrada projektno-tehničke dokumentacije; • Provođenje postupka javne nabave; • Izvođenje radova i instaliranje opreme; • Obuka djelatnika; • Tekuće održavanje.
REZULTAT	Do 2018. godine: <ul style="list-style-type: none"> • Funkcionalna i efikasna baza podataka i registar gospodarskih društava i obrtnika; • Provedena analiza nepotrebnih procedura u ostvarivanju poslovne ideje; • Provedne odluke o potpunoj eliminaciji identifikovanih nepotrebnih procedura u ostvarivanju poslovne ideje; • Brža realizacija poslovne ideje za 30% sa aspekta vremena;

	Do 2020. godine infrastrukturno opremljena najmanje 2 objekta poslovne infrastrukture (poduzetnička zona, poslovni inkubator i sl.).	
RAZVOJNI UČINAK	Brži gospodarski razvoj Županije Posavske kroz veći broj novouposlenih osoba kod poslovnih aktera kojima je pojednostavljeno poslovanje i za koje postoji razvijena fizička i institucionalna strukturu za razvoj poduzetništva.	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj baza podataka i registara gospodarskih društava i obrtnika; • Broj provedenih odluka kojima se otklanjaju administrativne barijere u poslovanju; • Broj funkcionalnih objekata poslovne infrastrukture; 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<u>Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja Županije Posavske.</u>	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Gospodarska društva; • Obrtnici; • Investitori; • Budući vlasnici i zaposlenici poduzeća u poduzetničkim zonama; • Udruge poslodavaca; • Općinske uprave; 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	5.600.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 55% • Općine Županije Posavske 35% • Vlada Federacije BiH 5% • Donatori 5%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016. - 2020. godina.	

STRATEŠKI CILJ	<i>1.Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.</i>
PRIORITET	<i>1.2. Razvoj malog i srednjeg gospodarstva i obrta kroz stvaranje boljeg poslovnog okruženja, promidžbu poduzetničke kulture i razvojnih pogodnosti Županije.</i>
MJERA	<i>1.2.2. Podrška jačanju konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i obrtnika.</i>
CILJ MJERE	Proširenje assortimana proizvoda, jačanje konkurentne sposobnosti i poslovnih mogućnosti gospodarskih subjekata na domaćem i inozemnom tržištu.
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera uključuje:</p> <p><i>1.2.2.1. Nepovratne finansijske poticaje uvođenju novih i naprednih standarda u malom gospodarstvu.</i></p> <p><i>1.2.2.2. Poticaje subjektima malog gospodarstva i obrtništva vezane za nova ulaganja u osnovna sredstva.</i></p> <p>Svaka od ovih aktivnosti podrazumijeva provođenje narednih akcija:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada programa provođenja finansijskih poticaja za odobravanje i dodjelu (refundaciju) nepovratnih finansijskih sredstava namijenjenih subvencioniranju uvođenja i certifikaciji sustava upravljanja kvalitetom po međunarodnim standardima; • Izrada programa provođenja finansijskih poticaja za financiranje (regresiranja) kamata na investicijske kredite; • Izrada programa provođenja finansijskih poticaja za subvencioniranje administrativnih troškova kod izgradnje poslovno - proizvodnih objekata; • Izrada i usvajanje postupaka i kriterija za provođenje procedure javnih poziva/natječaja; • Provođenje procedure za raspisivanje javnih poziva / natječaja za odabir korisnika nepovratnih finansijskih sredstava; • Izbor korisnika sredstava i zaključivanje ugovora o korištenju sredstava; • Operativne aktivnosti na isplata sredstava; • Nadzor nad korištenjem sredstava; • Analiza učinaka poticaja; 				
REZULTAT	<p>Do 2018. godine povećan broj poslovnih subjekata za najmanje 25 sa ISO i drugim standardima i CE znakom.</p> <p>Do 2019. godine povećan broj poslovnih subjekata za najmanje 150 u kojima su ostvarene investicije u novu opremu i/ili poslovno-proizvodne objekte.</p>				
RAZVOJNI UČINAK	Promjena strukture djelatnosti u korist proizvodnje, povećanje konkurentnosti poduzetnika, porast izvoza proizvoda i povećanje zaposlenosti s ciljem bržeg gospodarskog razvoja Županije Posavske.				
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj poslovnih subjekata sa uvedenim suvremenim standardima poslovanja; • Broj poslovnih subjekata u kojima su ostvarene nove investicije; 				
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja Županije Posavske;</u> • Gospodarska komora Županije Posavske; • Obrtnička komora Županije Posavske; • Općine Županije Posavske. 				
KORISNICI	Gospodarska društva, naročito proizvodnih djelatnosti i obrtnici.				
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">2.000.000 KM</td> <td style="width: 50%;">Izvor:</td> </tr> <tr> <td></td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 100% </td> </tr> </table>	2.000.000 KM	Izvor:		<ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 100%
2.000.000 KM	Izvor:				
	<ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 100% 				
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016. - 2019. godina.				

STRATEŠKI CILJ	1. Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.
PRIORITET	1.3. Razvoj turističke infrastrukture i kapaciteta, baziranih prvenstveno na prirodnom i kulturno-povijesnom naslijeđu.
MJERA	1.3.1. Podrška razvoju turizma na području općine Orašje.

CILJ MJERE	Turističko pozicioniranje i tržišna prepoznatljivost općine Orašje kao turističke destinacije.	
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera uključuje:</p> <p><i>1.3.1.1. Afirmacija i turistička valorizacija fosilnog hrasta Abonosa (kroz uređenje reprezentativnog eksplotacijskog polja hrasta Abonosa, prvu fazu osnivanja muzeja Abonosa).</i></p> <p><i>1.3.1.2. Unaprjeđenje kapaciteta športsko-ribolovnog centra Oštra Luka.</i></p> <p><i>1.3.1.3. Uređenje šetnice i biciklističke staze uz rijeku Savu.</i></p> <p><i>Svaka od ovih aktivnosti podrazumijeva provođenje narednih akcija:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada investicijskih studija i projektno-tehničke dokumentacije; • Provođenje postupka javne nabave; • Izvođenje radova i instaliranje opreme; • Obuka djelatnika; • Tekuće održavanje. 	
REZULTAT	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljeno eksplotaciono polje hrasta Abonosa, kao turistički proizvod, • Izgrađena 3 objekta turističke infrastrukture (info centar, sanitarni objekti, parking i sl.) na eksplotacionom polju hrasta Abonosa, • Izrađena predinvesticijska studija za osnivanje muzeja Abonosa, • Izgrađena 3 objekta turističke infrastrukture (info centar, sanitarni objekti, parking i sl.) u športsko-ribolovnom centru Oštra Luka, • Uređeno najmanje 1000 metara šetnice i biciklističke staze uz rijeku Savu. 	
RAZVOJNI UČINAK	Povećana konkurentnost turizma i djelatnosti vezanih za turizam.	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novih turističkih proizvoda; • Broj objekata turističke infrastrukture; 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Turistička zajednica Županije Posavske;</u> • <u>Općina Orašje;</u> • Ministarstvo okoliša i turizma Federacije BiH; • Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Županije Posavske; 	
KORISNICI	Stanovništvo Županije Posavske, turisti, putnici i dr.	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	540.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 10% • Općina Orašje 40% • Vlada Federacije BiH 40% • Ostali izvori 10%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2017. - 2020. godina.	

STRATEŠKI CILJ	1.Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.
PRIORITET	1.3. Razvoj turističke infrastrukture i kapaciteta, baziranih prvenstveno na prirodnom i kulturno-povijesnom naslijeđu.
MJERA	1.3.2. Podrška razvoju turizma na području općine Odžak.
CILJ MJERE	Turističko pozicioniranje i tržišna prepoznatljivost općine Odžak kao turističke destinacije.
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera uključuje:</p> <p><i>1.3.2.1. Turistička valorizacija zaštićenog područja Starača Vojskova.</i></p> <p><i>1.3.2.2. Revitalizacija objekta zgrade općine – Mala vijećnica Beledija.</i></p> <p><i>1.3.2.3. I faza revitalizacije turističkog kompleksa u Novom Selu.</i></p> <p><i>1.3.2.4. Izgradnja luke nautičkog turizma na rijeci Savi.</i></p> <p><i>1.3.2.5. Uređenje šetnice i biciklističke staze uz rijeku Savu.</i></p> <p>Ove aktivnosti uglavnom zahtijevaju provođenje pripremnih radnji koje se vežu za izradu investicijskih studija i projektno-tehničke dokumentacije dok je kod turističke valorizacije zaštićenog područja Starača Vojskova i revitalizacije objekta Mala vijećnica Beledija predviđeno:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provođenje postupka javne nabave; • Izvođenje radova i instaliranje opreme; • Obuka djelatnika; • Tekuće održavanje.
REZULTAT	Do 2020. godine: <ul style="list-style-type: none"> • Izgrađena najmanje 2 objekta turističke infrastrukture (info centar, sanitarni objekti i sl.) na području Starača Vojskova, • Uređeno 531,1 m² objekta Mala vijećnica Beledija, • Izrađena projektna dokumentacija za turistički kompleks u Novom Selu • Izrađena predinvesticijska studija za uspostavljanje luke nautičkog turizma na rijeci Savi, • Uređeno najmanje 1000 metara šetnice i biciklističke staze uz rijeku Savu.
RAZVOJNI UČINAK	Povećana konkurentnost turizma i djelatnosti vezanih za turizam.
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj objekata turističke infrastrukture; • Broj izrađenih studija;
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Turistička zajednica Županije Posavske;</u> • <u>Općina Odžak;</u> • Ministarstvo okoliša i turizma Federacije BiH; • Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Županije Posavske;
KORISNICI	Stanovništvo Županije Posavske, turisti, putnici i dr.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	980.000 KM Izvor: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 10% • Općina Odžak 40%

		<ul style="list-style-type: none"> • Donatori (TZ ŽP, Vlada FBiH, Fondacija ODRAZ I DR.) 50%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE		2016. - 2020. godina.

STRATEŠKI CILJ	<i>1. Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrtništvom i poljoprivrednom proizvodnjom.</i>	
PRIORITET	<i>1.3. Razvoj turističke infrastrukture i kapaciteta, baziranih prvenstveno na prirodnom i kulturno-povijesnom naslijeđu.</i>	
MJERA	<i>1.3.3. Podrška razvoju turizma na području općine Domaljevac-Šamac.</i>	
CILJ MJERE	Turističko pozicioniranje i tržišna prepoznatljivost općine Domaljevac-Šamac kao turističke destinacije.	
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera uključuje:</p> <p><i>1.3.3.1. Prva faza izgradnje banjsko rekreacijskog centra u Domaljevcu.</i></p> <p><i>1.3.3.2. Oživljavanje kulturno povijesne baštine Domaljevca kroz formiranje etno sela.</i></p> <p>Za banjsko rekreacijski centar izrađeno je idejno rješenje u vidu zdravstveno rehabilitacijskog centra, dok je za oba objekta potrebno izraditi investicijske studije i projektno-tehničku dokumentaciju.</p>	
REZULTAT	Do 2020. godine izrađene najmanje 2 predinvesticijske ili investicijske studije za turističke objekte na području općine Domaljevac-Šamac.	
RAZVOJNI UČINAK	Uspostavljene pretpostavke za uspostavljanje turističke infrastrukture na području općine Domaljevac-Šamac.	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj izrađenih studija; 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Turistička zajednica Županije Posavske;</u> • <u>Općina Domaljevac-Šamac;</u> • Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Županije Posavske; 	
KORISNICI	Općina Domaljevac-Šamac, potencijalni investitori i dr.	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	100.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Federacije BiH 30 %, • Vlada Županije Posavske 20%, • Općina Domaljevac Šamac 10% • Donatori 40%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016. - 2020. godina.	

STRATEŠKI CILJ 2.

**POBOLJŠATI KVALITETU JAVNIH USLUGA I IZGRADITI JEDNAKOPRAVNU I
SOCIJALNO SIGURNU DRUŠTVENU ZAJEDNICU**

PRIORITET 1: Jačanje kapaciteta društvenih organizacija i razvoj društvene infrastrukture.

MJERE PRIORITETA 1

2.1.1. Izgradnja športske, kulturne i obrazovne infrastrukture i jačanje društvenih aktivnosti.

2.1.2. Podrška stambenom zbrinjavanju socijalno osjetljivih kategorija stanovništva.

PRIORITET 2: Poticati ostanak stanovnika Županije kroz pružanje podrške u zapošljavanju i stipendiranju obrazovanja.

MJERE PRIORITETA 2

2.2.1. Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju.

2.2.2. Podrška obrazovanju mladih.

PRIORITET 3: Poboljšati sigurnosnu situaciju na području Županije i smanjiti rizik od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.

MJERE PRIORITETA 3

2.3.1. Jačanje kapaciteta Civilne Zaštite Županije Posavske.

2.3.2. Jačanje kapaciteta Vatrogasnih postrojbi.

2.3.3. Jačanje kapaciteta i preventivnog djelovanja policije.

2.3.4. Deminiranje preostalih kontaminiranih površina Županije Posavske.

STRATEŠKI CILJ	2. Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.
PRIORITET	2.1. Jačanje kapaciteta društvenih organizacija i razvoj društvene infrastrukture.
MJERA	2.1.1. Izgradnja športske, kulturne i obrazovne infrastrukture i jačanje društvenih aktivnosti.
CILJ MJERE	Obezbijediti uvjete za kvalitetan razvoj športskih, kulturnih, obrazovnih i ostalih društvenih aktivnosti zajednice
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera podrazumijeva sprovođenje narednih aktivnosti:</p> <p><i>2.1.1.1. Unaprijeđenje rada mjesnih zajednica izgradnjom, sanacijom i adaptacijom društvenih domova.</i></p> <p><i>2.1.1.2. Rekonstrukcija, sanacija i dogradnja športskih terena.</i></p> <p><i>2.1.1.3. Dovršetak izgradnje školske športske dvorane u ŠC Orašje.</i></p> <p><i>2.1.1.4. Zamjena krovišta u Centralnoj osnovnoj školi u Odžaku.</i></p> <p>Svaka od prethodnih aktivnosti podrazumijeva provođenje narednih akcija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje finansijskih sredstava; • Izrada projektne dokumentacije; • Provođenje postupka javne nabave; • Izvođenje radova; • Tehnički prijem;
REZULTAT	<p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izgrađeno, sanirano, dograđeno i adaptirano najmanje: <ul style="list-style-type: none"> ◦ 15 društvenih domova u MZ –ma; ◦ 10 športskih terena; • Funkcionalna športska dvorana u ŠC Orašje; <p>Do 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zamijenjeno krovište u Centralnoj osnovnoj školi u Odžaku;
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurani prostorni uvjeti za rad mjesnih zajednica i organiziranje društvenih aktivnosti; • Omogućeno odvijanje kulturnih, športskih, obrazovnih, vjerskih i drugih manifestacija za učenike i građane; • Poboljšani uvjeti za rad učenika i nastavnika Centralne osnovne škole u Odžaku;
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj izgrađenih, dograđenih, saniranih i adaptiranih društvenih domova, športskih terena i objekata obrazovanja; • Funkcionalna športska dvorana ŠC Orašje.
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Općine Županije Posavske;</u> • <u>Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa ŽP;</u> • Mjesne zajednice; • Školski centar fra Martina Nedića;
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Građani Županije Posavske; • Športski klubovi; • Kulturno-Umjetnička Društva; • Učenici; • Nastavnici; • Studenti;

OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	3.544.118 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Općine Županije Posavske 20 % • Vlada Županije Posavske 33% • Donatori 37% • Državni ured za Hrvate izvan RH 10%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE (PROJEKTA)	2016.-2020. godina	

STRATEŠKI CILJ	2. Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.
PRIORITET	2.1. Jačanje kapaciteta društvenih organizacija i razvoj društvene infrastrukture.
MJERA	2.1.2. Podrška stambenom zbrinjavanju socijalno osjetljivih kategorija stanovništva.
CILJ MJERE	Poboljšati uvjete stanovanja i života socijalno osjetljivih skupina stanovništva
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera podrazumijeva sprovođenje slijedećih aktivnosti:</p> <p>2.1.2.1. Obnova stambenog fonda i infrastrukture za povratnike i poplavama pogodjenih stanovnika na području Županije Posavske.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odabir potencijalnih korisnika; • Obilazak terena i preliminarna procjena troškova, sanacije stambenih jedinica i neophodne infrastrukture; • Izrada prijedloga projekta za provedbu plana na području Županije; • Usuglašavanje prijedloga projekta i odobravanje finansijskih sredstava; • Provođenje procedura javnih nabavki i ugovaranje sa izvođačima • Izvođenje ugovornih radova; • Monitoring, nadzor i izvještavanje o projektu; <p>2.1.2.2. Izgradnja doma za stara i nemoćna lica.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objava javnog poziva za iskazivanje interesa potencijalnih investitora a na temelju Županijskog zakona o javno-privatnom partnerstvu; • Osiguranje finansijskih sredstava; • Izrada projektne dokumentacije; • Provođenje postupka javne nabave; • Izvođenje radova; • Tehnički prijem.
REZULTAT	<p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obnovljeno najmanje 70 povratničkih kuća sa potrebnom komunalnom infrastrukturom (el. Energije, voda, cestovni pristup itd.); • Izgrađen najmanje jedan dom za stara i nemoćna lica sa kapacitetom od najmanje 60 kreveta;

RAZVOJNI UČINAK	Poboljšani uvjeti stanovanja i života socijalno osjetljivih skupina stanovništva; Otvorena nova radna mjesta.	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj obnovljenih stambenih jedinica za povratnike (sa pripadajućom infrastrukturom); • Stepen završenosti Doma za stara i nemoćna lica. 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Opcine Županije Posavske;</u> • <u>Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike ŽP;</u> • Privatni investitori. 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Povratnici; • Stara i nemoćna lica; • Građani Županije. 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	4.000.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Općine Županije Posavske 0,1 % • Vlada Županije Posavske 11,9% • Privatni investitori 43% • Fond za povratak 45%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE (PROJEKTA)	2016.-2020. godina	

STRATEŠKI CILJ	2. Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.
PRIORITET	2.2. Poticati ostanak stanovnika Županije kroz pružanje podrške u zapošljavanju i stipendiranju obrazovanja.
MJERA	2.2.1. Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju
CILJ MJERE	Povećanje broja uposlenih osoba koji će ostvarivati prihode po osnovi radnog odnosa i samostalne djelatnosti i na taj način utjecati na smanjenje broja stanovništva koji odlazi u zemlje EU
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera podrazumijeva sprovođenje sljedećih aktivnosti:</p> <p>2.2.1.1. Sufinanciranje upošljavanja i samoupošljavanja stanovništva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada konkretnog programa provođenja mjere; • Izrada i usvajanje postupaka i kriterija za provođenje procedure javnih poziva; • Provođenje procedure raspisivanja javnog poziva za privatne poslodavce za sufinciranje i financiranje upošljavanja neuposlenih osoba i javnog poziva za poticaje novoosnovanim poduzećima i obrtima; • Izbor korisnika sredstava i zaključivanje ugovora o korištenju sredstava; • Operativne aktivnosti na isplatama sredstava; • Nadzor nad korištenjem sredstava; • Analiza učinaka poticaja. <p>2.2.1.2. Sufinanciranje upošljavanja pripravnika kod privatnih poslodavaca – Prvo radno iskustvo.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Donošenje Odluke o odobravanju izdvajanja sredstava iz Proračuna Županije Posavske za tekuću godinu na poziciji „Grant za razvoj poduzetništva i obrta“; • Evidencija korisnika sredstava na temelju službene evidencije Službe za upošljavanje Županije Posavske o zaključenim ugovorima o korištenju sredstava sa privatnim poslodavcima; • Zaključivanje Ugovora sa korisnicima sredstava; • Operativne aktivnosti na isplatama sredstava. <p><i>2.2.1.3. Sufinanciranje samoupošljavanja i upošljavanja razvojačenih branitelja.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada provedbenih propisa u kojima će biti definiran postupak ostvarivanja prava na sufinanciranje zapošljavanja, i kriteriji za pravo na podnošenje zahtjeva; • Provedba javnog poziva; • Obrada zahtjeva pristiglih po javnom pozivu; • Praćenje realizacije projekata za koji su odobrena sredstva.
REZULTAT	<p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Najmanje 910 neuposlenih osoba sa evidencije Službe za upošljavanje Županije Posavske zasnovalo radni odnos; • Povećan broj novootvorenih poduzeća i registriranih obrta za najmanje 150;
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Zaustavljanje trenda odlaska stanovništva sa područja Županije Posavske; • Brži gospodarski razvoj i njegov poboljšan učinak na druge aspekte društvenog, kulturnog i socijalnog razvoja; • Stvaranje osposobljenih i obučenih kadrova kod privatnih poslodavaca; • Rehabilitacija socijalnog statusa neuposlenih, naročito razvojačenih branitelja;
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj uposlenih; • Broj novoosnovanih gospodarskih društava i registriranih obrta.
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja Županije Posavske i Ministarstvo branitelja Županije Posavske;</u> • Služba za upošljavanje Županije Posavske;
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Gospodarska društva – u 100 % vlasništvu privatnih poslodavaca; • Obrtnici; • Neuposleni sa evidencije Službe za upošljavanje; • Neuposleni koji tek pokreću vlastiti biznis; • Neuposleni razvojačeni branitelji u Županiji Posavskoj;
OKVIRNA FINANSIJSKA SREDSTVA I IZVORI	<p>4.600.000 KM</p> <p>Izvori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 85% • Služba za upošljavanje Županije Posavske 15%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE (PROJEKTA)	2016.-2020. godina

STRATEŠKI CILJ	2. Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.	
PRIORITET	2.2. Poticati ostanak stanovnika Županije kroz pružanje podrške u zapošljavanju i stipendiranju obrazovanja.	
MJERA	2.2.2. Podrška obrazovanju mladih.	
CILJ MJERE	Omogućiti mladima kvalitetniji pristup obrazovanju i na taj način utjecati na ostanak mladog stanovništva u Županiji Posavskoj	
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera podrazumijeva sprovođenje slijedećih aktivnosti:</p> <p>2.2.2.1. Stipendiranje đaka i studenata.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada konkretnog programa provođenja aktivnosti; • Izrada i usvajanje postupaka i kriterija za provođenje procedure javnog poziva za subvencioniranje; • Provođenje procedure raspisivanja javnog poziva za đake i studente za subvencioniranje srednjeg i visokog obrazovanja; • Izbor korisnika sredstava i zaključivanje ugovora o korištenju sredstava; • Operativne aktivnosti na isplatama sredstava; • Nadzor nad korištenjem sredstava; • Analiza učinaka subvencioniranja. <p>2.2.2.2. Subvencioniranje prijevoza đaka i studenata.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provođenje procedure raspisivanja javnog poziva za subvencioniranje prijevoza; • Izbor korisnika sredstava i zaključivanje ugovora o korištenju sredstava; • Operativne aktivnosti na isplatama sredstava; 	
REZULTAT	<p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stipendirano najmanje 500 studenata i srednjoškolaca; • Svi učenici srednjih i osnovnih škola koji do škole putuju više od 2 km imaju obezbijeđen besplatan prijevoz; 	
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Bolji uvjeti školovanja i zaustavljanje trenda odlaska mladog stanovništva sa područja Županije Posavske; 	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj stipendiranih studenata i srednjoškolaca; • Broj učenika kojima je obezbijeđen besplatan prijevoz do škole. 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<u>Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Posavske.</u>	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Studenti; • Učenici srednjih škola; • Učenici osnovnih škola; • Roditelji; 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	750.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 100%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE (PROJEKTA)	2016.-2020. godina	

STRATEŠKI CILJ	2. Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.
PRIORITET	2.3. Poboljšati sigurnosnu situaciju na području Županije i smanjiti rizik od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.
MJERA	2.3.1. Jačanje kapaciteta civilne zaštite Županije Posavske.
CILJ MJERE	Ojačati kapacitete zajednice da se suoče i efikasno upravljaju nepovoljnim uvjetima, vanrednim situacijama i katastrofama uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera podrazumijeva sprovođenje slijedećih aktivnosti:</p> <p>2.3.1.1. Formiranje operativnog centra civilne zaštite.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odluka o formiranju operativnog centra civilne zaštite; • Obuka, i stručno osposobljavanje operatera; • Kupovina i instalacija odgovarajuće opreme u operativnom centru, (prema već izrađenom projektu) <p>2.3.1.2. Formiranje jedinice za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odluka o formiranju postrojbe za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom; • Obuka, i stručno osposobljavanje ronilaca; • Kupovina odgovarajućeg vozila i opremanje postrojbe. <p>2.3.1.3. Profilirati Županijsku upravu Civilne zaštite u savjetodavno/stručno tijelo po pitanju smanjenja rizika od katastrofa (SROK) od pomoći svim ostalim segmentima društva.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza stanja prvenstveno u području poljoprivrede i građevinarstva s naglaskom na pitanja osiguranja od rizika poljoprivrednih površina te stambenih i objekata infrastrukture u odnosu na utjecaj katastrofa; • Izrada i ažuriranje digitaliziranog kataстра s mapama rizika (GIS podrška s uključenim podacima o socijalnoj ranjivosti i kapacitetima za odgovor) s obzirom na potencijal pojave prvenstveno poplava, suša, zemljotresa, ali i ostalih rizika koji utječu na sigurnost ljudi i imovine; • Edukacija, stručno usavršavanje pripadnika Županijske uprave civilne zaštite u pripremi i razvoju projekata s područja smanjenja rizika od katastrofa; • Formiranje stručnog tima za pripremu i razvoj projekata s područja smanjenja rizika od katastrofa; • Definiranje i provođenje koordiniranog pristupa pitanjima smanjenja rizika od katastrofa s naglaskom na uspostavu fukcionalnog sustava ranog upozoravanja; <p>2.3.1.4. Ojačati cjelokupan sustav smanjenja rizika od katastrofa kroz podršku uključivanja nevladinih organizacija u izgradnji kapaciteta u prevenciji, pripravnosti i odgovoru na katastrofe te provođenje redovite obuke i edukacije stanovništva o mjerama zaštite i spašavanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje finansijskih sredstava; • Analiza stanja kroz mapiranje trenutnog stanja pripravnosti nevladinih sektora u smislu smanjenja rizika od katastrofa;

	<ul style="list-style-type: none"> Raditi na osnaživanju već postojećih nevladinih organizacija i definiranju njihove uloge u cijelokupnom sustavu smanjenja rizika od katastrofa (Crveni križ, radio-amateri, udruge planinara, speleologa, psihosocijalne pomoći i slično); Redovito provoditi kampanje podizanja razine svijesti po pitanjima smanjenja rizika od katastrofa; Redovito provoditi vježbe civilne zaštite;
REZULTAT	<p>Do 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> Formiran i opremljen operativni centar civilne zaštite; Formirana i opremljena jedinica za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom; <p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> Izrađen digitalizirani GIS katastar s mapama rizika, podacima o socijalnoj ranjivosti i kapacitetima odgovora; Formiran tim za pripremu i razvoj projekata u oblasti zaštite i spašavanja; 5% poljoprivrednih površina i infrastrukturnih objekata osigurano od rizika Definiran koordinirani pristup pitanjima smanjenja rizika od katastrofa
RAZVOJNI UČINAK	<p>Unaprijeđeni kapaciteti zajednice da se suprotstavi štetnom djelovanju prirodnih i drugih opasnosti.</p> <p>Ojačan društveni kapital i poboljšana bezbjednost građana što za posljedicu ima utjecaj na smanjenje broja stanovnika koji napuštaju Županiju Posavsku.</p>
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> Broj uposlenih u formiranom i opremljenom operativnom centru civilne zaštite; Broj obučenih i stručno sposobljenih pripadnika formirane i opremljene jedinice za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom; GIS katastar s mapama rizika, podacima o socijalnoj ranjivosti i kapacitetima odgovora; Procent poljoprivrednih površina i infrastrukturnih objekata osiguranih od rizika.
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> <u>Županijska uprava civilne zaštite;</u> Ministarstvo unutarnjih poslova ŽP.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> Svi stanovnici Županije Posavske; Pravni subjekti;
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	<p>550.000 KM</p> <p>Izvori:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vlada Županije Posavske 100%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE (PROJEKTA)	2016.-2020. godina

STRATEŠKI CILJ	2. Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.	
PRIORITET	2.3. Poboljšati sigurnosnu situaciju na području Županije i smanjiti rizik od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.	
MJERA	2.3.2. Jačanje kapaciteta vatrogasnih postrojbi.	
CILJ MJERE	Ojačati kapacitete vatrogasnih postrojbi da se efikasno suoče sa požarom i drugim opasnostima i da na adekvatan način odgovore potrebama zajednice u slučaju vanrednih situacija i katastrofa.	
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera podrazumijeva sprovođenje slijedećih aktivnosti:</p> <p>2.3.2.1. Formiranje profesionalne vatrogasne postrojbe.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Donošenje zakona o zaštiti od požara i vatrogastva; • Obuka, i usavršavanje profesionalnih vatrogasca; • Kupovina odgovarajućih vozila i opremanje iste. <p>2.3.2.2. Završetak radova na izgradnji vatrogasnog doma u općini Odžak.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provođenje postupka javne nabave; • Izvođenje radova, • Tehnički prijem i stavljanje objekta u funkciju. <p>2.3.2.3. Nabava novog vatrogasnog vozila sa pratećom opremom za vatrogasnu postrojbu općine Odžak.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provođenje postupka javne nabave; • Nabava vozila i stavljanje u funkciju. 	
REZULTAT	<p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formirana i funkcionalna profesionalna vatrogasna postrojba • 100 m² uređenih prostornih kapaciteta i 580 m² urađene fasade vatrogasnog doma u Odžaku; • Nabavljeno 6 vatrogasnih vozila (3 kamiona i 3 višenamjenska vozila) sa pratećom opremom; 	
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđeni kapaciteti zajednice da se suprotstavi štetnom djelovanju prirodnih i drugih opasnosti; • Poboljšana bezbjednost građana na cijelom području Županije što za posljedicu ima utjecaj na smanjenje broja stanovnika koji napuštaju Županiju Posavsku 	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj profesionalnih vatrogasnih postrojbi; • Površina uređenih prostornih kapaciteta i fasade vatrogasnih domova; • Broj nabavljenih vatrogasnih vozila sa pripadajućom opremom. 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Županijska uprava civilne zaštite.</u> 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Vatrogasne postrojbe; • Građani; • Privredni subjekti; • Investitori; 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.930.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 50% • Općine 50%

RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE (PROJEKTA)	2017.-2020. godina
STRATEŠKI CILJ	2. Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.
PRIORITET	2.3. Poboljšati sigurnosnu situaciju na području Županije i smanjiti rizik od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.
MJERA	2.3.3. Jačanje kapaciteta i preventivnog djelovanja policije.
CILJ MJERE	Suzbijanje kriminaliteta i drugih nezakonitih ponašanja i povećanje osobne sigurnosti građana.
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera podrazumijeva sprovođenje sljedećih aktivnosti:</p> <p>2.3.3.1. Prijem kandidata sa SSS zbog školovanja i zapošljavanja u početnom činu „Policajac“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • raspisati Javni natječaj za prijem kandidata sa SSS • testiranje i rangiranje prijavljenih kandidata • odabir i slanje na školovanje najbolje rangiranih kandidata • nakon teoretske i praktične obuke objaviti javni konkurs za zapošljavanje kandidata na probni rad za vremensko razdoblje od 12 mjeseci <p>2.3.3.2. Materijalno-tehničko opremanje policije.</p> <ul style="list-style-type: none"> • nabavka označenih policijskih vozila za potrebe uniformirane policije • nabavka civilnog vozila za potrebe kriminalističkog odjela policije • uspostava sustava veze jer je postojeći neupotrebљiv i prilikom intervencija policijski službenici koriste privatne mobilne telefone • nabava 2 stacionarna i 2 prenosiva radara (na području Županije trenutno je instaliran samo 1 stacionarni radar) <p>2.3.3.3. Preventivni program suzbijanja zlouporabe droge u školama.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individualni razgovori s učenicima i roditeljima • Obrada tema o ovisnostima te razgovor na satu razrednog odjela • Edukacija roditelja o odgojnim umijećima i roditeljskoj ulozi u prevenciji ovisnosti • Pano prezentacije, parlaonice, sandučić povjerenja • Terenska nastava (posjeta komunama) • Radionice i predavanje
REZULTAT	<p>Do 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaposleno najmanje 12 kandidata koji su uspješno okončali obuku za čin Policajca; • Nabavljeni 7 označenih policijskih vozila; • Nabavljeni 1 civilno vozilo za potrebe kriminalističke policije; • Uspostavljen funkcionalni sustav veze; • Nabavljeni 4 radara (2 stacionirana i 2 prenosiva radara); <p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizirano 20 radionica na temu suzbijanje zlouporabe droge; • organizirane 2 terenske nastave;

	<ul style="list-style-type: none"> • uključeno 630 učenika srednje škole u edukacije na temu suzbijanje zlouporabe droge; • uključeno 350 učenika osnovne škole u edukacije na temu suzbijanje zlouporabe droge; 	
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Kroz poboljšanje osobne sigurnosti i sigurnosti imovine građana stvaraju se bolji socio-ekonomski uvjeti za razvoj Županije što za posljedicu ima utjecaj na smanjenje broja stanovnika koji napuštaju Županiju Posavsku; • Očuvati fizičko, psihičko, emocionalno i duhovno zdravlje mladih ljudi i smanjiti njihov broj koji vrše zlouporabu psihootaktivnih supstanci. 	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj zaposlenih kandidata koji su uspješno okončali obuku za čin policajca; • Broj nabavljene opreme za potrebe policije; • Broj učenika uključenih u edukaciju na temu suzbijanja zlouporabe droge. 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo unutarnjih poslova Županije Posavske;</u> • Osnovne i srednje škole; 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Policijske postrojbe; • Građani; • Mladi sa stečenom srednjom stručnom spremom; • Privredni subjekti; • Učenici srednjih i osnovnih škola; • Roditelji; • Nastavnici; 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.100.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 75,5% • Ostali donatori 24,5%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE (PROJEKTA)	2016.-2018. godina	

STRATEŠKI CILJ	2. Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.
PRIORITET	2.3. Poboljšati sigurnosnu situaciju na području Županije i smanjiti rizik od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.
MJERA	2.3.4. Deminiranje preostalih kontaminiranih površina Županije Posavske.
CILJ MJERE	Povećati sigurnost građana i stvoriti preduvjete za nesmetan razvoj općine.
SADRŽAJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje finansijskih sredstava, • Utvrđivanje prioritetsnih površina za deminiranje, • Provođenje postupka javne nabave, • Odabir akreditirane organizacije za deminiranje, • Izvođenje radova, • Verifikacija deminiranog područja.
REZULTAT	Do 2020:

	<ul style="list-style-type: none"> Deminirano 800.000 m² miniranih površina 	
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> Povećana sigurnost građana na cijelom području Županije Posavske Stvoreni preduvjeti za nesmetan razvoj Županije posebno poljoprivrede, lova, ribolova i turizma 	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> Površina deminiranog područja 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> <u>BH MAC – Regionalni ured za deminiranje;</u> <u>Županijska uprava civilne zaštite.</u> 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> Poljoprivrednici Lovci Ribolovci Turističke organizacije Privrednici Svi građani i posjetitelji Županije Posavske; 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	3.000.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> Općine Županije Posavske 1 % Vlada Županije Posavske 2% Federalna uprava civilne zaštite i BHMAC 97%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE (PROJEKTA)	2016.-2020. godina	

STRATEŠKI CILJ 3.

RAZVITI EFIKASNU JAVNU I KOMUNALNU INFRASTRUKTURU USKLAĐENU SA PRINCIPIMA ODRŽIVOG RAZVOJA.

PRIORITET 1: Unaprjeđenje zakonodavno-pravnog okvira i uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša i upravljanja prostorom.

MJERE PRIORITETA 1

- 3.1.1. Izrada prostorno planske dokumentacije.
- 3.1.2. Usklađivanje zakonodavnog i planskog okvira za zaštitu okoliša sa BH i EU legislativom i standardima.
- 3.1.3. Jačanje institucionalnih kapaciteta sustava za zaštitu okoliša i upravljanje prostorom.
- 3.1.4. Uspostava integralnog sustava upravljanja otpadom.

PRIORITET 2: Razvoj javne i komunalne infrastrukture u skladu sa potrebama gospodarstva i stanovništva.

MJERE PRIORITETA 2

- 3.2.1. Modernizacija i izgradnja vodoopskrbnih sustava.
- 3.2.2. Modernizacija i izgradnja sustava za odvodnju i tretman otpadnih voda.
- 3.2.3. Jačanje infrastrukture za obranu od poplava.

PRIORITET 3: Podrška primjeni standarda i najboljih tehnologija u zaštiti okoliša i upravljanju prirodnim resursima.

MJERE PRIORITETA 3

- 3.3.1. Promocija principa prevencije u zaštiti okoliša i zdravlja stanovništva.
- 3.3.2. Primjena principa energijske efikasnosti u cilju očuvanja prirodnih resursa.

STRATEŠKI CILJ	3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu uskladenu sa principima održivog razvoja.	
PRIORITET	3.1. Unaprijeđenje zakonodavno-pravnog okvira i uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša i upravljanja prostorom.	
MJERA	3.1.1. Izrada prostorno planske dokumentacije.	
CILJ MJERE	Obezbeđenje uvjeta za kvalitetnije plansko upravljanje, korištenje zemljišta i zaštitu prostora Županije.	
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera uključuje provođenje više srodnih i međusobno povezanih akcija i to:</p> <p>3.1.1.1. Izrada Prostornog plana Županije Posavske.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza postojećeg zakonodavstva i planskih okvira višeg nivoa, • Iniciranje donošenja i izmjene postojećih propisa, • Izrada prostornog plana ŽP na osnovu Prostornog plana Federacije i Programa mjera, • Uspostavljanje sustava za praćenje provedbe plana. <p>3.1.1.2. Izrada Prostornog plana za svaku od 3 općine u Županiji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza postojećeg zakonodavstva i planskih okvira višeg nivoa, • Iniciranje donošenja plana i izmjene postojećih propisa, • Izrada prostornog plana za svaku od općina na osnovu Prostornog plana Županije i Programa mjera Županije, • Uspostavljanje sustava za praćenje provedbe plana u svakoj od općina. 	
REZULTAT	<p>Do 2018. god.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvojena 4 prostorna plana sa programima mjera, • min. 40 osoba uključeno u kreiranje planova sa programima mjera. 	
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Stupanje na snagu zakonske legislative, koja stvara preduvjete za neometanu implementaciju svih oblasti razvoja, • Jačanje kapaciteta institucija za kreiranje propisa i planiranje razvoja . 	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj usvojenih prostornih planova sa programima mjera, • Broj osoba uključenih u kreiranje planova sa programima mjera. 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja ŽP</u>, • Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša ŽP, • Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, • općine Orašje, Odžak i Domaljevac 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • javna uprava, • javni i privatni privredni subjekti, • poljoprivrednici, • građani. 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	600.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 80% • Općine Županije 20%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016.- 2018. god.	

STRATEŠKI CILJ	3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu usklađenu sa principima održivog razvoja.	
PRIORITET	3.1. Unaprijeđenje zakonodavno-pravnog okvira i uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša i upravljanja prostorom.	
MJERA	3.1.2. Usklađivanje zakonodavnog i planskog okvira za zaštitu okoliša sa BH i EU legislativom i standardima.	
CILJ MJERE	Obezbeđenje uvjeta za uspostavu integralnog sustava upravljanja okolišem i prostorom, uključujući i infrastrukturu	
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera uključuje provođenje više akcija i to:</p> <p><i>3.1.2.1. Izrada ekološkog akcionog plana Županije Posavske.</i></p> <p><i>3.1.2.2. Izrada ekološkog akcionog plana općine Domaljevac-Šamac.</i></p> <p><i>3.1.2.3. Izrada Županijskog i 3 općinska plana upravljanja otpadom.</i></p> <p><i>3.1.2.4. Donošenje i usvajanje novog Zakona o komunalnom gospodarstvu Županije posavske (usklađenog sa izmijenjenim okruženjem).</i></p> <p>Svaka od ovih akcija podrazumijeva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analiza postojećeg zakonodavstva i planskih okvira višeg nivoa; • Iniciranje donošenja plana/Zakona i usklađivanje postojećih propisa; • Izrada akcionog plana/Zakona za Županiju/općinu na osnovu planova/zakona višeg nivoa; • Uspostavljanje sustava za praćenje provedbe plana/Zakona u Županiji/općini; 	
REZULTAT	<p>Do 2018. god.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvojeni ekološki akcioni planovi za Županiju Posavsku i općinu Domaljevac-Šamac; • Usvojen novi Zakon o komunalnom gospodarstvu; <p>Do 2019. god.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvojeni Županijski i 3 općinska plana upravljanja otpadom; 	
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Stupanje na snagu Zakona o komunalnom gospodarstvu čime se stvaraju uvjeti za održivo i kvalitetno vršenje komunalnih djelatnosti; • Jačanje kapaciteta institucija za kreiranje propisa, planiranje razvoja i provedbu integralne zaštite okoliša; 	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj usvojenih ekoloških akcionalih planova, • Broj usvojenih planova upravljanja otpadom, • Broj usvojenih zakona, 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP;</u> • Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja ŽP; • Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, • Općine Županije Posavske 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • javna uprava, • komunalna poduzeća • ostali javni i privatni privredni subjekti, • NVO, • građani. 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	140.500 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 50%

		<ul style="list-style-type: none"> • općina Orašje 15% • općina Odžak 15% • općina Domaljevac-Šamac 20%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2017.- 2019. god.	

STRATEŠKI CILJ	3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu usklađenu sa principima održivog razvoja.
PRIORITET	3.1. Unaprijeđenje zakonodavno-pravnog okvira i uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša i upravljanja prostorom.
MJERA	3.1.3. Jačanje institucionalnih kapaciteta sustava za zaštitu okoliša i upravljanje prostorom.
CILJ MJERE	Stvoriti potrebne preduvjete i provesti početnu fazu uspostave sustava integralne zaštite okoliša.
SADRŽAJ MJERE	<p>Ova mjera uključuje provođenje više srodnih i međusobno povezanih akcija i to:</p> <p>3.1.3.1. Uspostava sustava za praćenje stanja okoliša – I faza.</p> <p>Ova akcija podrazumijeva sljedeće grupe aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspostaviti strukturu i alocirati odgovornosti za funkcioniranje integralnog sustava monitoringa stanja okoliša • Prikupiti sve dostupne informacije o trenutnom stanju pojedinih parametara okoliša (voda, zrak, zemljište, otpad, biodiverzitet,...) • Uspostaviti bazu/katastar zagađivača na nivou Županije (prema EUROSTATU), • Edukacija zaposlenih, • Obezbijediti osnovnu opremu za praćenje osnovnih parametara okoliša i prikupljanje podataka – I faza, • Obezbijediti kontinuirano praćenje pojedinih parametara okoliša i prikupljanje informacija, • Obezbijediti dostupnost informacija široj javnosti, prvenstveno građanstvu i potencijalnim investitorima. <p>3.1.3.2. Jačanje kapaciteta i infrastrukture za realizaciju projekata zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima za financiranje iz domaćih i međunarodnih izvora.</p> <p>Ova akcija podrazumijeva sljedeće grupe aktivnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prikupiti postojeće i kreirati nove projektne ideje u skladu sa prioritetima, • Obraditi prikupljene i novokreirane projektne ideje i izraditi bazu i katalog potencijalnih projekata iz oblasti zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima , • Bazu potencijalnih projekata učiniti dostupnim široj javnosti putem web-stranice, • Stvoriti uvjete da se ista redovno ažurira, • Educirati zaposlene za rad na međunarodnim projektima.

	<p><i>3.1.3.3. Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za poljoprivredno zemljište, uređenje zemljišnih knjiga i katastra nekretnina.</i></p> <p>U okviru ove akcije realiziraće se sljedeće grupe aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uređenje (elektronska obrada) zemljišnih knjiga, • Usklađivanje zemljišnih knjiga s kastrom i stanjem na terenu, • Izrada registra državnog poljoprivrednog zemljišta.
REZULTAT	<p>Do 2019. god.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena jedinstvena baza/katastar zagađivača na nivou Županije, • Uspostavljena i javno dostupna baza potencijalnih projekata iz oblasti zaštite okoliša i upravljanja prirodnim resursima. • Izrađen register poljoprivrednog zemljišta. <p>Do 2020.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za min. 2 od niza parametra okoliša (voda, zrak, zemljište, otpad, biodiverzitet,...) nabavljena oprema i uspostavljeno praćenje stanja,
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljeni osnovni elementi sustava za praćenje stanja okoliša, • Pripremljenim i promoviranim projektima iz oblasti zaštite okoliša stvoreni preduvjeti za privlačenje sredstava za te namjene, • Stvoren preduvjeti za efektivnije i uspješnije korištenje zemljišta za poljoprivredu i druge ekonomski aktivnosti, • Ojačani kapaciteti institucija za provedbu integralnog praćenja stanja okoliša, te kreiranje i provedbu mjera za zaštitu okoliša.
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj parametara okoliša za koje je nabavljena oprema i uspostavljeno praćenje stanja, • Broj kreiranih baza/katastara zagađivača na nivou županije, • Baza potencijalnih projekata, • Izrađen register poljoprivrednog zemljišta.
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP,</u> • Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja ŽP, • Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, • Općine Županije Posavske
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Javna uprava, • Poljoprivredni proizvođači, • Ostali javni i privatni privredni subjekti, • Ostali korisnici zemljišnih knjiga, • NVO, • Građani.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	<p>2.900.000 KM</p> <p>Izvori:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 42% • Općina Orašje 10% • Općina Odžak 10% • Općina Domaljevac-Šamac 5% • Korisnici sredstava (ZK) 26% • Ostali izvori 7%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2017.- 2020. god.

STRATEŠKI CILJ	3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu usklađenu sa principima održivog razvoja.	
PRIORITET	3.1. Unaprijeđenje zakonodavno-pravnog okvira i uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša i upravljanja prostorom.	
MJERA	3.1.4. Usposjeda integriranog sustava upravljanja otpadom.	
CILJ MJERE	Postojeći sustav upravljanja otpadom unaprijediti u skladu sa principima integralnog upravljanja otpadom.	
SADRŽAJ MJERE	<p>Kako bi se postojeći sustav upravljanja otpadom transformirao i profunkcionirao po principima integriranog upravljanja otpadom biće provedene sljedeće grupe aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stvoriti sve potrebne institucionalne preduvjete za uspostavljanje i početak rada Regionalnog centra za upravljanje otpadom (odluka o osnivanju, alociranje odgovornosti, okvirni plan djelovanja,..), • Izrada studijsko-projektne dokumentacije za uspostavljanje Regionalnog centra za upravljanje otpadom, • Izgradnja i početak rada Regionalnog centra za upravljanje otpadom, • Sanacije i legalizacije „nesanitarnih“ deponija i uklanjanje „divljih“ odlagališta, • Tehničko i institucionalno jačanje kapaciteta MPVTZO, komunalnih poduzeća, i JP Regionalna deponija. 	
REZULTAT	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena institucionalna struktura integralnog sustava upravljanja otpadom, • Uspostavljen Regionalni centar za upravljanje otpadom, • Sanirano min. 3 postojećih „nesanitarnih“ deponija otpada, • Uklonjeno min. 20 „divljih“ deponija. 	
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljeni osnovni elementi sustava za integralno upravljanje otpadom, • Ojačani kapaciteti institucija za operativno vođenje integralnog sustava za upravljanje otpadom. 	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Donesena Odluka o uspostavi strukture i alociranju odgovornosti za funkcioniranje integralnog sustava upravljanja otpadom, • Uspostavljen Regionalni centar za upravljanje otpadom, • Broj saniranih postojećih „nesanitarnih“ deponija otpada, • Broj uklonjenih „divljih“ deponija. 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP,</u> • Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja ŽP, • Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, • Općine Županije Posavske, • Županijska i općinske inspekcije. 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Javna uprava, • Komunalna poduzeća, • Stanovništvo Županije Posavske. 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	10.000.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 40%

		• Ostali izvori 60%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2017.- 2020. god.	

STRATEŠKI CILJ	3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu usklađenu sa principima održivog razvoja.
PRIORITET	3.2. Razvoj javne i komunalne infrastrukture u skladu sa potrebama gospodarstva i stanovništva.
MJERA	3.2.1. Modernizacija i izgradnja vodoopskrbnih sustava.
CILJ MJERE	Razviti kvalitetnu komunalnu infrastrukturu vodoopskrbe na području Županije Posavske.
SADRŽAJ MJERE	Kako bi se postigao postavljeni cilj ove mjere biće provedene sljedeće grupe aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> • Izrada i usvajanje dugoročnog i srednjoročnog plana razvoja vodoprivrede Županije Posavske, • Izrada plana rekonstrukcije i/ili proširenja postojećih sustava, • Izgradnja nove i modernizacija postojećih sustava vodoopskrbe, • Izrada i provođenje Programa nadzora kvalitete vode iz lokalnih vodovoda, • Priprema programa i projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti.
REZULTAT	Do 2017. godine: <ul style="list-style-type: none"> • Usvojeni srednjoročni i dugoročni plan razvoja vodoprivrede Županije Posavske i Program nadzora kvalitete vode iz lokalnih vodovoda, • Izrađeno min. 2 programa i 5 projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti. Do 2020. godine: <ul style="list-style-type: none"> • Dužina sekundarne mreže javnog vodoopskrbe povećana za min. 35 km, • Broj provedenih analiza kvalitete vode iz lokalnih izvora,
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Unapređenje kvalitete vršenja komunalnih djelatnosti sa aspekta individualne i zajedničke komunalne potrošnje čime će se dodatno doprinijeti i racionalnijem iskorištavanju vodnih resursa, • Voda za piće zdravstveno ispravna i dostupna svim stanovnicima, što će unaprijediti kvalitetu života stanovnika Županije.
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj usvojenih pojedinačnih planova razvoja vodoprivrede Županije Posavske i Program nadzora kvalitete vode iz lokalnih vodovoda, • Dužina sekundarne mreže javne vodoopskrbe, • Broj provedenih analiza kvalitete vode iz lokalnih izvora, • Broj izrađenih programa i projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti.
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP,</u> • Ministarstvo prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP, • Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja ŽP, • Općine Županije Posavske,

	<ul style="list-style-type: none"> Županijska i općinske inspekcije. 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> Komunalna poduzeća, Stanovništvo Županije Posavske, Poslovni subjekti Županije posavske. 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	2.700.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> Vlada Županije Posavske 15% Općine Županije Posavske 15% Ostali izvori 70%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016.- 2020. god.	

STRATEŠKI CILJ	3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu uskladenu sa principima održivog razvoja.	
PRIORITET	3.2. Razvoj javne i komunalne infrastrukture u skladu sa potrebama gospodarstva i stanovništva.	
MJERA	3.2.2. Modernizacija i izgradnja sustava za odvodnju i tretman otpadnih voda.	
CILJ MJERE	Razviti kvalitetnu infrastrukturu odvodnje i tretmana otpadnih voda na području Županije Posavske.	
SADRŽAJ MJERE	<p>Kako bi se postigao postavljeni cilj ove mjere biće provedene sljedeće grupe aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> Priprema programa i projekata za zbrinjavanje otpadnih voda, Izgradnja novih i modernizacija postojećih sustava odvodnje i tretmana otpadnih voda na području Županije, Priprema programa i projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti. 	
REZULTAT	<p>Do 2018. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Izrađeno min. 2 programa i 5 projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti. <p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dužina sekundarne zatvorene kanalizacione mreže povećana za min. 15 km, 	
RAZVOJNI UČINAK	Unapređenje kvalitete vršenja komunalnih djelatnosti sa aspekta individualne i zajedničke komunalne potrošnje čime će se dodatno doprinijeti i zaštiti voda na području Županije.	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> Dužina sekundarne zatvorene kanalizacione mreže, Broj izrađenih programa i projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti. 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> <u>Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP</u>, Ministarstvo prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP, Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja ŽP, Općine Županije Posavske. 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> Komunalna poduzeća, Stanovništvo Županije Posavske, Poslovni subjekti Županije posavske. 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	4.000.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> Vlada Županije Posavske 10%

	<ul style="list-style-type: none"> • Općine Orašje, Odžak i Domaljevac ukupno 10% • Fond za zaštitu okoliša FBiH 40% • Agencija za vodno područje sliva rijeke Save (FBiH) 40%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016.- 2020. god.

STRATEŠKI CILJ	3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu uskladenu sa principima održivog razvoja.
PRIORITET	3.2. Razvoj javne i komunalne infrastrukture u skladu sa potrebama gospodarstva i stanovništva.
MJERA	3.2.3. Jačanje infrastrukture za obranu od poplava.
CILJ MJERE	Smanjiti zagađenje vodotoka i zaštititi okoliš, zaštititi stanovništvo i privredu od poplava što će doprinijeti i razvoju turizma na području Županije
SADRŽAJ MJERE	<p>Kako bi se postigao postavljeni cilj, ova mjera uključuje provođenje više srodnih i međusobno povezanih akcija i to:</p> <p>3.2.3.1. Čišćenje dijela korita rijeka, obala, priobalja i priobalja bare Starača.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje finansijskih sredstava, • Izrada programa čišćenje dijela korita rijeka, obala, priobalja i priobalja bare Starače, • Provođenje postupka javne nabave, • Izvođenje radova po pojedinačnim projektima sanacije. <p>3.2.3.2. Dovršetak rekonstrukcije ljetnog nasipa u općini Domaljevac-Šamac.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje finansijskih sredstava, • Provođenje postupka javne nabave, • Izvođenje radova.
REZULTAT	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Očišćeno min. 70 km korita obalnog i priobalnog pojasa rijeke Bosne, Save i drugih vodotoka, • Rekonstruirano cca 3 km ljetnog nasipa na području općine Domaljevac-Šamac.
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjiti zagađenje vodotoka i zaštititi okoliš , • Osigurati preduvjete za unapređenje turističke ponude, • Očuvati ekosustav bare Starača, • Zaštititi stanovništvo i privredu šireg područja općine Domaljevac-Šamac od poplava.
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • km očišćenih korita, obalnog i priobalnog pojasa rijeke Bosne, Save i drugih vodotoka, • km rekonstruiranog ljetnog nasipa na području općine Domaljevac-Šamac.
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP,</u> • <u>Agencija za vode oblasnog riječnog sliva rijeke Save,</u> • Općine Županije Posavske,

KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Stanovništvo Županije Posavske, • Poslovni subjekti Županije Posavske, • Stanovnici naseljenih mjesta u obalnom i priobalnom pojasu rijeka i drugih vodotoka općine, • Športski ribolovci, • Pioniri škole ribolova, • Turisti i drugi posjetitelji.
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	1.420.000 KM Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Općina Odžak 8% • Vlada Županije Posavske 12% • Fond za zaštitu okoliša 30% • Vlada FBiH 30% • Ostali izvori 20%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016.- 2018. god.

STRATEŠKI CILJ	3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu uskladenu sa principima održivog razvoja.
PRIORITET	3.3 Podrška primjeni standarda i najboljih tehnologija u zaštiti okoliša i upravljanju prirodnim resursima.
MJERA	3.3.1 Promocija principa prevencije u zaštiti okoliša i zdravlja stanovništva
CILJ MJERE	Stvoriti organizacioni okvir i kroz njega promovirati odgovoran i aktivan pristup zaštiti okoliša i zdravlja stanovništva, sa fokusom na preventivno djelovanje
SADRŽAJ MJERE	<p>Kako bi se postigao postavljeni cilj, ova mjera uključuje provođenje više srodnih i međusobno povezanih akcija i to:</p> <p>3.3.1.1. Informirati, educirati građane, privrednike i službenike o značaju očuvanja okoliša i prirode.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvojiti zajednički pristup provođenju aktivnosti informiranja i edukacije na nivou Županije, • Sačinjiti Plan informiranja i edukacije, odrediti aktere i usvojiti vremenski okvir, • Osigurati tehničke i kadrovske kapacitete potrebne za provođenje aktivnosti, • Organizirati informativno-edukativne skupove u svim općinama Županije. <p>3.3.1.2. Ograničavanje štetnih utjecaja invazivnih vrsta na zdravje stanovništva i okoliš.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provođenje procesa javne nabavke za vršenje mehaničkog uništavanja ambrozije, • Izbor najpovoljnijeg ponuđača za vršenje mehaničkog uništavanja ambrozije, • Izvođenje radova na mehaničkom uništavanju ambrozije.
REZULTAT	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plan informiranja i edukacije usvojen od strane nadležnog organa,

	<ul style="list-style-type: none"> • Održano min. 40 informativno-edukativnih skupova o značaju i načinima očuvanja okoliša • 650.000 m² površina očišćenih od ambrozije. 	
RAZVOJNI UČINAK	Uspostavljanjem sustava informiranja i edukacije građana, gospodarstvenika, službenika i ostalih zainteresiranih subjekata na nivou Županije će se omogućiti kontinuitet i informiranja i edukacije o zaštiti okoliša, sa fokusom na preventivno djelovanje	
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Plan informiranja i edukacije usvojen od strane nadležnog organa, • Broj održanih informativno-edukativnih skupova, • m² površina očišćenih od ambrozije. 	
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Županije,</u> • Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja Županije, • Mediji, • JP poduzeća, • Gospodarska komora Županije. 	
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Zaposleni u upravi, • Gospodarski subjekti, • Učenici i studenti, • NVO, • Stanovništvo Županije, • Turisti i drugi posjetitelji. 	
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	425.000 KM	Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 65% • Općina Odžak 10% • Općina Orašje 10% • Općina Domaljevac-Šamac 5% • Ostali izvori 10%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2017.- 2020. god.	

STRATEŠKI CILJ	<i>3. Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu usklađenu sa principima održivog razvoja.</i>
PRIORITET	<i>3.3 Podrška primjeni standarda i najboljih tehnologija u zaštiti okoliša i upravljanju prirodnim resursima.</i>
MJERA	<i>3.3.2 Primjena principa energijske efikasnosti u cilju očuvanja prirodnih resursa</i>
CILJ MJERE	Povećanje energijske efikasnosti domaćinstava, javnih objekata i javne rasvjete na području Županije posavske
SADRŽAJ MJERE	<p>Kako bi se postigao postavljeni cilj, ova mjera obuhvata više srodnih i međusobno povezanih akcija i to:</p> <p><i>3.3.2.1. Energijski efikasna rekonstrukcija javnih objekata i javne rasvjete.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Osiguranje finansijskih sredstava • Preliminarni energetski pregled javnih objekata objekata i izrada elaborata za optimizaciju javne rasvjete • Izrada projektne dokumentacije za izvođenje potrebnih radova • Provodenje postupka javne nabave • Izvođenje radova

	<ul style="list-style-type: none"> • Tehnički prijem i energetsko certificiranje rekonstruiranih javnih objekata, • Tehnički prijem radova izvedenih na sustavima javne rasvjete <p><i>3.3.2.2. Realizaciju programa potpore domaćinstvima u provedbi mjera energijske efikasnosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kreiranje kriterija, obima i plana provedbe pružanja potpore domaćinstvima u nabavci energijski učinkovitih kućanskih aparata/uređaja, • Sklapanje ugovora sa poslovnim subjektima koji distribuiraju energijski efikasne kućanske aparate/uređaje, • Realizacija programa potpore.
REZULTAT	<p>Do 2019. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekonstruirano i certificirano 15 javnih objekata na području Županije, • Min. 10 km optimiziranih sustava javne rasvjete na području Županije, <p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Min. 500/god (ukupno 2.500) građana iskoristilo sredstva iz programa potpore
RAZVOJNI UČINAK	Rekonstrukcijom javnih objekata i sustava javne rasvjete po principima energijske efikasnosti, te provedbom programa potpora doprinijeti će se smanjenju potrošnje energije u domaćinstvima, javnim objektima i sustavima javne rasvjete, odnosno zaštiti okoliša i smanjenju iskorištavanja prirodnih resursa
INDIKATORI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • Broj rekonstruiranih i certificiranih javnih objekata • km optimiziranih sustava javne rasvjete • Broj građana koji je iskoristio sredstva iz programa potpore
ODGOVORNI ZA KOORDINACIJU IMPLEMENTACIJE MJERE	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Županije,</u> • Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja Županije, • Općine Orašje, Odžak, Domaljevac-Šamac, • Upravitelji javnih objekata odabranih za rekonstrukciju, • Poslovni subjekti.
KORISNICI	<ul style="list-style-type: none"> • Korisnici javnih objekata • Općine Županije • Upravitelji sustava javne rasvjete • Poslovni subjekti • Stanovništvo
OKVIRNA FINANCIJSKA SREDSTVA I IZVORI	2.000.000 KM Izvori: <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Županije Posavske 20% • Općine Županije 10% • Ostali izvori 70%
RAZDOBLJE PROVEDBE MJERE	2016.- 2020. god.

2.2. Indikativni finansijski i terminski okvir

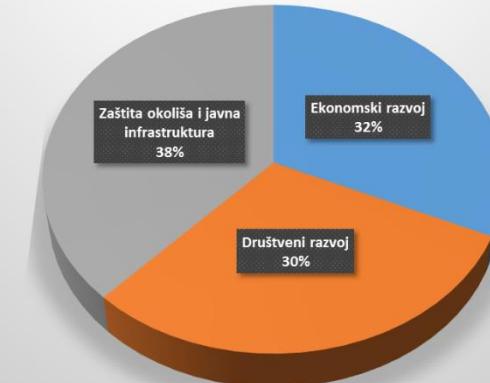
Indikativni finansijski okvir je izračunat na osnovu procjena s kojima je raspolagao Županijski odbor za razvoj i na osnovu testiranja sličnih projekata i mjera u drugim županijama i državama. Moguće je vidjeti da su finansijski najveće mjere predviđene u okviru strateškog cilja usmjerenog na zaštitu okoliša i javnu infrastrukturu jer se u okviru tog cilja žele osigurati učinkovite komunalne i druge javne usluge kako bi građani i ulagači mogli ugodno živjeti i raditi.

Razmatranjem strukture sektora u planiranim finansijskim sredstvima za mjere predviđene Strategijom primjetan je izbalansiran pristup svim sektorima. Tako je za sektor ekonomskog razvoja predviđeno 32% finansijskih sredstava, društveni razvoj 30%, dok je za zaštitu okoliša i javnu infrastrukturu planirano 38% sredstava.

Ukupno planirana sredstva su na razini od cca 64 miliona KM za svih 5 godina za ukupno 26 mjeru. Učešće Županije Posavske iznosi 43%, općina Županije Posavske 11%, korisnika sredstava 3%, Vlade FBiH 1% te ostalih izvora 42% (krediti, fond za zaštitu okoliša, agencije za vode, donatori i dr.). Većina mjera će se provoditi kroz cjelokupan period realizacije strategije, odnosno od 2016. do 2020. godine. Za planirane mjeru u prve tri godine realizacije strategije predviđena su sredstva u iznosu od cca 33 milijuna KM (cca 7,2 milijuna KM u 2016. godini, 13,4 milijuna KM u 2017. godini i 12,4 milijuna KM u 2018. godini). U planiranom iznosu od cca 33 milijuna KM za prve tri godine učešće Županije Posavske je cca 14 milijuna dok je učešće ostalih aktera cca 19 milijuna KM.

U nastavku su prikazane mjeru po strateškim ciljevima odnosno po sektorima razvoja.

Učešće sektora u planiranim finansijskim sredstvima za mjere Strategije razvoja Županije Posavske

Mjere	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Iznos u KM
Mjere strateškog cilja 1. (ekonomski razvoj)						20.237.500
1.1.1. Okrugljavanje poljoprivrednih gospodarstava.	X	X	X	X	X	1.500.000
1.1.2. Unaprjeđenje infrastrukture za razvoj poljoprivrede.	X	X	X	X	X	5.500.000
1.1.3. Podrška modernizaciji poljoprivredne proizvodnje.	X	X	X	X	X	3.317.500
1.1.4. Podrška poljoprivrednim akterima na području Županije Posavske (udruge, zadruge, prerađivači, otkupljivači i dr.).	X	X	X	X	X	700.000

1.2.1. Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja.	X	X	X	X	X	5.600.000
1.2.2. Podrška jačanju konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i obrtnika.	X	X	X	X		2.000.000
1.3.1. Podrška razvoju turizma na području općine Orašje.		X	X	X	X	540.000
1.3.2. Podrška razvoju turizma na području općine Odžak.	X	X	X	X	X	980.000
1.3.3. Podrška razvoju turizma na području općine Domaljevac-Šamac.	X	X	X	X	X	100.000
Mjere strateškog cilja 2. (društveni razvoj)						19.474.118
2.1.1. Izgradnja športske, kulturne i obrazovne infrastrukture i jačanje društvenih aktivnosti.	X	X	X	X	X	3.544.118
2.1.2. Podrška stambenom zbrinjavanju socijalno osjetljivih kategorija stanovništva.	X	X	X	X	X	4.000.000
2.2.1. Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju.	X	X	X	X	X	4.600.000
2.2.2. Podrška obrazovanju mlađih.	X	X	X	X	X	750.000
2.3.1. Jačanje kapaciteta civilne zaštite Županije Posavske.	X	X	X	X	X	550.000
2.3.2. Jačanje kapaciteta vatrogasnih postrojbi.		X	X	X	X	1.930.000
2.3.3. Jačanje kapaciteta i preventivnog djelovanja policije.	X	X	X			1.100.000
2.3.4. Deminiranje preostalih kontaminiranih površina Županije Posavske.	X	X	X	X	X	3.000.000
Mjere strateškog cilja 3. (zaštita okoliša i javna infrastruktura)						24.185.500
3.1.1. Izrada prostorno planske dokumentacije.	X	X	X			600.000
3.1.2. Usklađivanje zakonodavnog i planskog okvira za zaštitu okoliša sa BH i EU legislativom i standardima.		X	X	X		140.500
3.1.3. Jačanje institucionalnih kapaciteta sustava za zaštitu okoliša i upravljanje prostorom.		X	X	X	X	2.900.000
3.1.4. Uspostava integriranog sustava upravljanja otpadom.		X	X	X	X	10.000.000
3.2.1. Modernizacija i izgradnja vodoopskrbnih sustava.	X	X	X	X	X	2.700.000
3.2.2. Modernizacija i izgradnja sustava za odvodnju i tretman otpadnih voda.	X	X	X	X	X	4.000.000
3.2.3. Jačanje infrastrukture za obranu od poplava.	X	X	X			1.420.000
3.3.1. Promocija principa prevencije u zaštiti okoliša i zdravlja stanovništva.		X	X	X	X	425.000
3.3.2. Primjena principa energijske efikasnosti u cilju očuvanja prirodnih resursa.	X	X	X	X	X	2.000.000
UKUPNO						63.897.118

2.3. Institucionalni i organizacijski okvir za provedbu strategije

Institucionalni i organizacioni okvir za realizaciju strategije razvoja jasno definira organizacione strukture, uloge i odgovornosti za učinkovito provođenje strategije razvoja. Za uspješno provođenje strategije na razini Županije Posavske imenuje se Ured za gospodarski razvoj Županije Posavske kao tijelo čiji zadatak je provedba, monitoring i evaluacija strategije razvoja.

Dakle, Ured za gospodarski razvoj Županije Posavske postaje Jedinica za planiranje i upravljanje razvojem, odnosno jedinica koja obavlja sljedeće poslove:

- koordinacije izrade Strategije razvoja Županije i programiranje razvoja Županije;
- sudjeluje u izradi sektorskih strategija županije, Strategija razvoja jedinica lokalne samouprave u sastavu Županije i Strategije razvoja Federacije;
- osigurava usklađenost proračunskog planiranja i programa javnih ulaganja s razvojnim prioritetima definiranim u usvojenim strateškim dokumentima;
- koordinira razradu i implementaciju projekata identificiranih u Strategiji razvoja Županije u suradnji s nadležnim županijskim ministarstvima, susjednim županijama/kantonima i jedinicama lokalne samouprave u sastavu Županije, a koji doprinose ostvarenju razvojnih prioriteta;
- koordinira proces monitoringa, ocjenjivanja i izvještavanja o ostvarivanju Strategije razvoja Županije u skladu s utvrđenim sustavom indikatora i vođenje javno dostupne baze podataka za praćenje implementacije strateških dokumenata Županije;
- obavlja poslove iz oblasti planiranja i upravljanja razvojem u procesu europskih integracija;
- unapređenje odnosa u privatnom i javnom sektoru;
- privlačenje inozemnih ulagača i stručna pomoć i podrška pri izradi i realizaciji poslovnih i investicijskih projekata;
- podržavanje održivog gospodarskog i socioekonomskog razvoja Županije;
- pripremu i provođenje projekata regionalnog razvoja čiji je sudionik Županija;
- promoviranje programa EU kao i obavljanje drugih poslova od značaja za razvoj Županije.

Na razini projekata Ured za gospodarski razvoj Županije Posavske koordinira pripremu projekta i ostaje ključna organizacija u tehničkoj pomoći razvojnim partnerima u pripremi i implementaciji projekta. Ured za gospodarski razvoj Županije Posavske za kvalitetnu pripremu projekta priprema informacije o budućim finansijskim mogućnostima za projekte, podržava projektne partnere u pripremi projektne dokumentacije i prijave i podupire partnere u implementaciji projekta u tehničkom i u smislu sadržaja. Razvojni partneri su svi oni partneri, odnosno institucije koje pripremaju projekte i provode ih za boljšak Županije.

Vlada Županije Posavske je tokom 2011. godine donijela Uredbu o utemeljenju Ureda za gospodarski razvoj Županije Posavske koja je postala aktuelna 2015. godine, imenovanjem direktora Ureda za gospodarski razvoj Županije Posavske.

Na temelju utvrđenih nedostajućih operativnih kapaciteta Ureda za gospodarski razvoj Županije Posavske, potrebno je osnažiti postojeće kapacitete popunjavanjem pozicija državnih službenika za oblast razvoja. U ovom segmentu je potrebno jačanje ljudskih resursa za potrebe implementacije programa međunarodne saradnje. Popunjavanje radnih mesta moglo bi se izvršiti internim premještajem iz postojećih kapaciteta, ili popunjavanjem radnih mesta putem konkursa, što bi zahtijevalo izdvajanje dodatnih proračunskih sredstava, dok bi dinamika upošljavanja ovisila o odobrenim sredstvima u Proračunu Županije.

Ovaj Ured bi trebao sa ojačanim kapacitetima da preuzme koordinaciju razvojnog planiranja, praćenja i izvještavanja na razini Županije Posavske. Uredom rukovodi direktor, a bila bi potrebna još 3 državna

službenika za potrebe razvoja. Navedene procese kapacitiranja Ureda za gospodarski razvoj Županije Posavske potrebno je provesti najkasnije do početka 2016. godine.

Uloge aktera u planiranju i upravljanju razvojem Županije Posavske

Vlada Županije Posavske. U okviru sustava za upravljanje razvojem, Vlada Županije Posavske je odgovorna za: (i) usvajanje strategije razvoja, kao i drugih relevantnih strateških dokumenata; (ii) definiranje upravljanja, implementacije, monitoringa i evaluacije strateških dokumenata; (iii) usvajanje budžeta i programa javnih investicija, u skladu sa strateškim razvojnim prioritetima; (iv) usvajanje godišnjeg plana rada baziranog na planovima rada kantonalnih institucija po strateškom okviru; (v) usvajanje regulatornih i administrativnih okvira koji osiguravaju efektivnu realizaciju strateških dokumenata i razvojnih prioriteta; (vi) iniciranje partnerstva-između domaćih institucija viših, kantonalnih i lokalnih nivoa vlasti, kao i međunarodnih partnera, tako da potakne realizaciju razvojnih prioriteta; (vii) monitoring realizacije strateških dokumenata i pregled procesa; (viii) osiguranje transparentnog i participatornog planiranja razvoja i upravljanja u Županiji Posavskoj.

Županijska ministarstva i institucije. Ključne funkcije županijskih ministarstava (i relevantnih sektora) kao i drugih organa uprave i upravnih organizacija unutar sustava za upravljanje razvojem uključuju: (i) koordiniranje i uključivanje u proces razvoja integriranih ili sektorskih strategija; (ii) koordiniranje sa pripadajućim jedinicama lokalne samouprave u procesu izrade i implementacije županijskih strategija; (iii) priprema godišnjeg/višegodišnjeg plana rada za ministarstvo bazirano na usvajanju strateških dokumenata (i njihovih operativnih okvira) koji su direktno vezani za budžet i program javnih investicija Županije Posavske; (iv) osiguravanje ispravnosti u procesima implementacije, monitoringa i izveštavanja u realizaciji mjera/prioriteta identifikovanih unutar godišnjeg plana rada ministarstva/institucije, baziranog na razvojnim ciljevima i indikatorima postavljenih unutar relevantnog strateškog okvira; (v) korištenje informativnog sustava za upravljanje javnim investicijama (PIMIS) u procesu pripreme županijskog programa javnih investicija, baziranog na konkretnim prioritetima postavljenim unutar relevantnih strateških dokumenata; (vi) razmjenu informacija i interakciju sa Uredom za gospodarski razvoj Županije Posavske u procesu godišnjeg planiranja, budžetiranja, implementacije, monitoringa i realizacije razvojnih prioriteta.

Jedinice lokalne samouprave unutar Županije Posavske. U skladu sa lokalnim strategijama razvoja i koristeći nastajanje Jedinica za planiranje i upravljanje na lokalnom nivou, jedinice lokalne samouprave učestvuju u sustavu za upravljanje razvojem kako slijedi: (i) učešće u izradi strateških dokumenata Županije; (ii) koordinaciju razrade i implementacije projekata identifikovanih u strategiji razvoja jedinice lokalne samouprave u saradnji sa nadležnim institucijama u okviru jedinice lokalne samouprave, županijskim institucijama, susjednim jedinicama lokalne samouprave i socio-ekonomskim partnerima, a koji doprinose realizaciji razvojnih prioriteta; (iii) učešće u pripremi javnih programa investicija Županije, baziranih na lokalnim prioritetima i onim koji su identifikovani unutar Strategije razvoja Županije Posavske; (iv) pružanje informacija i izveštaja vezanih za godišnju implementaciju lokalnih strategija; (v) učešće u partnerskim tijelima za razvoj u Županiji Posavskoj (npr. Županijski odbor za razvoj i Partnerska grupa).

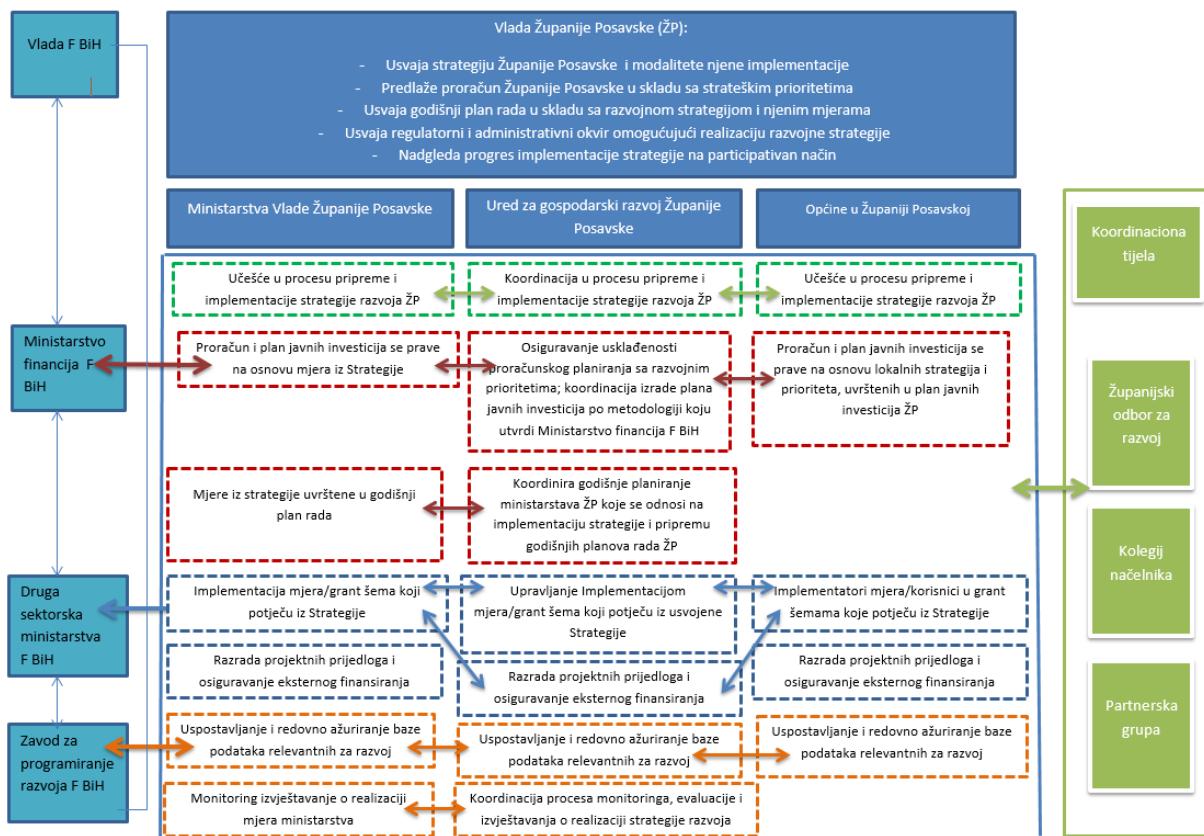
Ostali akteri. Razvojne agencije, udruženja poslodavaca, privredna i obrtnička komora, i ostali akteri imaju slijedeće funkcije u sustavu za upravljanje razvojem u Županiji Posavskoj: (i) podrška u procesu identifikacije, razvoja i implementacije projekata koji zadovoljavaju razvojne potrebe regije, u partnerstvu sa jedinicama lokalne samouprave, županijskim vlastima, privatnim sektorom i socio-ekonomskim interesnim skupinama; (ii) pružaju podršku u razvoju biznis ideja i start-up-ova u regiji, kao i podršku ekonomskom razvoju i kreiranju radnih mjesta; (iii) pružaju informacije i surađuju sa Uredom za gospodarski razvoj Županije Posavske vezano za godišnju implementaciju prioriteta i

projekata, koji direktno doprinose implementaciji županijskih razvojnih strategija; (iv) učestvuju u partnerskim tijelima za razvoj Županije Posavske (npr. Županijski odbor za razvoj i Partnerska grupa).

Županijski odbor za razvoj. Županijski odbor za razvoj je ključno tijelo u izradi strategije, monitoringu i reviziji procesa. Uključuje predstavnike svih ministarstava, socio-ekonomskih partnera i nevladinog sektora. Kao takav, Županijski odbor za razvoj je odgovoran za: (i) koordinaciju procesa planiranja i osiguranje ključnih strateških inputa kroz sve faze procesa planiranja; (ii) savjetodavnu podršku u procesu koordiniranja izrade trogodišnjih i godišnjih planova institucija prema razvojnim prioritetima i mjerama utvrđenim u okviru integriranih ili sektorskih strategija razvoja, i u skladu sa principom „1+2“; (iii) savjetodavnu podršku u procesu koordiniranja razrade i implementacije projekata identificiranih u strategiji razvoja, u saradnji sa nadležnim federalnim, županijskim ministarstvima/institucijama, jedinicama lokalne samouprave u sastavu županije, a koji doprinose realizaciji razvojnih prioriteta; (iv) savjetodavnu ulogu u procesu usklađivanja proračuna i programa javnih investicija sa razvojnim prioritetima definiranim u usvojenim strateškim dokumentima.

Partnerska grupa. Partnerska grupa Županije Posavske će biti konsultativno partnersko tijelo, koje osigurava angažman i kontribuciju šireg broja interesnih skupina, ne samo u procesu strateškog planiranja, nego i u praćenju procesa implementacije strategije. Može se sastojati od predstavnika županijskih i izvršnih nivoa vlasti, vodstva jedinica lokalne samouprave, akademске zajednice, privatnog sektora i medija, i kao takav će biti mehanizam razvoja partnerstva u okviru Partnerske grupe. Glavne funkcije ovog tijela u okviru procesa upravljanja razvojem će uključivati: (i) redovne sastanke kako bi se osigurale diskusije u procesu implementacije strategije, diskusije o godišnjim prioritetima i finansijskim mehanizmima, itd.; (ii) pružanje preporuka za strateške prioritete Županije Posavske, koje će biti uvrštene u procese planiranja i razvoja na federalnom i državnom nivou; (iii) diskusije u vezi sa razvojnim prioritetima i inicijativama, koje zahtijevaju zajedničke akcije različitih županijskih i lokalnih institucija u skladu sa strategijama razvoja; (iv) diskusije i preporuke za regionalne socijalne, ekonomske i okolišne projekte/prioritete i potencijale; (v) služi kao participatorna platforma diskusije za sve interesne skupine koje iznose ideje i prijedloge za razvoj, i povezivanje javnog, privatnog i civilnog sektora u zajedničkoj akciji.

Naredna šema prikazuje odnose, veze i koordinaciju procesa upravljanja razvojem za Županiju Posavsku.

2.4. Plan praćenja, izvještavanja, evaluacije i revizije strategije

Stvarni rezultati razvoja, koji proizlaze iz implementacije strategije razvoja, mogu biti vidljivi i mjerljivi jedino ukoliko se sustavno provodi praćenje i vrednovanje realizacije strategije. Sustavno praćenje i vrednovanje (monitoring i evaluacija) realizacije strategije omogućava mjerjenje nivoa ostvarenja postavljenih ciljeva, dajući također mogućnost za poduzimanje pravovremenih mera u cilju eventualnih korekcija, te ocjenjivanje sveukupne uspješnosti realizacije strategije.

Da bi se postiglo povezivanje razvojnih politika na širem regionalnom nivou i povezivanje politika ministarstava sa provedbom mera Strategije, Ured za gospodarski razvoj Županije Posavske vrši pripremu godišnjeg izvještaja o stanju implementacije Strategije razvoja Županije Posavske. Izvještaj koji sadrži pregled provedenih projekata, pregled postignutih pokazatelja, procjenu promjene stanja što se tiče početnog stanja, finansijski izvještaj i komentar na provedbu Strategije razvoja, a sadrži najviše 5 stranica, potrebno je svake godine predstaviti Vladi Županije Posavske, Skupštini Županije Posavske i Kolegiju načelnika općina Županije Posavske.

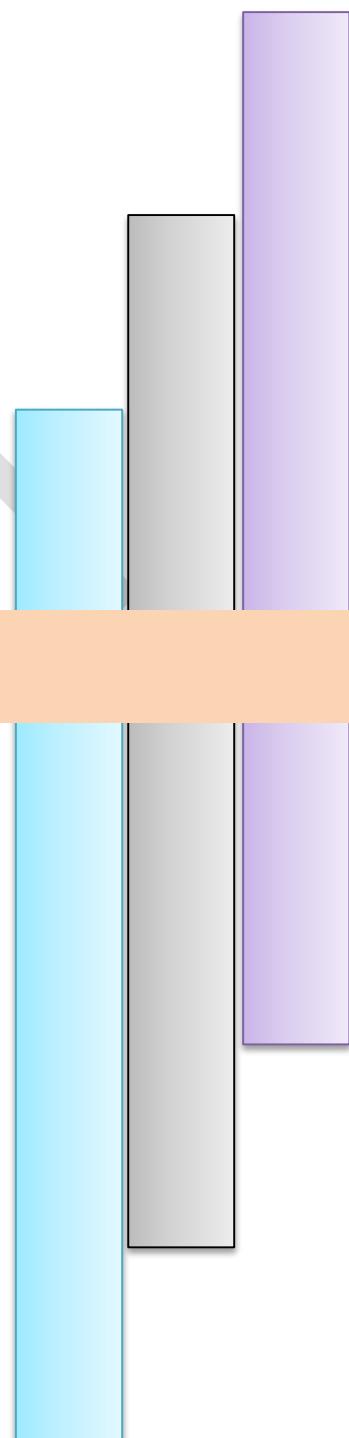
Predsjednik Vlade i Vlada Županije Posavske, u obliku kratkog izvještaja od najviše 2 stranice, dobivaju informacije o provedbi Strategije svakih šest mjeseci, čime se omogućava aktivnija uloga u praćenju provedbe Strategije razvoja Županije Posavske.

Ured za gospodarski razvoj Županije Posavske je ključni organ provedbe Strategije razvoja Županije koji sa ministarstvima Vlade Županije, koordinira implementaciju strategije. Županijski odbor za razvoj nastavlja funkcioniranje i predstavlja ključno tijelo koje ima savjetodavnu ulogu, kao što je opisano u prethodnom poglavljju.

Praćenje podrazumijeva sustav prikupljanja i obrade podataka u svrhu usporedbe postignutih rezultata sa planiranim. Da bismo upravljali implementacijom strategije, kao i implementacijom projekata, moramo biti u mogućnosti mjeriti nivo ostvarenja definiranih ciljeva i rezultata u određenom vremenskom periodu, za što nam služe objektivno provjerljivi pokazatelja. Tabela u okviru Priloga 4 sa očekivanim rezultatima i njihovim pokazateljima (od nivoa projekata preko prioriteta do strateških ciljeva) mogu biti od koristi Uredu za gospodarski razvoj Županije Posavske i ostalim akterima uključenim u proces praćenja realizacije strategije, a iste se nalaze u prilogu ove strategije.

PRILOZI

Prilog 1 – Operativni/Akcioni trogodišnji plan sa finansijskim okvirom

Mjere/Aktivnosti	2016.g.	2017.g.	2018.g.	UKUPNO	Proračun ŽP	Ostali izvori	Nosilac implementacije ¹⁰
Mjere strateškog cilja 1. (ekonomski razvoj)	2.353.500	3.753.500	3.642.500	9.749.500	5.532.600	4.216.900	
1.1.1. Okrugnjavanje poljoprivrednih gospodarstava.	200.000	300.000	300.000	800.000	560.000	240.000	<u>Min. poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, Općine u ŽP.</u>
1.1.1.1. Sufinanciranje poljoprivrednih gospodarstava koja kupovinom susjednih parcela okrugnjavaju poljoprivredna gospodarstva.	200.000	200.000	200.000	600.000	420.000	180.000	
1.1.1.2. Nastavak procesa komasacije i uređenja zemljišta.		100.000	100.000	200.000	140.000	60.000	
1.1.2. Unaprjeđenje infrastrukture za razvoj poljoprivrede.	50.000	1.200.000	1.200.000	2.450.000	673.000	1.777.000	<u>Min. poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, Općine ŽP, Federalno min. poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.</u>
1.1.2.1. Sanacija i rekonstrukcija hidromelioracione kanalske mreže.		700.000	700.000	1.400.000	588.000	812.000	
1.1.2.2. Uvođenje sustava protugradne zaštite na području Županije Posavske.	50.000			50.000	45.000	5.000	
1.1.2.3. Uspostava sustava navodnjavanja i odvodnjavanja na području općine Odžak.		500.000	500.000	1.000.000	40.000	960.000	
1.1.3. Podrška modernizaciji poljoprivredne proizvodnje.	663.500	663.500	552.500	1.879.500	1.503.600	375.900	<u>Min. poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP</u>
1.1.3.1. Modernizaciju poljoprivredne proizvodnje uvođenjem uređaja u proizvodnji mlijeka (tzv. električna četka za krave).	36.000	36.000		72.000	57.600	14.400	

¹⁰ U mjerama može biti navedeno više odgovornih aktera za koordinaciju implementacije mjerne ali onaj koji se nalazi na prvom mjestu i/ili je podvučen predstavlja najodgovornijeg za provođenje mjerne.

1.1.3.2. Uvođenje klimatizacijskih uređaja i računala za praćenje mikroklima u objektima za tov brojlera i uzgoj 18-to tjednih pilenki.	84.500	84.500	84.500	253.500	202.800	50.700	
1.1.3.3. Uvođenje sustava za navodnjavanje kišenjem.	468.000	468.000	468.000	1.404.000	1.123.200	280.800	
1.1.3.4. Uvođenje uređaja za aplikaciju zaštitnih sredstava (zamagljivača) u proces proizvodnje povrća i cvijeća u plastenicima.	75.000	75.000		150.000	120.000	30.000	
1.1.4. Podrška poljoprivrednim akterima na području Županije Posavske (udruge, zadruge, prerađivači, otkupljavači i dr.).	140.000	140.000	140.000	420.000	336.000	84.000	
1.1.4.1. Podrška udruživanju poljoprivrednih proizvođača i prerađivača (otkupljavača)	75.000	75.000	75.000	225.000	180.000	45.000	
1.1.4.2. Analiza poljoprivrednog tla.	65.000	65.000	65.000	195.000	156.000	39.000	
1.2.1. Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja.	800.000	800.000	800.000	2.400.000	1.200.000	1.200.000	
1.2.1.1. Otklanjanje administrativnih barijera u poslovanju gospodarskih subjekata.	200.000	200.000	200.000	600.000	300.000	300.000	
1.2.1.2. Razvoj poslovne infrastrukture na području Županije Posavske.	600.000	600.000	600.000	1.800.000	900.000	900.000	
1.2.2. Podrška jačanju konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i obrtnika.	400.000	400.000	400.000	1.200.000	1.200.000	0	
1.2.2.1. Nepovratne finansijske poticaje uvođenju novih i naprednih standarda u malom gospodarstvu.	100.000	100.000	100.000	300.000	300.000	0	
1.2.2.2. Poticaje subjektima malog gospodarstva i obrtništva vezane za nova ulaganja u osnovna sredstva.	300.000	300.000	300.000	900.000	900.000	0	
1.3.1. Podrška razvoju turizma na području općine Orašje.		100.000	100.000	200.000	20.000	180.000	
1.3.1.1. Afirmacija i turistička valorizacija fosilnog hrasta Abonosa (kroz uređenje reprezentativnog		50.000	50.000	100.000	10.000	90.000	

eksploatacijskog polja hrasta Abonosa, prvu fazu osnivanja muzeja Abonosa),							veza, turizma i zaštite okoliša ŽP.
1.3.1.2. Unaprjeđenje kapaciteta športsko-ribolovnog centra Oštra Luka.		25.000	25.000	50.000	5.000	45.000	
1.3.1.3. Uređenje šetnice i biciklističke staze uz rijeku Savu.		25.000	25.000	50.000	5.000	45.000	
1.3.2. Podrška razvoju turizma na području općine Odžak.	100.000	130.000	130.000	360.000	30.000	330.000	<i>Turistička zajednica ŽP; Općina Odžak; Min. okoliša i turizma FBiH; Min. prometa, veza, turizma i zaštite okoliša ŽP.</i>
1.3.2.1. Turistička valorizacija zaštićenog područja Starača Vojskova.		5.000	5.000	10.000	0	10.000	
1.3.2.2. Revitalizacija objekta zgrade općine – Mala vijećnica Beledija.	100.000	100.000	100.000	300.000	30.000	270.000	
1.3.2.5. Uređenje šetnice i biciklističke staze uz rijeku Savu.		25.000	25.000	50.000	0	50.000	
1.3.3. Podrška razvoju turizma na području općine Domaljevac-Šamac		20.000	20.000	40.000	10.000	30.000	<i>Turistička zajednica ŽP; Općina Domaljevac-Šamac; Min. prometa, veza, turizma i zaštite okoliša ŽP.</i>
1.3.3.1. Prva faza izgradnje banjsko rekreativskog centra u Domaljevcu.		10.000	10.000	20.000	5.000	15.000	
1.3.3.2. Oživljavanje kulturno povijesne baštine Domaljevca kroz formiranje etno sela.		10.000	10.000	20.000	5.000	15.000	
Mjere strateškog cilja 2. (društveni razvoj)	3.326.824	4.276.824	4.366.824	11.970.472	5.089.356	6.881.116	
2.1.1. Izgradnja športske, kulturne i obrazovne infrastrukture i jačanje društvenih aktivnosti	596.824	781.824	721.824	2.100.472	727.856	1.372.616	<i>Općine ŽP; Min. prosvjete, znanosti, kulture i športa ŽP; Mjesne zajednice; Školski ŠC fra Martina Nedića.</i>
2.1.1.1. Unaprijeđenje rada mjesnih zajednica izgradnjom, sanacijom i adaptacijom društvenih domova.	200.000	200.000	200.000	600.000	180.000	420.000	
2.1.1.2. Rekonstrukcija, sanacija i dogradnja športskih terena.		125.000	125.000	250.000	125.000	125.000	
2.1.1.3. Dovršetak izgradnje školske športske dvorane u ŠC Orašje.	396.824	396.824	396.824	1.190.472	392.856	797.616	

2.1.1.4. Zamjena krovišta u Centralnoj osnovnoj školi u Odžaku.		60.000		60.000	30.000	30.000	
2.1.2. Podrška stambenom zbrinjavanju socijalno osjetljivih kategorija stanovništva	600.000	850.000	850.000	2.300.000	244.000	2.056.000	
2.1.2.1. Obnova stambenog fonda i infrastrukture za povratnike i poplavama pogodjenih stanovnika na području Županije Posavske.	600.000	600.000	600.000	1.800.000	36.000	1.764.000	
2.1.2.2. Izgradnja doma za stara i nemoćna lica.		250.000	250.000	500.000	208.000	292.000	
2.2.1. Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju	920.000	920.000	920.000	2.760.000	1.815.000	945.000	
2.2.1.1. Sufinanciranje zapošljavanja i samozapošljavanja stanovništva.	500.000	500.000	500.000	1.500.000	1.500.000	0	
2.2.1.2. Sufinanciranje upošljavanja pripravnika kod privatnih poslodavaca – Prvo radno iskustvo.	160.000	160.000	160.000	480.000	180.000	300.000	
2.2.1.3. Sufinanciranje samozapošljavanja i zapošljavanja razvojačenih branitelja.	260.000	260.000	260.000	780.000	135.000	645.000	
2.2.2. Podrška obrazovanju mladih	150.000	150.000	150.000	450.000	450.000	0	
2.2.2.1. Stipendiranje đaka i studenata.	100.000	100.000	100.000	300.000	300.000	0	
2.2.2.2. Subvencioniranje prijevoza đaka i studenata.	50.000	50.000	50.000	150.000	150.000	0	
2.3.1. Jačanje kapaciteta civilne zaštite Županije Posavske	50.000	200.000	300.000	550.000	550.000	0	
2.3.1.1. Formiranje operativnog centra civilne zaštite.	50.000	50.000	100.000	200.000	200.000	0	
2.3.1.2. Formiranje jedinice za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom.		100.000	100.000	200.000	200.000	0	
2.3.1.3. Profilirati Županijsku upravu Civilne zaštite u savjetodavno/stručno tijelo po pitanju smanjenja rizika od katastrofa (SROK) od pomoći svim ostalim segmentima društva.		50.000	100.000	150.000	150.000	0	

Općine ŽP; Min.
zdravstva, rada i
socijalne politike ŽP;
Privatni investitori.

Min. gospodarstva i
prostornog uređenja
ŽP; Min. branitelja ŽP;
Služba za upošljavanje
ŽP.

Ministarstvo prosvjete,
znanosti, kulture i
športa ŽP.

Županijska uprava
civilne zaštite; Min.
unutarnjih poslova ŽP.

2.3.1.4. Ojačati cjelokupan sustav smanjenja rizika od katastrofa kroz podršku uključivanja nevladinih organizacija u izgradnji kapaciteta u prevenciji, pripravnosti i odgovoru na katastrofe te provođenje redovite obuke i edukacije stanovništva o mjerama zaštite i spašavanja.	0	0	0	0	0	0	
2.3.2. Jačanje kapaciteta vatrogasnih postrojbi		412.500	462.500	875.000	422.500	452.500	<u>Županijska uprava civilne zaštite.</u>
2.3.2.1. Formiranje profesionalne vatrogasne postrojbe.		362.500	362.500	725.000	362.500	362.500	
2.3.2.2. Završetak radova na izgradnji vatrogasnog doma u općini Odžak		50.000	100.000	150.000	60.000	90.000	
2.3.3. Jačanje kapaciteta i preventivnog djelovanja policije	410.000	362.500	362.500	1.135.000	844.000	291.000	<u>Ministarstvo unutarnjih poslova ŽP;</u> <u>Osnovne i srednje škole.</u>
2.3.3.1. Prijem kandidata sa SSS zbog školovanja i zapošljavanja u početnom činu „Policajac“.	200.000	200.000	200.000	600.000	600.000	0	
2.3.3.2. Materijalno-tehničko opremanje policije.	200.000	150.000	150.000	500.000	230.000	270.000	
2.3.3.3. Preventivni program suzbijanja zlouporabe droge u školama.	10.000	12.500	12.500	35.000	14.000	21.000	
2.3.4. Deminiranje preostalih kontaminiranih površina Županije Posavske	600.000	600.000	600.000	1.800.000	36.000	1.764.000	<u>BH MAC – Regionalni ured za deminiranje;</u> <u>Županijska uprava civilne zaštite.</u>
Mjere strateškog cilja 3. (zaštita okoliša)	1.550.000	5.438.000	4.472.500	11.460.500	3.330.650	8.129.850	
3.1.1. Izrada prostorno planske dokumentacije.	100.000	250.000	250.000	600.000	480.000	120.000	<u>Min. gospodarstva i prostornog uređenja ŽP,</u> <u>Min. prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP,</u> <u>Min.</u>
3.1.1.1. Izrada Prostornog plana Županije Posavske.	100.000			100.000	50.000	50.000	

3.1.1.2. Izrada Prostornog plana za svaku od 3 općine u Županiji.		250.000	250.000	500.000	430.000	70.000	poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, Općine ŽP.
3.1.2. Usklađivanje zakonodavnog i planskog okvira za zaštitu okoliša sa BH i EU legislativom i standardima.		25.500	65.000	90.500	45.250	45.250	<i>Min. prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP; Min. gospodarstva i prostornog uređenja ŽP; Min. poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP; Općine ŽP.</i>
3.1.2.1. Izrada ekološkog akcionog plana Županije Posavske.		20.000		20.000	10.000	10.000	
3.1.2.2. Izrada ekološkog akcionog plana općine Domaljevac-Šamac.			15.000	15.000	4.750	10.250	
3.1.2.3. Izrada Županijskog i 3 općinska plana upravljanja otpadom.			50.000	50.000	25.000	25.000	
3.1.2.4. Donošenje i usvajanje novog Zakona o komunalnom gospodarstvu Županije posavske (usklađenog sa izmijenjenim okruženjem).		5.500		5.500	5.500	0	
3.1.3. Jačanje institucionalnih kapaciteta sustava za zaštitu okoliša i upravljanje prostorom		1.600.000	650.000	2.250.000	945.000	1.305.000	<i>Min. prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP, Min. gospodarstva i prostornog uređenja ŽP, Min. poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, Općine ŽP.</i>
3.1.3.1. Uspostava sustava za praćenje stanja okoliša – I faza.		50.000	100.000	150.000	90.000	60.000	
3.1.3.2. Jačanje kapaciteta i infrastrukture za realizaciju projekata zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima za financiranje iz domaćih i međunarodnih izvora.		50.000	50.000	100.000	35.000	65.000	
3.1.3.3. Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za poljoprivredno zemljište, uređenje zemljišnih knjiga i katastra nekretnina.		1.500.000	500.000	2.000.000	820.000	1.180.000	
3.1.4. Uspostava integriranog sustava upravljanja otpadom		1.000.000	1.000.000	2.000.000	800.000	1.200.000	<i>Min. prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP, Min. gospodarstva i prostornog uređenja ŽP, Min. poljoprivrede,</i>

							vodoprivrede i šumarstva ŽP, Općine Županijske Posavske, Županijska i općinske inspekcije.
3.2.1. Modernizacija i izgradnja vodoopskrbnih sustava.	600.000	550.000	550.000	1.700.000	255.000	1.445.000	<u>Min. poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, Min. prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP, Min. gospodarstva i prostornog uređenja ŽP, Općine ŽP, Županijska i općinske inspekcije.</u>
3.2.2. Modernizacija i izgradnja sustava za odvodnju i tretman otpadnih voda	800.000		1.000.000	1.800.000	180.000	1.620.000	<u>Min. poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva ŽP, Min. prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP, Min. gospodarstva i prostornog uređenja ŽP, Općine ŽP.</u>
3.2.3. Jačanje infrastrukture za obranu od poplava	750.000	400.000	270.000	1.420.000	170.400	1.249.600	<u>Min. prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP, Agencija za vode oblasnog rječnog sliva rijeke Save, Općine ŽP.</u>
3.2.3.1. Čišćenje dijela korita rijeka, obala, priobalja i priobalja bare Staraća.	600.000	300.000	220.000	1.120.000	112.000	1.008.000	
3.2.3.2. Dovršetak rekonstrukcije ljetnog nasipa u općini Domaljevac-Šamac.	150.000	100.000	50.000	300.000	58.400	241.600	<u>Min. prometa, veza, turizma i zaštite okoliša ŽP, Općine ŽP.</u>
3.3.1. Promocija principa prevencije u zaštiti okoliša i zdravlja stanovništva		212.500	87.500	300.000	195.000	105.000	<u>Min. prometa, veza, turizma i zaštite okoliša ŽP, Min.</u>

3.3.1.1. Informirati, educirati građane, privrednike i službenike o značaju očuvanja okoliša i prirode.		12.500	12.500	25.000	15.000	10.000	<i>gospodarstva i prostornog uređenja Županije, Mediji, JP poduzeća, Gospodarska komora Županije.</i>
3.3.1.2. Ograničavanje štetnih utjecaja invazivnih vrsta na zdravlje stanovništva i okoliš.		200.000	75.000	275.000	180.000	95.000	
3.3.2. Primjena principa energijske efikasnosti u cilju očuvanja prirodnih resursa	100.000	600.000	600.000	1.300.000	260.000	1.040.000	<i>Min. prometa, veza, turizama i zaštite okoliša ŽP, Min. gospodarstva i prostornog uređenja ŽP, Općine ŽP, Upravitelji javnih objekata odabranih za rekonstrukciju, Poslovni subjekti</i>
3.3.2.1. Energijski efikasna rekonstrukcija javnih objekata i javne rasvjete.		500.000	500.000	1.000.000	200.000	800.000	
3.3.2.2. Realizaciju programa potpore domaćinstvima u provedbi mjera energijske efikasnosti	100.000	100.000	100.000	300.000	60.000	240.000	
UKUPNO	7.230.324	13.468.324	12.481.824	33.180.472	13.952.606	19.227.866	

Prilog 2 – Makro indikatori razvoja

R.B.	OSNOVNI INDIKATORI RAZVOJA	indikator	Polazno stanje			2015			2016			Usporedni podaci 2014		
			2014			2015			2016			/FBiH /		
			Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž	Ukupno	M	Ž
	INDEKS RAZVIJENOSTI (FBiH)	indeks	57,8									100		
	Stanovništvo	broj	48.089									2.337.200		
1	Zaposlenih stanovnika	broj	5.600									435.113		
		%	11,64									18,6		
2	Nezaposlenih stanovnika	broj	5.586	3.076	2.510							391.942	190.684	201.258
		%	11,61									16,76		
3	Bruto domaći proizvod	iznos	218.404.000									16.800.000.000		
		po glavi	5606									7.188		
4	Investicije na teritoriji kantona	iznos	19.378.000									2.990.000.000		
5	Broj preduzeća/1000 stanovnika	omjer	62,2									55,1		
6	Prosječna neto plaća u KM	iznos	690									835		
7	Broj učenika osnovnih i srednjih škola na hiljadu stanovnika	broj	97									133		
8	Socijalni i zdravstveni transferi po glavi stanovnika	po glavi	1,46									1,93		
9	Broj ljekara/1000 stanovnika	omjer	1											
10	Iznos realiziranih sredstava za prioritete iz razvojne strategije	iznos												
DOPUNSKI INDIKATORI RAZVOJA														
1	Udio realiziranih kapitalnih investicija u budžetu	iznos	1.009.110											
2	Poljoprivrednih gazdinstava/1000 stanovnika	omjer	39,71									20,75		
3	Broj korisnika socijalne pomoći/1000 stanovnika	omjer	13,12											

4	Zdravstveno osiguranih lica u odnosu na ukupno stanovništvo	omjer	77%								86,5%		
5	Broj aktivnih članova u institucijama kulture	broj											
6	Broj aktivnih članova u sportskim institucijama	broj											
7	Udio stanovništva priključenih na sustave javne vodoopskrbe	procenat	38%								60%		
8	Udio stanovništva priključenog na kanalizacione sustave	procenat	22%								58%		
9	Udio stanovništva obuhvaćenog organiziranim prikupljanjem otpada	procenat	60%								60%		
10	Udio asfaltiranih cesta u ukupnoj dužini cesta od županijskog značaja (regionalnih)	procenat	59%										
11	Broj kupaca električne energije iz kategorije domaćinstva	broj	15.520								833.193		

Prilog 3 – Sektorski indikatori razvoja

EKONOMSKI SEKTOR						
Operativni cilj	Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima	Polazna osnova	Ostvareni ishodi sa indikatorima			
Prioritet: 1	INDIKATORI:	2013.	2015.	2016.	2017.	
<i>Učinkovit sustav podrške poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima za razvoj poljoprivredne proizvodnje.</i>	<i>Ukupna požnjevana površina svih kultura u ha.</i>	14.761				
	<i>Ukupan broj rodnih stabala.</i>	164.480				
	<i>Brojno stanje stoke.</i>	547.123				
	OČEKIVANI ISHODI: Do 2020. godine povećati nivo poljoprivredne proizvodnje (požnjevene površine, rodna stabla, stočni fond) za najmanje 10% u odnosu na 2013. godinu.	KUMULATIVNA OCJENA:				
Prioritet: 2	INDIKATORI:	2013.	2015.	2016.	2017.	
<i>Razvoj malog i srednjeg gospodarstva kroz stvaranje boljeg poslovnog okruženja, promidžbu poduzetničke kulture i razvojnih pogodnosti Županije.</i>	<i>Vrijednost ostvarenih domaćih i stranih investicija.</i>	18.025.000 KM				
	<i>Broj poslovnih subjekata.</i>	1.012				
	OČEKIVANI ISHODI: Do 2020. godine: • Povećati vrijednost ostvarenih domaćih i stranih investicija za najmanje 5% u odnosu na 2013. godinu. • Povećati broj poslovnih subjekata za 10% u odnosu na 2013. godinu.	KUMULATIVNA OCJENA:				
Prioritet: 3	INDIKATORI:	2014.	2015.	2016.	2017.	
<i>Razvoj turističke infrastrukture i kapaciteta, baziranih prvenstveno na prirodnom i kulturno-povijesnom naslijeđu.</i>	<i>Broj objekata novoizgrađene turističke infrastrukture.</i>	0				
	OČEKIVANI ISHODI: Do 2020. godine povećati kapacitet turističke ponude sa najmanje 5 objekata turističke infrastrukture.	KUMULATIVNA OCJENA:				

DRUŠTVENI SEKTOR						
Sektorski/operativni cilj	Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima	Polazna osnova	Ostvareni ishodi sa indikatorima			
Prioritet: 1	INDIKATORI:	2014.	2015.	2016.	2017.	
<i>Jačanje kapaciteta društvenih organizacija i razvoj društvene infrastrukture.</i>	<p><i>Broj lica zbrinutih u domovima za stara i nemoćna lica.</i></p> <p><i>Broj stambeno zbrinutih povratničkih porodica.</i></p> <p><i>Broj izgrađenih, dograđenih, saniranih i adaptiranih objekata društvene infrastrukture.</i></p>	0				
	OČEKIVANI ISHODI:	KUMULATIVNA OCJENA:				
	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • u domovima za stara i nemoćna lica zbrinuto najmanje 60 lica, • stambeno zbrinuto 70 povratničkih porodica, • izgrađeno, dograđeno, sanirano i adaptirano najmanje 26 objekata društvene infrastrukture. 					
Prioritet: 2	INDIKATORI:	2014.	2015.	2016.	2017.	
<i>Poticati ostanak stanovnika Županije kroz pružanje podrške u zapošljavanju i stipendiranju obrazovanja.</i>	<i>Migracijski saldo.</i>	-155				
	OČEKIVANI ISHODI:	KUMULATIVNA OCJENA:				
	<p>Do 2020. godine smanjiti migracijski saldo za 20% u odnosu na 2014. godinu.</p>					
Prioritet: 3	INDIKATORI:	2014.	2015.	2016.	2017.	
<i>Poboljšati sigurnosnu situaciju na području Županije i smanjiti rizik od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.</i>	<p><i>Iznosi šteta uzrokovani prirodnim i drugim opasnostima.</i></p> <p><i>Broj ugroženih i povrijeđenih od prirodnih i drugih opasnosti.</i></p> <p><i>Ukupna rasvijetljenost krivičnih djela.</i></p>	260.650.350 KM				
	OČEKIVANI ISHODI:	KUMULATIVNA OCJENA:				

	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smanjeni iznosi šteta uzrokovani prirodnim i drugim opasnostima za 50% u odnosu na 2014. godinu. • Smanjen broj ugroženih i povrijeđenih od prirodnih i drugih opasnosti za 50% u odnosu na 2014. godinu. • Povećan procenat ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela za 10% u odnosu na 2013. godinu. 	
--	---	--

SEKTOR OKOLIŠA					
Sektorski/operativni cilj	Procjena očekivanih ishoda sa indikatorima	Polazna osnova	Ostvareni ishodi sa indikatorima		
Prioritet: 1	INDIKATORI:	2014.	2015.	2016.	2017.
<i>Unaprijeđenje zakonodavno-pravnog okvira i uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša i upravljanja prostorom.</i>	<i>Broj usvojenih novih planskih dokumenata u oblasti zaštite okoliša i upravljanja prostorom.</i>	0			
	<i>Pokrivenost stanovništva sustavom redovnog praćenja osnovnih parametara za ocjenu stanja okoliša.</i>	0%			
	<i>Broj stanovnika obuhvaćen organiziranim prikupljanjem otpada.</i>	60%			
	OČEKIVANI ISHODI:	KUMULATIVNA OCJENA:			
	Do 2020. godine: <ul style="list-style-type: none"> • Usvojeno min. 10 novih planskih dokumenata u oblasti zaštite okoliša i upravljanja prostorom. • Područje na kojem živi min. 50% stanovništva pokriveno sustavom redovnog praćenja osnovnih parametara za ocjenu stanja okoliša. • Minimalno 90% stanovnika obuhvaćeno organiziranim prikupljanjem otpada. 				
Prioritet: 2	INDIKATORI:	2014.	2015.	2016.	2017.
<i>Razvoj javne i komunalne infrastrukture u skladu sa potrebama gospodarstva i stanovništva.</i>	<i>Procenat stanovništva i pravnih lica priključenih na sustave javne vodoopskrbe.</i>	38%			
	<i>Procenat stanovništva i pravnih lica priključenih na kanalizacione sustave.</i>	22%			

	<i>Površine Županije zaštićene od poplava ranga pojave 1/100.</i>	2.166,02 (ha)			
	OČEKIVANI ISHODI:	KUMULATIVNA OCJENA:			
	Do 2020. godine: • Procenat stanovništva i pravnih lica priključenih na sustave javne vodoopskrbe povećan sa 38% na 50%. • Procenat stanovništva i pravnih lica priključenih na kanalizacione sustave povećan sa 22% na 30%. • Površine Županije zaštićene od poplava ranga pojave 1/100 povećane za 5%.				
Prioritet: 3	INDIKATORI:	2014.	2015.	2016.	2017.
<i>Podrška primjeni standarda i najboljih tehnologija u zaštiti okoliša i upravljanju prirodnim resursima.</i>	<i>Broj učesnika na informativno-edukativnim skupovima.</i>	0			
	<i>Procenat smanjenja potrošnje toplotne i električne energije u 15 rekonstruiranih javnih objekata.</i>	250 (kWh/m ² /god)			
	<i>Procenat smanjenja potrošnje toplotne i električne energije korisnika sredstava podrške.</i>	180 (kWh/m ² /god)			
	OČEKIVANI ISHODI:	KUMULATIVNA OCJENA:			
	Do 2020. godine: • Min. 1.200 osoba sa područja Županije učestvovalo na informativno-edukativnim skupovima. • Potrošnja toplotne i električne energije u 15 rekonstruiranih javnih objekata smanjena za prosječno 40%. • Potrošnja toplotne i električne energije u podržanim domaćinstvima smanjena za prosječno 20%.				

Prilog 4 – Procjena očekivanih rezultata sa pokazateljima

<i>Strateški cilj/Prioritet/Mjera</i>	<i>Rezultat/Ishod</i>	<i>Indikatori</i>
	<i>Strateški cilj 1: Izgraditi konkurentan i atraktivan poslovni ambijent sa razvijenim malim i srednjim gospodarstvom, obrnštvo i poljoprivrednom proizvodnjom.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>BDP po glavi stanovnika;</i> • <i>Investicije u stalna sredstva po principu čistih djelatnosti;</i> • <i>Broj poduzeća na 1000 stanovnika;</i>
<i>1.1. Učinkovit sustav podrške poljoprivrednim gazdinstvima i obrtima za razvoj poljoprivredne proizvodnje.</i>	<i>Do 2020. godine povećati nivo poljoprivredne proizvodnje (požnjevene površine, rodna stabla, stočni fond) za najmanje 10% u odnosu na 2013. godinu.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ukupna požnjevena površina svih kultura u ha;</i> • <i>Ukupan broj rodnih stabala;</i> • <i>Brojno stanje stoke;</i>
<i>1.1.1. Okrupnjavaњe poljoprivrednih gospodarstava.</i>	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povećana veličina okrupnjenih poljoprivrednih gospodarstava za 2000 ha, • 500 ha rekultiviranog i revitaliziranog zemljišta, • Uređenje cca 13 km glavne kanalske mreže i cca 70 km sekundarne i tercijarne kanalske mreže. 	<ul style="list-style-type: none"> • ha okrupnjenog zemljišta; • ha rekultiviranog i revitaliziranog zemljišta; • km uređenih kanalskih mreža svih nivoa;
<i>1.1.2. Unaprjeđenje infrastrukture za razvoj poljoprivrede</i>	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekonstruirano 25 km glavne kanalske mreže, • Rekonstruirano 50 km sekundarne kanalske mreže, • Rekonstruirano 50 km tercijarne kanalske mreže, • Osigurano navodnjavanje i odvodnja na poljoprivrednoj površini od najmanje 100 ha, • Uveden sustav navodnjavanja i odvodnjavanja. <p>Do 2016. godine uveden sustav protugradne zaštite sa 3 protugradne stanice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ha poljoprivrednih površina na kojima postoji mogućnost melioracije (navodnjavanja i odvodnje); • km sanirane i rekonstruirane kanalske mreže; • Broj protugradnih stanica;
<i>1.1.3. Podrška modernizaciji poljoprivredne proizvodnje.</i>	<p>Do 2017. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uvedeno najmanje 15 uređaja za aplikaciju zaštitnih sredstava (zamagljivača), • Instalirane najmanje 24 električne četke za krave. 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj instaliranih uređaja/sustava za modernizaciju poljoprivredne proizvodnje.

	<p>Do 2018. godine instalirana najmanje 33 klimatizacijska uređaja i računala za praćenje mikroklima u objektima za tov brojlera i uzgoj 18-to tjednih pilenki.</p> <p>Do 2020. godine uvedeno najmanje 156 sustava za navodnjavanje kišenjem.</p>	
1.1.4. Podrška poljoprivrednim akterima na području Županije Posavske (udruge, zadruge, prerađivači, otkupljivači i dr.)	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provedeno najmanje 1000 analiza tla sa područja Županije Posavske, • Informirano i educirano najmanje 500 poljoprivrednih proizvođača i prerađivača (otkupljivača) o značaju i prednostima udruživanja, • Osposobljenost najmanje 20 osoba za vođenje organizacijskih poslova i upravljanje razvojem udruga, • Izrađen program za sufinanciranje osnivanja i rada udruga, • pokrenute najmanje 2 nove udruge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj izvršenih analiza tla; • Broj informiranih i educiranih poljoprivrednih proizvođača i prerađivača (otkupljivača); • Broj novih udruga (zadruge, komore, savezi, klasteri itd.);
1.2. Razvoj malog i srednjeg gospodarstva i obrta kroz stvaranje boljeg poslovnog okruženja, promidžbu poduzetničke kulture i razvojnih pogodnosti Županije.	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povećati vrijednost ostvarenih domaćih i stranih investicija za najmanje 5% u odnosu na 2013. godinu. • Povećati broj poslovnih subjekata za 10% u odnosu na 2013. godinu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijednost ostvarenih domaćih i stranih investicija. • Broj poslovnih subjekata.
1.2.1. Kreiranje povoljnog poslovnog okruženja	<p>Do 2018. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funkcionalna i efikasna baza podataka i registar gospodarskih društava i obrtnika; • Provedena analiza nepotrebnih procedura u ostvarivanju poslovne ideje; • Provedne odluke o potpunoj eliminaciji identifikovanih nepotrebnih procedura u ostvarivanju poslovne ideje; • Brža realizacija poslovne ideje za 30% sa aspekta vremena; 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj baza podataka i registara gospodarskih društava i obrtnika; • Broj provedenih odluka kojima se otaklanaju administrativne barijere u poslovanju; • Broj funkcionalnih objekata poslovne infrastrukture;

	Do 2020. godine infrastrukturno opremljena najmanje 2 objekta poslovne infrastrukture (poduzetnička zona, poslovni inkubator i sl.).	
1.2.2. Podrška jačanju konkurentnosti malih i srednjih poduzeća i obrtnika.	Do 2018. godine povećan broj poslovnih subjekata za najmanje 25 sa ISO i drugim standardima i CE znakom. Do 2019. godine povećan broj poslovnih subjekata za najmanje 150 u kojima su ostvarene investicije u novu opremu i/ili poslovno-proizvodne objekte.	<ul style="list-style-type: none"> • Broj poslovnih subjekata sa uvedenim suvremenim standardima poslovanja; • Broj poslovnih subjekata u kojima su ostvarene nove investicije;
Prioritet 1.3: Razvoj turističke infrastrukture i kapaciteta, baziranih prvenstveno na prirodnom i kulturno-povijesnom nasljeđu.	<i>Do 2020. godine povećati kapacitet turističke ponude sa najmanje 5 objekata turističke infrastrukture.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Broj objekata novoizgrađene turističke infrastrukture;
1.3.1. Podrška razvoju turizma na području općine Orašje.	Do 2020. godine: <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljeno eksplotaciono polje hrasta Abonosa, kao turistički proizvod, • Izgrađena 3 objekta turističke infrastrukture (info centar, sanitarni objekti, parking i sl.) na eksplotacionom polju hrasta Abonosa, • Izrađena predinvesticijska studija za osnivanje muzeja Abonosa, • Izgrađena 3 objekta turističke infrastrukture (info centar, sanitarni objekti, parking i sl.) u športsko-ribolovnom centru Oštra Luka, • Uređeno najmanje 1.000 metara šetnice i biciklističke staze uz rijeku Savu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novih turističkih proizvoda; • Broj objekata turističke infrastrukture;
1.3.2. Podrška razvoju turizma na području općine Odžak.	Do 2020. godine: <ul style="list-style-type: none"> • Izgrađena najmanje 2 objekta turističke infrastrukture (info centar, sanitarni objekti i sl.) na području Starača Vojskova, • Uređeno 531,1 m² objekta Mala vijećnica Beledija, • Izrađena projektna dokumentacija za turistički kompleks u Novom Selu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj objekata turističke infrastrukture; • Broj izrađenih studija;

	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena predinvesticijska studija za uspostavljanje luke nautičkog turizma na rijeci Savi, Uređeno najmanje 1000 metara šetnice i biciklističke staze uz rijeku Savu. 	
1.3.3. Podrška razvoju turizma na području općine Domaljevac-Šamac.	Do 2020. godine izrađene najmanje 2 predinvesticijske ili investicijske studije za turističke objekte na području općine Domaljevac-Šamac.	<ul style="list-style-type: none"> Broj izrađenih studija;
Strateški cilj 2: Poboljšati kvalitetu javnih usluga i izgraditi jednakopravnu i socijalno sigurnu društvenu zajednicu.		<ul style="list-style-type: none"> Socijalni transferi po glavi stanovnika; Broj odseljenog stanovništva.
Prioritet: 2.1. Jačanje kapaciteta društvenih organizacija i razvoj društvene infrastrukture.	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> u domovima za stara i nemoćna lica zbrinuto najmanje 60 lica, stambeno zbrinuto 70 povratničkih porodica, izgrađeno, dograđeno, sanirano i adaptirano najmanje 26 objekata društvene infrastrukture. 	<ul style="list-style-type: none"> Broj lica zbrinutih u domovima za stara i nemoćna lica; Broj stambeno zbrinutih povratničkih porodica; Broj izgrađenih, dograđenih, saniranih i adaptiranih objekata društvene infrastrukture.
2.1.1. Izgradnja športske, kulturne i obrazovne infrastrukture i jačanje društvenih aktivnosti	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Izgrađeno, sanirano, dograđeno i adaptirano najmanje: <ul style="list-style-type: none"> 15 društvenih domova u MZ –ma, 10 športskih terena. Izgrađena funkcionalna športska dvorana u ŠC Orašje. <p>Do 2017. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Zamijenjeno krovište u Centralnoj osnovnoj školi u Odžaku. 	<ul style="list-style-type: none"> Broj izgrađenih, dograđenih, saniranih i adaptiranih društvenih domova, športskih terena i objekata obrazovanja Funkcionalna športska dvorana ŠC Orašje
2.1.2. Podrška stambenom zbrinjavanju socijalno osjetljivih kategorija stanovništva	Do 2020: <ul style="list-style-type: none"> Obnovljeno najmanje 70 povratničkih kuća sa potrebnom komunalnom infrastrukturom (el. Energije, voda, cestovni pristup itd.); Izgrađen najmanje jedan Dom za stara i nemoćna lica sa kapacitetom od najmanje 60 kreveta. 	<ul style="list-style-type: none"> Broj obnovljenih stambenih jedinica za povratnike (sa pripadajućom infrastrukturom); Broj domova za stara i nemoćna lica;
Prioritet: 2.2. Poticati ostanak županije kroz	Do 2020. godine smanjiti migracijski saldo za 20% u odnosu na 2014. godinu.	<ul style="list-style-type: none"> Migracijski saldo

pružanje podrške u zapošljavanju i stipendiranju obrazovanja.		
2.2.1. Podrška zapošljavanju i samozapošljavanju	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Najmanje 900 neuposlenih osoba sa evidencije Službe za upošljavanje Županije Posavske zasnovalo radni odnos, • Povećan broj novootvorenih poduzeća i registriranih obrta za najmanje 150. 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj uposlenih; • Broj novoosnovanih gospodarskih društava i registriranih obrta.
2.2.2. Podrška obrazovanju mlađih	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stipendirano najmanje 500 studenata i srednjoškolaca, • Svi učenici srednjih i osnovnih škola koji do škole putuju više od 2 km imaju obezbijeđen besplatan prijevoz. 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj stipendiranih studenata i srednjoškolaca; • Broj učenika kojima je obezbijeđen besplatan prijevoz do škole;
Prioritet: 2.3. Poboljšati sigurnosnu situaciju na području Županije i smanjiti rizik od katastrofa uzrokovanih prirodnim i drugim opasnostima.	<p><i>Do 2020. godine:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Smanjeni iznosi šteta uzrokovani prirodnim i drugim opasnostima za 50% u odnosu na 2014. godinu.</i> • <i>Smanjen broj ugroženih i povrijeđenih od prirodnih i drugih opasnosti za 50% u odnosu na 2014. godinu.</i> • <i>Povećan procenat ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela za 10% u odnosu na 2013. godinu.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Iznosi šteta uzrokovani prirodnim i drugim opasnostima;</i> • <i>Broj ugroženih i povrijeđenih od prirodnih i drugih opasnosti;</i> • <i>Ukupna rasvijetljenost krivičnih djela.</i>
2.3.1. Jačanje kapaciteta Civilne Zaštite Županije Posavske	<p>Do 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formiran i opremljen operativni centar civilne zaštite; • Formirana i opremljena jedinica za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom; <p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrađen digitalizirani GIS katastar s mapama rizika, podacima o socijalnoj ranjivosti i kapacitetima odgovora; • Formiran tim za pripremu i razvoj projekata u oblasti zaštite i spašavanja; • 5% poljoprivrednih površina i infrastrukturnih objekata osigurano od rizika; • Definiran koordinirani pristup pitanjima smanjenja rizika od katastrofa; 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj uposlenih u formiranom i opremljenom operativnom centru civilne zaštite; • Broj obučenih i stručno osposobljenih pripadnika formirane i opremljene jedinice za zaštitu i spašavanje na vodi i pod vodom; • GIS katastar s mapama rizika, podacima o socijalnoj ranjivosti i kapacitetima odgovora; • Procent poljoprivrednih površina i infrastrukturnih objekata osiguranih od rizika.

2.3.2. Jačanje kapaciteta vatrogasnih postrojbi	<p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formirana i funkcionalna profesionalna vatrogasna postrojba • 100 m² uređenih prostornih kapaciteta i 580 m² urađene fasade vatrogasnog doma u Odžaku; • Nabavljeni 6 vatrogasnih vozila (3 kamiona i 3 višenamjenska vozila) sa pratećom opremom; 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj profesionalnih vatrogasnih postrojbi • Površina uređenih prostornih kapaciteta i fasade vatrogasnih domova; • Broj nabavljenih vatrogasnih vozila sa pripadajućom opremom;
2.3.3. Jačanje kapaciteta i preventivnog djelovanja policije	<p>Do 2018. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaposleno najmanje 12 kandidata koji su uspješno okončali obuku za čin Policajca, • Nabavljeni 7 označenih policijskih vozila, • Nabavljeni 1 civilno vozilo za potrebe kriminalističke policije, • Uspostavljen funkcionalni sustav veze, • Nabavljeni 4 radara (2 stacionirana i 2 prenosiva radara). <p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Održano 20 radionica na temu suzbijanje zlouporabe droge, • Održane 2 terenske nastave, • Uključeno 630 učenika srednje škole u edukaciju na temu suzbijanje zlouporabe droge, • Uključeno 350 učenika osnovne škole u edukaciju na temu suzbijanje zlouporabe droge. 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj zaposlenih kandidata koji su uspješno okončali obuku za čin Policajca; • Broj nabavljene opreme za potrebe policije; • Broj učenika uključenih u edukaciju na temu suzbijanja zlouporabe droge.
2.3.4. Deminiranje preostalih kontaminiranih površina Županije Posavske.	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deminirano 800.000 m² miniranih površina. 	<ul style="list-style-type: none"> • Površina deminiranog područja.
<i>Strateški cilj 3: Razviti efikasnu javnu i komunalnu infrastrukturu uskladenu sa principima održivog razvoja.</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Procenat stanovništva obuhvaćenog suvremenim komunalnim uslugama; • Pokrivenosti općina sustavnim praćenjem parametara za ocjenu stanja okoliša; • Iznos finansijske podrške primjeni mjera u oblasti energijske efikasnosti;

<p>Prioritet: 3.1. Unaprijeđenje zakonodavno-pravnog okvira i uspostavljanje integralnog sustava zaštite okoliša i upravljanja prostorom.</p>	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Usvojeno min. 10 novih planskih dokumenata u oblasti zaštite okoliša i upravljanja prostorom</i> • <i>Područje na kojem živi min. 50% stanovništva pokriveno sustavom redovnog praćenja osnovnih parametara za ocjenu stanja okoliša.</i> • <i>Min.90% stanovnika obuhvaćeno organiziranim prikupljanjem otpada</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj usvojenih novih planskih dokumenata u oblasti zaštite okoliša i upravljanja prostorom; • Pokrivenost stanovništva sustavom redovnog praćenja osnovnih parametara za ocjenu stanja okoliša. • Broj stanovnika obuhvaćen organiziranim prikupljanjem otpada;
<p>3.1.1. Izrada prostorno planske dokumentacije.</p>	<p>Do 2018. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvojena 4 prostorna plana sa programima mjera, • Min. 40 osoba uključeno u kreiranje planova sa programima mjera. 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj usvojenih prostornih planova sa programima mjera, • Broj osoba uključenih u kreiranje planova sa programima mjera.
<p>3.1.2. Usklađivanje zakonodavnog i planskog okvira za zaštitu okoliša sa BH i EU legislativom i standardima.</p>	<p>Do 2018. god.: </p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvojeni ekološki akcioni planovi za Županiju Posavsku i općinu Domaljevac-Šamac; • Usvojen novi Zakon o komunalnom gospodarstvu; <p>Do 2019. god.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvojeni Županijski i 3 općinska plana upravljanja otpadom; 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj usvojenih planskih dokumenata, • Broj usvojenih zakona,
<p>3.1.3. Jačanje institucionalnih kapaciteta sustava za zaštitu okoliša i upravljanje prostorom</p>	<p>Do 2019. god.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena jedinstvena baza/katastar zagađivača na nivou Županije, • Uspostavljena i javno dostupna baza potencijalnih projekata iz oblasti zaštite okoliša i upravljanja prirodnim resursima. • Izrađen registar poljoprivrednog zemljišta. <p>Do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za min. 2 od niza parametra okoliša (voda, zrak, zemljište, otpad, biodiverzitet,...) nabavljena oprema i uspostavljeno praćenje stanja, 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj parametara okoliša za koje je nabavljena oprema i uspostavljeno praćenje stanja, • Broj kreiranih baza/katastara zagađivača na nivou županije, • Baza potencijalnih projekata, • Izrađen registar poljoprivrednog zemljišta.

3.1.4. Uspostava integralnog sustava upravljanja otpadom	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena institucionalna struktura integralnog sustava upravljanja otpadom, • Uspostavljen Regionalni centar za upravljanje otpadom, • Sanirano min. 3 postojećih „nesanitarnih“ deponija otpada, • Uklonjeno min. 20 „divljih“ deponija. 	<ul style="list-style-type: none"> • Donesena odluka o uspostavi strukture i alociranju odgovornosti za funkcioniranje integralnog sustava upravljanja otpadom, • Uspostavljen Regionalni centar za upravljanje otpadom, • Broj saniranih postojećih „nesanitarnih“ deponija otpada, • Broj uklonjenih „divljih“ deponija.
Prioritet: 3.2. Razvoj javne i komunalne infrastrukture u skladu sa potrebama gospodarstva i stanovništva.	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procenat stanovništva i pravnih lica priključenih na sustave javne vodoopskrbe povećan sa 38% na 50%; • Procenat stanovništva i pravnih lica priključenih na kanalizacione sustave povećan sa 22% na 30%; • Površine Županije zaštićene od poplava ranga pojave 1/100 povećane za 5% 	<ul style="list-style-type: none"> • Procenat stanovništva i pravnih lica priključenih na sustave javne vodoopskrbe; • Procenat stanovništva i pravnih lica priključenih na kanalizacione sustave; • Površine Županije zaštićene od poplava ranga pojave 1/100
3.2.1. Modernizacija i izgradnja vodoopskrbnih sustava.	<p>Do 2017. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usvojeni srednjoročni i dugoročni plan razvoja vodoprivrede Županije Posavske i Program nadzora kvalitete vode iz lokalnih vodovoda, • Izrađeno min. 2 programa i 5 projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti. <p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dužina sekundarne mreže javne vodoopskrbe povećana za min. 35 km, • Broj provedenih analiza kvalitete vode iz lokalnih izvora, 	<ul style="list-style-type: none"> • Broj usvojenih pojedinačnih planova razvoja i programa nadzora kvaliteta vode iz lokalnih vodovoda, • Dužina sekundarne mreže javne vodoopskrbe, • Broj provedenih analiza kvalitete vode iz lokalnih izvora, • Broj izrađenih programa i projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti.
3.2.2. Modernizacija i izgradnja sustava za odvodnju i tretman otpadnih voda	<p>Do 2018. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrađeno min. 2 programa i 5 projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti. <p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dužina sekundarne zatvorene kanalizacione mreže povećana za min. 15 km, 	<ul style="list-style-type: none"> • Dužina sekundarne zatvorene kanalizacione mreže, • Broj izrađenih programa i projekata za ostale sastavnice komunalnih djelatnosti.
3.2.3. Jačanje infrastrukture za obranu od poplava	<p>Do 2020. godine:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • km očišćenih korita, obalnog i priobalnog pojasa rijeka Bosne, Save i drugih vodotoka,

	<ul style="list-style-type: none"> Očišćeno min. 70 km korita obalnog i priobalnog pojasa rijeka Bosne, Save i drugih vodotoka, Rekonstruirano cca 3 km ljetnog nasipa na području općine Domaljevac-Šamac. 	<ul style="list-style-type: none"> km rekonstruiranog ljetnog nasipa na području općine Domaljevac-Šamac.
Prioritet: 3.3. Podrška primjeni standarda i najboljih tehnologija u zaštiti okoliša i upravljanju prirodnim resursima.	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Min. 1.200 osoba sa područja Županije učestvovalo na informativno-edukativnim skupovima</i> <i>Potrošnja toplotne i električne energije u 15 rekonstruiranih javnih objekata smanjena za prosječno 40%.</i> <i>Potrošnja toplotne i električne energije u podržanim domaćinstvima smanjena za prosječno 20%.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Broj učesnika na informativno-edukativnim skupovima Procenat smanjenja potrošnje toplotne i električne energije u 15 rekonstruiranih javnih objekata; Procenat smanjenja potrošnje toplotne i električne energije korisnika sredstava podrške;
3.3.1 Promocija principa prevencije u zaštiti okoliša i zdravlja stanovništva	<p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Plan informiranja i edukacije usvojen od strane nadležnog organa, Održano min. 40 informativno-edukativnih skupova o značaju i načinima očuvanja okoliša, 650.000 m² površina očišćenih od ambrozije. 	<ul style="list-style-type: none"> Plan informiranja i edukacije usvojen od strane nadležnog organa, Broj održanih informativno-edukativnih skupova, m² površina očišćenih od ambrozije.
3.3.2 Primjena principa energijske efikasnosti u cilju očuvanja prirodnih resursa	<p>Do 2019. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rekonstruirano i certificirano 15 javnih objekata na području Županije, Min. 10 km optimiziranih sustava javne rasvjete na području Županije, <p>Do 2020. godine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Min. 500/god (ukupno 2.500) građana iskoristilo sredstva iz programa potpore 	<ul style="list-style-type: none"> Broj rekonstruiranih i certificiranih javnih objekata, km optimiziranih sustava javne rasvjete, Broj građana koji je iskoristio sredstva iz programa potpore.

ZAHVALE

Zahvaljujemo se svim članovima Županijskog odbora za razvoj (ŽOR) koji su svojim aktivnim učešćem obezbijedili kvalitet pocesa izrade Strategije razvoja.

Članovi Županijskog odbora za razvoj koji su sudjelovali u izradi Strategije razvoja Županije Posavske:

Franc Kljajić,	Ured za gospodarski razvoj Županije Posavske,
Blanka Čošković,	Ministarstvo financija Županije Posavske,
Manda Oršolić,	Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske,
Drago Kopić,	Ministarstvo branitelja Županije Posavske,
Zvonko Marković,	Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike Županije Posavske,
Mirzeta Topolović,	Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja Županije Posavske,
Zvonko Vukić,	Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Županije Posavske,
Martina Filipović,	Ministarstvo unutarnjih poslova Županije Posavske,
Nada Dujković,	Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Županije Posavske,
Andrijana Dujmenović,	Općina Orašje,
Radinka Dujak,	Općina Odžak,
Zlatko Špcionjak,	Općina Domaljevac-Šamac,
Zvonko Mišković,	Gospodarska komora Županije Posavske,
Ivan Tolić,	Srednjoškolski centar,
Tomislav Benković,	Udruga privatnih poduzetnika Orašje,
Marko Knežević,	Udruga privatnih gospodarstvenika Odžak,
Marko Koturić,	Udruga poslodavaca Domaljevac-Šamac,
Nada Koturić,	Služba za odnose s javnošću.

Pridruženi članovi koji su svojim radom i zalaganjem u značajnoj mjeri doprinijeli radu Županijskog odbora za razvoj:

Darko Kasap,	Ministarstvo gospodarstva i prostornog uređenja Županije Posavske,
Mato Oršolić,	Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Županije Posavske,
Samir Čengić,	Ministarstvo prometa, veza, turizma i zaštite okoliša Županije Posavske,
Meho Delić,	Ministarstvo unutarnjih poslova Županije Posavske,
Mato Vranjić,	Općina Odžak,
Hajrudin Hadžidedić,	Općina Odžak,
Mario Jurkić,	Općina Domaljevac-Šamac,
Petar Senković,	Obrtnička komora Županije Posavske,
Fahir Torić,	Obrtnička komora Županije Posavske,
Luka Jurić,	Turistička zajednica Županije Posavske,
Miroslav Maroš,	Udruga privatnih poduzetnika Orašje,
Budimka Mikić,	Općina Domaljevac-Šamac.